

Tisdagen den 12 januari

Kl. 13.00–15.56
18.00–19.33

§ 1 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2020/21:267

Till riksdagen

Interpellation 2020/21:267 Oberoende internationell utredning om
krigsbrott i Nagorno-Karabach

av Arin Karapet (M)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 22 januari 2021.

Skälet till dröjsmålet är resor.

Stockholm den 30 december 2020

Utrikesdepartementet

Ann Linde (S)

Enligt uppdrag

Anna Hammargren

Expeditionschef

Interpellation 2020/21:273

Till riksdagen

Interpellation 2020/21:273 Ordning i folkbokföringen

av David Lång (SD)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 22 januari 2021.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 11 januari 2021

Finansdepartementet

Magdalena Andersson (S)

Enligt uppdrag

Johan Ndure

Departementsråd

§ 2 Ärende för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

Proposition

2020/21:80 till trafikutskottet

§ 3 Svar på interpellation 2020/21:189 om förstärkning av Tullverket

Anf. 1 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Kjell Jansson har frågat mig vilka konkreta åtgärder jag kommer att vidta, utöver de förslag som presenterats under 2020, för att rusta Tullverket och gränsskyddet under kommande år och om jag har för avsikt att stärka Tullverket med betydligt mer personal för att säkerställa att kontrollen stärks vid våra gränser för att stoppa stöldligorna och den allvarliga smuglingen.

Utländska brottsnätverk ska märka att Sverige inte accepterar att de kommer hit för att begå brott. Regeringen gav därför 2018 Polismyndigheten, Tullverket och Kustbevakningen i uppdrag att utöka arbetet mot utförseln av stöldgods. Uppdraget har bland annat resulterat i gemensamma utsättningar, ett betydligt mer samordnat och ökat underrättelseutbyte, gemensamma operativa grupper vid gränspassager, ökat brottsförebyggande arbete, utökat samarbete med andra berörda myndigheter samt konkreta resultat såsom ingripanden, brottsanmälningar, beslag och avvísning av kriminella personer utan rätt att vistas i Sverige. Uppdragsmyndigheterna har uppgett att de kommer att utveckla samarbetet ytterligare.

Regeringen har den senaste tiden lämnat förslag som ytterligare kommer att stärka Tullverkets förmåga i den brottsbekämpande verksamheten. Sedan den 1 november kan Tullverket utreda brott som består i innehav eller bruk av narkotika, innehav av dopningsmedel och innehav av hälsofarliga varor, och sedan den 1 december gäller skärpta straff för vapensmuggling. Det innebär att Tullverket kommer att kunna använda sig av fler tvångsmedel när det gäller just vapensmuggling.

Den 12 november fattade regeringen också beslut om en proposition där Tullverket föreslås få utökade möjligheter att lägga postspärrar i post- och kurirflödet. Förslaget innebär att Tullverkets möjlighet att använda sig av postspärrar utökas från att tidigare bara omfatta narkotika till att nu även omfatta skjutvapen, explosiva varor och ammunition. I oktober skickade Finansdepartementet också ut en promemoria på remiss där det föreslås att Tullverket ska få utökade möjligheter att ingripa vid misstanke om till exempel människosmuggling, penningtvätt eller utförsel av stöldgods.

Tullverket har fått stora anslagsökningar under de senaste åren, både varaktiga medel och engångsvisa förstärkningar.

År 2018 gav regeringen Tullverket 115 miljoner kronor varaktigt för att stärka närvaron vid gränsen, den största förstärkningen av Tullverket på tio år. Samtidigt fick Tullverket dessutom en engångsförstärkning med 72 miljoner kronor för inköp av teknisk utrustning och för ökade kontroller i postflödet. År 2019 ökades anslaget varaktigt med 90 miljoner kronor att användas för att till exempel stärka gränsskyddet och anställa fler tulltjänstemän.

År 2020 fick Tullverket ytterligare en varaktig ökning med 110 miljoner kronor och dessutom en engångsvis ökning med 10 miljoner kronor för att öka närvaron vid gränsen, och 2021 ökas anslaget varaktigt med 127 miljoner kronor.

Sammantaget har de åtgärder och satsningar som regeringen gjort medfört att Tullverkets förmåga att agera vid gränserna har förbättrats.

Prot. 2020/21:62
12 januari

Anf. 2 KJELL JANSSON (M):

Fru talman! Jag vill börja med att önska finansministern god fortsättning på det nya året och tacka för svaret.

Finansministern svarar att hon har för avsikt att stärka Tullverket med mer personal – så långt bra. Frågan återstår då om personalen också får större befogenheter att ingripa. Det räcker inte att vara många fler om man inte får göra något. Det som har varit det stora problemet för tullen under många år är ju att de bara har fått stå och titta på, bland annat i hamnarna, när man åkt ut med skåpbilar fulla med stöldgods.

Jag ställde frågan i ärendet till Morgan Johansson, justitieministern, 2019. Han svarade att utförsel av stöldgods i hamnarna inte var något stort problem. Under hösten ställde jag frågan jag Mikael Damberg, inrikesministern. Han tog frågan på stort allvar och berättade här i kammaren att en proposition var på väg, en proposition som vi nu ser är på väg från regeringen.

Det känns som att regeringen har svängt i frågan under åren. Det var ju tidigare allmänt känt att det var väldigt dålig koll vid våra gränser. Exempelvis ser man vid Arlanda, när man kommer hem, i bästa fall någon tullare men mycket sällan någon gränspolis. Det är väldigt öppet. Det är bara att gå rätt igenom. Det är inte, som när man kommer till andra länder, så att man får visa pass och så vidare. Det är viktigt att ha koll på personer vid gränserna. Alla är ju inte EU-medborgare.

De som kommer med bil till Sverige via färja eller Öresundsbron brukar få ta febern nu i pandemitider. Samtidigt kan de ha 40 kilo kokain gömt i bilen utan att någon ens kontrollerar fordonen. Det är dagens verklighet.

Det är i princip svängdörrar vid våra gränser för närvarande. Detta har skapat att vi inte har koll på vilka som kommer till och befinner sig i landet. Därför bör det införas starkare gränsskydd och biometrisk kontroll vid våra gränser för att säkerställa vilka individer som befinner sig i landet.

Fru talman! Sammanfattningsvis kan vi konstatera att gränsskyddet är under all kritik och att det har funnits ett lättsinne hos regeringen över tid.

Välkomna till bankomatlandet Sverige! Här är alla välkomna att dag ett gå och ta ut bidrag av alla sorter utan motprestation.

Det strategiska underrättelsearbetet måste också stärkas. Tullen måste få utveckla samarbetet med övriga länder, även länder utanför EU. Vi har nu i pandemitid hört finansministern vid ett flertal tillfällen säga att staten behöver bli starkare. Varför vill statsrådet och regeringen ha en starkare stat men inte en starkare kontroll vid våra gränser? Den frågan tycker jag är befogad.

I dag opererar internationella ligor i Sverige. De stjälar båtmotorer, finare bilar med mera, och de gör inbrott i såväl villor som fritidshus. Detta är väl organiserat av ligorna.

Anf. 3 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Jag fick den konkreta frågan varför jag inte vill ha starkare kontroll vid våra gränser nu när jag vill ha en starkare stat, men frågan är helt fel ställd. Jag har ju arbetat hårt för att vi ska ha starkare kontroll vid våra gränser. Det är därför vi har gett det största tillskottet till Tull-

Svar på
interpellationer

verket på över tio år. Det är mer än vad alliansregeringen gjorde på sin tid. Därutöver har vi gett mycket omfattande tillskott till polisen. Vi gör nu också en historiskt stor utbyggnad av polisen, för polisen har ju en väldigt viktig roll här.

När det gäller stöldligorna har vi just skickat ut en promemoria på remiss om att öka tullens befogenheter. Det är inte så att tullen i dag står och tittar på, utan de ringer ju till polisen om de misstänker stöldgods, och sedan ska polisen komma. Vi har nu en promemoria på remiss för att se om vi ska stärka Tullverkets möjligheter ytterligare. Men jag tycker att det är bäst om godset inte stjäls över huvud taget. Därför är det viktigt att polisen, som ska stävja brottslighet, kan förhindra att brotten begås men om de begås ta fast brottslingarna långt innan de kommer till Sveriges gränser.

Det är precis därför som jag har jobbat hårt under mina år som finansminister med att göra omfattande satsningar på tullen och polisen så att vi ska kunna ha ordning och reda vid gränsen och ha koll på våra tillhörigheter och så att polisen ska kunna ta fast de kriminella.

Anf. 4 KJELL JANSSON (M):

Fru talman! I min hembygd i Roslagen kommer ligorna ofta från andra sidan Östersjön, från Baltikum i klartext, och gör räder i sportstugeområden och villaområden. De stjälar också mycket båtmotorer på varv, som under höst och vinter är relativt obemannade. Med skärbrännare skär de bort båtmotorerna, och hela akterspeglarna är borta. De lassar in stöldgodset i skåpbilar och åker sedan hem.

Vid enstaka tillfällen har de upptäckts på färjan hem. Personal har då stoppat färjan mitt ute i leden och ringt efter polis som kommit och gripit tjuvarna. Det är dock sällsynt.

Dessa ligor opererar i dag fritt och kan trots att det finns stark misstanke om att de har stöldgods i sina skåpbilar åka hem utan problem eftersom det är i princip noll koll vid hamnarna. Därför välkomnar vi stort den nya lagen.

Mitt förslag är att tullen får befogenhet att öppna och inventera alla skåpbilar, varenda en. Förutom båtmotorer kan det finnas andra och större grejer i dem, såsom fina sportbilar och dylikt.

Vi måste få stopp på detta, och få de internationella ligorna att förstå att det inte går att härja fritt i Sverige. Vi måste ha ett mycket bättre samarbete mellan gränspolis och tull.

Vad jag förstår ska skatteutskottet behandla det nya lagförslaget på torsdag. Men varför har regeringen inte lyssnat på oss moderater tidigare? Vi har bråkat om detta i flera år och år efter år motionerat om detta, men allt har avslagits i en smäll här i kammaren. Vi är besvikna, för detta borde man ha tagit på allvar långt tidigare. Dessa stöldar har ju pågått länge nu, minst 10–15 år.

Tullens resurser behöver förstärkas, både personellt och med större befogenheter. Det ska bli intressant att se vilka befogenheter som kommer. Kommer tullen att ha polis stationerad? Eller ska de ringa efter polis när de har öppnat en bil och hittat stöldgods? Det ska bli intressant att se tillämpningen och hur det kommer att funka.

Australien är kulturellt likt Sverige men har extrem kontroll vid sina gränser. I programmet *Gränsbevakarna Australien* ser man hur allt gods som kommer in i landet röntgas och även bagage på flygplatser. På så vis

får de stopp på mycket narkotikasmuggling och dylikt. Vi borde kanske pröva detta i Sverige.

Kontrollen vid våra gränser är starkt begränsad. På till exempel Arlanda är det få som stoppas för kontroll. Det gör att bland annat knark och olagliga vapen flödar fritt in i Sverige.

Prot. 2020/21:62
12 januari

Svar på
interpellationer

Anf. 5 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Jag delar Kjell Janssons uppfattning att stöldligor har varit ett problem i säkert 10–15 år. Frågan man då ställer sig är varför alliansregeringen inte gjorde mer åt detta. Varför lämnade man över ett tullverk med alldeles för lite resurser till den socialdemokratiskt ledda regeringen?

Samtidigt tog vi över stora underskott i statsfinanserna, så de första åren var det svårt att förstärka Tullverket. Men så fort vi fick ordning på statsfinanserna och hade resurser att börja bygga upp och stärka samhället och på så sätt öka tryggheten var Tullverket tillsammans med polisen ett prioriterat område för regeringen.

Jag har lite svårt att förstå Moderaternas fixering vid att stoppa stöldgodset vid gränsen, för det är väl bättre att stoppa tjuvarna innan de tar varorna. Därför startade vi en stor utbyggnad av polisen. Men på grund av alliansregeringens nedmontering av polisutbildningen fanns det inte så många poliser att anställa. Därför har vi mer än fördubblat antalet utbildningsplatser så att vi kan anställa fler poliser och stoppa stöldligorna innan de stjälar varorna.

Kjell Jansson påpekar hur det ser ut på Arlanda. Men tullen jobbar mycket underrättelsebaserat. De försöker ha koll på vilka plan och individer som de ska gå på, i stället för att leta efter en nål i en höstack. Tullen har utvecklat denna metod och bedömer att det är det mest effektiva sättet att stoppa olaglig införsel av exempelvis narkotika.

Anf. 6 KJELL JANSSON (M):

Fru talman! Låt oss börja med Sveriges ekonomi. När den borgerliga regeringen slutade 2014 var ekonomin mycket god. Finansministern kanske minns att vi upplevde en besvärlig finanskris 2008. Men tidigare finansminister Anders Borg hanterade den föredömligt, ja, så bra att hela Europa tittade på vad han gjorde och gav honom en massa utmärkelser. Ekonomin var alltså inte så dålig som finansministern hävdar. Vi hade även då låg statsskuld och amorterade. Under finanskrisen lånades dock med all rätt pengar upp för att rädda välfärdssektorn – som nu under pandemin när man ger stöd till kommuner och regioner.

Självklart är det bra att ta tjuvarna innan de kommer till gränsen. Men det finns inte i närheten tillräckligt med poliser för att klara detta. Det är helt orimligt att de ska vara ute i varenda buske i fritidshusområden och villaområden. Det är ett önsketänkande som inte står i proportion till verkligheten.

Det har rätt lättsinne under många år vad gäller tullen, utförsel och införsel. Därför välkomnar jag all förstärkning som görs, men det är för sent och för lite.

Anf. 7 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Jag delar uppfattningen att det hade varit betydligt bättre om man hade arbetat aktivare mot stöldligorna redan under alliansåren.

Men nu gör regeringen många åtgärder för att förändra lagstiftningen, stärka polisen och ge tullen ytterligare befogenheter och resurser.

Kjell Jansson säger att polisen inte ska vara ute i varenda buske. Det menar inte jag heller, men med fler poliser kan fler jobba underrättelsebaserat, vilket är det mest effektiva sättet att stävja brottslighet.

Så till de offentliga finanserna. Jag har inte kritiserat vad alliansregeringen gjorde under själva finanskrisen. Men under 2013–2014 tappade man greppet om statsfinanserna, och när man lämnade över var det strukturella underskottet i de offentliga finanserna betydligt större än under själva finanskrisen.

Detta har jag kritiserat och tyckt var problematiskt eftersom det innebar att en socialdemokratisk finansminister för tredje gången av tre möjliga fick inleda med att återställa ordning och reda i statsfinanserna efter en regering där moderater suttit med. Det gjorde jag, och efter det kunde vi få loss resurser för att satsa på tull och polis.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 4 Svar på interpellation 2020/21:186 om skatteförslagets sysselsättningseffekter

Anf. 8 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Niklas Wykman har frågat mig om jag kan redogöra för hur många fler jobb som de skattepolitiska förslagen i budgeten bidrar till. Han har också frågat mig varför jag har valt att genomföra skattesänkningar som enligt honom har obefintliga eller marginella sysselsättnings-effekter i stället för skattereduktioner som har tydliga positiva effekter på sysselsättningen, till exempel jobbskatteavdrag.

Vi befinner oss just nu i en pandemi som har drabbat samhället mycket hårt. Vi ser en stor nedgång i den ekonomiska aktiviteten, och för att så snabbt som möjligt ta Sverige ur lågkonjunkturen behövs en välavvägd expansiv finanspolitik. Forskning visar att de mest effektiva sätten att snabbt öka tillväxten och sysselsättningen i en lågkonjunktur är genom ökad offentlig konsumtion och offentliga investeringar, vilket också är en mycket stor del av budgeten för 2021.

En mindre del består av skattesänkningar för hushåll, och dessa riktas främst mot dem som har relativt låga inkomster. Att rikta skattesänkningarna mot dessa hushåll är en mer effektiv finanspolitisk stimulans och har dessutom positiva fördelningseffekter. Samlat bedöms åtgärderna i budgeten för 2021 bidra till att öka sysselsättningen på både kort och lång sikt och ge 75 000 fler jobb.

Ett ytterligare jobbskatteavdrag enligt den utformning som Moderaterna föreslår i sin budgetmotion är en dyr reform som främst stöder de personer som fortfarande har ett arbete att gå till. Att endast personer med arbete får del av skattesänkningen innebär inte bara att man stöder dem som klarat sig relativt bra genom krisen utan också att det är mindre effektivt i ett stimulansperspektiv.

Fru talman! Det har varit en annorlunda krishantering på många sätt. Det normala när det kommer till krishantering, även om allt inte är normalt i en krishantering, är att regeringen kommer med förslag och att riksdagen sedan behandlar dessa. Hanteringen nu har varit annorlunda på så sätt att Elisabeth Svantesson och finansutskottet har fått gå längst fram, och sedan har vi haft ett gott samarbete med Socialdemokraterna. Jag tackar givetvis för detta och för att regeringen har backat upp och mött många av de krisförslag som vi har lagt på bordet.

Magdalena Andersson har rätt i att det behövs en expansiv finanspolitik för att möta kriser, och såväl finanspolitiken som penningpolitiken har varit och fortsätter att vara expansiv, med en ökning i statsskulden, inte bara i Sverige utan globalt. Det ligger i linje med en väl avvägd finanspolitik att så är fallet. Sedan kan man givetvis diskutera varje enskild stimulansåtgärd för sig.

I interpellationen frågas mer om politikens långsiktiga effekter. I så polariserade tider som vi lever i, fru talman, är det bra att betona att vi faktiskt är överens om väldigt mycket. Jag och finansministern är överens om att vi ska ha en välfungerande välfärd, en gemensamt finansierad sjukvård och en gemensamt finansierad skola, att vi ska försöka se till att vi har klassrum där man gör klassresor och att alla människor ska få den vård de behöver, oavsett vilken storlek på plånboken de har. Sedan kan vi givetvis diskutera och ha olika uppfattningar om vem som bäst levererar i enlighet med ambitionerna, men vi delar dessa ambitioner.

Det finns dock en sak där finansministern och jag har mycket olika uppfattningar. Det handlar om värdet av att arbeta. De som lyssnar på debatten hörde precis finansministern understryka att det är en ineffektiv stimulanspolitik att belöna människor som arbetar och att detta därför inte ska ske och att det är felaktigt att rikta lättnader, stimulanser och drivkrafter för att arbeta. Min och Moderaternas uppfattning, fru talman, är den rakt motsatta: Det finns inget viktigare för ett samhälle än att människor arbetar.

Det är svårt att förstå finansministerns kritik mot att det ska löna sig mer att arbeta. Magdalena Andersson är tydlig med att det är fel att rikta skattesänkningar till dem som går till jobbet i pandemin: vårdbiträden, sjuksköterskor, undersköterskor, läkare, busschaufförer och alla andra. Detta tror jag är en moral som är väldigt svår för svenska folket att förstå – att det absolut inte får löna sig att arbeta.

Frågan i interpellationen tar sikte på sysselsättningseffekterna. Min bedömning är att det är väldigt viktigt att de som styr landet redovisar vad de bedömer att politiken har för effekter, för det är bara då som medborgarna och för den delen forskningsinstitut och andra som granskar kan utvärdera politiken. Finansministern sa i talarstolen att hennes budget skapar 75 000 arbetstillfällen. Okej, vilken del av budgeten och vilka av förslagen? Om man läser budgeten framgår inte detta. Det är plus och minus i en tabell, ungefär – med all respekt – som när man lär sig att räkna på lågstadiet.

Det finns inga kvalificerade bedömningar från finansministern eller Finansdepartementet av vilka effekter de enskilda förslagen har, och därmed går det heller inte att utvärdera dem i efterhand. Och, fru talman, min misstanke är att det är detta som är själva poängen.

Anf. 10 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Niklas Wykman undrar varför jag vill utesluta dem som har blivit arbetslösa i krisen eller långtidssjuka i covid från skattesänkningar. För det är den andra sidan av det som han säger. Han vill ha skattesänkningar som bara riktas till dem som fortfarande har ett arbete att gå till och som inte har blivit drabbade av covid och blivit sjuka under krisen. Niklas Wykman tror att jag har svårt att förklara detta för svenska folket. Nej, det har jag inte. Frågan är hur Niklas Wykman ska förklara varför det är så viktigt att bagarna i Älvsbyn och de som nu är långtidssjuka i covid, som vi har hört talas om, inte ska få ta del av de krisåtgärder som vi nu vidtar.

Niklas Wykman frågar om beräkningarna i budgeten vad gäller sysselsättningseffekter. Detta har vi diskuterat många gånger under de senaste sex åren. När jag blev finansminister avskaffade jag alliansregeringens sätt att redovisa beräkningarna för varje reform. Som jag har sagt många gånger i denna talarstol tog vi bort det därför att sådana beräkningar är mycket osäkra, och en del av dem har i efterhand också visat sig vara grovt felaktiga. Detta gör att min bedömning är att redovisning på den nivån inte klargör utan riskerar att bli mer missvisande, och därför har vi sedan jag blev finansminister i stället redovisat sammanfattande bedömningar. 75 000 är den sammanfattande bedömningen utifrån alla de åtgärder som vi vidtar i budgeten, både på intäktssidan och på utgiftssidan. Det är sammantaget, också inräknat det faktum att det är en samlad stimulans. I och med att budgeten är så omfattande finns det en sysselsättningseffekt i detta.

Anf. 11 NIKLAS WYKMAN (M):

Fru talman! Finansministern står i talarstolen och säger att man inte behöver drivkrafter för att arbeta eller åtminstone att det är fel att stärka drivkrafterna för att arbeta. Finansministern uttrycker sig något konstigt kring att det vore rimligt att montera ned arbetslinjen, att det ska löna sig mer att leva på bidrag och så vidare. Hon säger att det skulle vara svårt att förklara detta för människor som för tillfället behöver sjukpenning eller a-kassa, men det är det inte. Alla personer förstår att om det ska finnas någon trygghet den dag man behöver det, om det ska finnas någon sjukvård den dag man behöver det och om det ska finnas skola till de barn som vi har i samhället behöver människor arbeta. Och det ska löna sig att arbeta.

Finansministern är frenetisk motståndare till att sänka skatten för dem som jobbar. Alla andra typer av skattesänkningar går bra, men inte till dem som arbetar. Det synes vara den viktigaste prioriteringen för finansministern i skattepolitiken att det inte får löna sig att arbeta.

Frågan till finansministern är: Finns det något bidrag som finansministern inte vill höja om hon får chansen? Vilken transferering eller vilket bidrag skulle finansministern inte höja om hon fick chansen? Det som är det stora problemet med socialdemokratien och har varit det rätt länge och som har byggt upp bland annat ett stort utanförskap och en stor segregation i Sverige, inte minst när många människor har kommit hit, är att man inte ser, uppskattar och förstår arbetets värde, inte bara för de offentliga finanserna utan också för människors hälsa, välmående och upplevda stolthet över att uträtta något i samhället. Det är alltså inte fel att sänka skatten på arbete, Magdalena Andersson, men däremot är det den mest grundläggande konflikten i svensk politik.

Vi vill att det ska löna sig att arbeta. Finansministern vill inte sänka skatten på arbete och tycker att bidragsinkomster ska löna sig mer relativt arbetsinkomster. Det är inte så man kan bygga ett framgångsrikt samhälle.

Fru talman! Det är troligtvis också därför som Sverige gick in i denna finanskris med en arbetslöshet som var bland EU:s högsta. Magdalena Andersson hade lovat att Sverige skulle få EU:s lägsta arbetslöshet. Vi fick i stället arbetslöshetstal som var bland de högsta i hela Europeiska unionen, just därför att finansministern inte tror på en arbetslinje och att det inte får löna sig att arbeta.

Magdalena Andersson beskriver korrekt att hon avskaffade redovisningen i budgetpropositionen av reformernas bedömda effekter. Socialdemokratin har en sådan historia. Man har tidigare lagt ned till exempel ESO, som skulle utvärdera, granska och komma med nya fräscha idéer inom den ekonomiska politiken. Man har på olika sätt försökt dölja den ekonomiska politikens effekter.

Finansministern hänvisar till att man inte vill göra denna typ av redovisningar, eftersom det har visat sig att de emellanåt är fel.

Fru talman! Det är ju det som är själva poängen, det vill säga att man ska redovisa vad man gör, varför man gör det och vad man tror att det har för effekter. Och om det inte har dessa effekter ska man kunna få kritik för det och tvingas backa och stå till svars. Det är själva idén – transparens, demokrati, folkstyre, insyn. Det är precis det som finansministern nyss stod i talarstolen och sa att hon vill undvika, nämligen att man ska kunna granska ifall regeringens politik har den effekt som regeringen själv tror.

Nu rycks en siffra ut – det kan handla om 200 000 jobb eller 25 000 jobb – men den går inte att verifiera i efterhand, eftersom ingen vet varför finansministern tror att dessa jobb skapas. Det är därför som vi hela tiden eftersöker mer transparens. Varför är finansministern emot det? Det är inte så farligt att ha fel. Vi gör inte detta för att ha rätt, vi gör det för Sverige.

Anf. 12 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Jag är absolut för att det alltid ska löna sig att arbeta. SNS, som inte direkt är en socialistisk tankesmedja, granskade just hur det ser ut i Sverige med drivkrafter till arbete och skillnader mellan bidragsinkomster och arbetsinkomster. De kom fram till att det fanns starka drivkrafter till arbete.

Niklas Wykman säger att jag inte vill sänka skatten för dem som arbetar. Det är helt felaktigt. Vi har ju sådana förslag i den budgetproposition som lades på riksdagens bord. Därför sänks skatten i samband med den gröna skatteväxlingen.

Frågan är inte om jag inte vill sänka skatten för dem som arbetar. Det har vi gjort. Frågan är varför Niklas Wykman vill utesluta bagarna i Älvsbyn, de långtidssjuka i covid-19 eller cancersjuka. Varför är det så viktigt?

Niklas Wykman säger att det handlar om drivkrafter. Det blir kanske inte ett så uppskattat argument för den sjuksköterska som nu är långtidsjuk i covid-19 att det är på grund av avsaknad av drivkrafter som hon fortfarande har symtom.

Anf. 13 NIKLAS WYKMAN (M):

Fru talman! Finansministern tydliggör själv den stora och långsiktiga konfliktlinjen i den ekonomiska politiken. Det finns mycket som vi är

överens om. Vi ska ha sjukvård till alla och skola till alla. Man kan givetvis diskutera den exakta utformningen. Men det som vi inte är överens om är att i Moderaternas Sverige ska det alltid löna sig att arbeta. Det är alltid bättre att arbeta än att lita på olika typer av bidrag och transfereringar, inte bara därför att det är bättre för hela samhället utan för att det främst är bra för en själv med ett jobb med arbetskamrater.

Finansministern vill prata om dem som är sjukskrivna. Det är självklart att det ska finnas en trygghet för dem. Men det är inte det som är det främsta problemet med finansministerns bidragspolitik. I Sverige finns ett mycket stort utanförskap, till stor del bestående av människor som har kommit till Sverige och aldrig kommit in på arbetsmarknaden. Det är också för dessa personer som det inte finns starka drivkrafter att arbeta. Man kan rabbla upp studie efter studie om detta. Om vi ska komma till rätta med utanförskap, med segregation, med integrationsproblem och med rekrytering till gäng och kriminell verksamhet behöver dessa människor komma in på arbetsmarknaden och få finnas i ett sammanhang med andra, så att vi kan montera ned och bryta det utanförskap som finansministern har byggt upp med sin bidragspolitik.

Fru talman! Slutligen: Finansministern vill inte svara på varför hon inte vill redovisa en bedömning av sin politik. Jag förstår att finansministern i efterhand kan riskera att få kritik. Hon har själv gillat att kritisera alliansregeringen de gånger den gjorde felaktiga bedömningar. Men det är kärnan i demokratin och i ett transparent samhälle att man ska kunna kritisera och att man ska kunna tåla att få kritik.

Anf. 14 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Niklas Wykman och jag har upprepade gånger under de senaste sex åren haft diskussioner om hur man bör redovisa sysselsättningseffekter i budgetpropositionen, och vi har olika uppfattningar. Det finns goda möjligheter att granska regeringens politik. Men att i budgetpropositionen redovisa siffror som jag bedömer som kvalificerade gissningar tycker jag, med min forskarbakgrund, inte är tillräckligt seriöst.

Niklas Wykman pratar om sitt jobbskatteavdrag. Det har prövats under många år under alliansregeringen. Tanken är att sänka skatten för mig och andra höginkomsttagare, men även för andra, och att detta ska göra att nyanlända kommer i arbete. Det var ju inte ett strålande resultat i fråga om det. Det är inte så att många nyanlända har kommit i arbete på grund av jobbskatteavdragen, utan det är andra åtgärder som behövs. Det handlar om utbildning och arbetsmarknadspolitiska insatser.

Frågan är egentligen: Varför ska den som är långtidssjuk i covid-19, den cancersjuka, den arbetslösa bagaren i Älvsbyn – som är arbetslös på grund av att bageriet brann ned – eller de som har blivit arbetslösa nu under coronakrisen straffas ekonomiskt av Moderaternas politik för att nyanlända har svårt att komma i arbete? Det är det som är frågan när det gäller Moderaternas ekonomiska politik.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

Anf. 15 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Helena Bouveng har frågat mig om jag är beredd att avstå från att gå fram med den nya skatten på kläder och skor givet den mängd problem som remissinstanser och experter fastslår att skatten för med sig.

Att få bort farliga kemikalier från vår vardag är högt prioriterat av regeringen, både för hälsans och för miljöns skull.

Enligt januariavtalet ska en kraftfull grön skatteväxling genomföras med höjda miljöskatter som växlas mot sänkt skatt på jobb och företagande. Det ska även införas en skatt på farliga kemikalier i kläder och skor.

Regeringen gav en särskild utredare i uppdrag att analysera och lämna förslag på hur en skatt på skadliga kemikalier i kläder och skor kunde utformas. Syftet med skatten var att den skulle minska förekomsten av eller risken för exponering och spridning av miljö- och hälsofarliga ämnen från kläder och skor på ett kostnadseffektivt sätt. De ämnen det rör sig om är bland andra vissa cancer- eller allergiframkallande ämnen, vissa ämnen som är mycket stabila i miljön och vissa ämnen som bidrar till utvecklingen av antibiotikaresistens.

Som jag tidigare har sagt bereds remissvaren för närvarande i Regeringskansliet.

Anf. 16 HELENA BOUVENG (M):

Fru talman! Jag får passa på att önska god fortsättning till fru talman och till finansministern. Jag hoppas att ni båda har haft en välbehövlig vila.

Mitt under denna rasande pandemi har regeringen för avsikt att gå fram med en skatt på kläder och skor, den så kallade modeskatten. Det är en skatt som kommer att slå hårt både mot jobb och mot företag i ett redan mycket svårt läge för handeln och för hela ekonomin och som dessutom kommer att försämra konkurrenskraften för en hel modebransch i Sverige.

Förslaget har sitt ursprung i punkt 35 i januariavtalet, som bland annat innebär att skatt på farliga kemikalier i kläder och skor införs. Det handlar om exempelvis cancerframkallande, mutagena och reproduktionstoxiska ämnen samt om allergiframkallande ämnen.

Fru talman! Ambitionen att minska förekomsten av dessa ämnen i kläder och skor är lovvärd, och jag delar regeringens syn att det är viktigt att få bort farliga kemikalier från vår vardag. Men, fru talman, enligt utredningen är det i realiteten så att 84 procent av alla kläder och skor som säljs i Sverige inte innehåller något av de farliga ämnen som skatten avser att minska. Trots detta föreslås att importören eller tillverkaren ska betala 40 kronor per kilo i kemikalieskatt på alla kläder och skor. Till och med produkter med miljömärkning som förbjuder dessa ämnen – Bra Miljöval, Svanen och EU Ecolabel, för att bara nämna några – ingår i förslaget och ska beskattas. Sedan ska importören eller tillverkaren kunna kräva tillbaka skatten i efterhand om kläderna saknar de farliga ämnena, men då bara till 95 procent.

Den föreslagna kemikalieskatten kommer alltså, om än i olika utsträckning, att bli en skatt på alla kläder och skor oavsett om de innehåller några farliga kemikalier eller ej. Det blir 5 procents punktskatt på kläder och skor oavsett hur farliga eller giftfria de är. Då tänker jag så här: Är inte det som

Svar på
interpellationer

om alla drycker, alltså allt från vin och sprit till mjölk och vatten, skulle beläggas med alkoholskatt – och sedan skulle bubbeltillverkaren eller Arla kunna kräva tillbaka alkoholskatten i efterhand, men bara till 95 procent? Därför undrar jag, fru talman, om inte finansministern kan hålla med om att den föreslagna utformningen, trots det vällovliga syftet, är hämtad från Absurdistan.

Anf. 17 NIKLAS WYKMAN (M):

Fru talman! Skattepolitiken i landet måste givetvis skötas på ett mycket seriöst sätt, för den avgör på vilket sätt vi kommer att vara kapabla att finansiera vår gemensamma välfärd, vårt försvar och vår polis.

Många skulle tycka att skattepolitiken är för viktig för att sitta med träklister mellan partier, skriva januariavtal med varandra och landa i en skattepolitik som helt enkelt inte håller måttet. Vi har sett hur volatil skattepolitiken har blivit, med mycket osäkra skatteintäkter. Finansministerns plastpåseskatt är ett sådant exempel. Den skulle enligt finansministern leda till att man kunde sänka skatten på arbete, men så blir det ju inte eftersom det har visat sig att skatten inte drar in de pengar som det var tänkt.

Idén om den gröna skatteväxlingen innebär att man blir beroende av skatteintäkter från sådant som man försöker fasa ut ur samhället, och det håller helt enkelt inte. Alla människor förstår efter lite funderande att man inte kan göra den offentliga sektorn beroende av skatteintäkter som ska komma från sådant som inom en snar framtid helst inte ska finnas kvar. Nu är vi säkert rätt överens om att kläder är någonting vi ska fortsätta använda, så just det förblir förvisso en relativt stabil skattebas.

Däremot måste man ju ifrågasätta miljönyttan med detta. Helena Bouveng var inne på det, men det är ändå intressant att få finansministerns perspektiv på Skatteverkets och Kemikalieinspektionens synpunkter. Som jag förstår det på dessa myndigheter, speciellt Kemikalieinspektionen, innebär kemikalieskatten ett försvårande av att fasa ut farliga kemikalier.

Ser finansministern någon skillnad mellan den här skatten och den skatt på kylskåp, spisar, mobiltelefoner, datorer, spelkonsoler och all annan elektronik som finansministern förordar? Där lyckades man helt enkelt inte införa en skatt på kemikalier, utan det blev i stället en skatt på konsumtion av alla sådana här varor. Det är någonting som man kan tänka sig uppskattas av till exempel Miljöpartiet och av andra partier som inte tycker att man ska ha ekonomisk tillväxt och utveckling och som generellt tycker att samhället är bättre ifall så många vanliga människor som möjligt har råd att köpa så lite som möjligt.

Det brukar dock inte vara Socialdemokraternas politik, utan Socialdemokraternas politik brukar tvärtom gå ut på att alla människor i samhället ska ha goda förutsättningar att leva ett bra liv, konsumera, ha en god välfärd och så vidare. Nu sitter man i regering med ett parti som har en annan uppfattning kring det där, och jag förstår att det behöver få ett visst utrymme i skattepolitiken. Men vilka grundläggande skillnader ser finansministern mellan klädskatten och kemikalieskatten?

Det är ju redan konstaterat att kemikalieskatten inte har någon miljöstyrande effekt utan att det är en ren konsumtionsskatt på allting som köps. Det uppmuntrar inte människor att köpa mer miljövänliga produkter eller så, utan det är samma skatt på allt baserat på hur många kilo någonting väger. Därmed finns det ingen miljöstyrande effekt. Det är samma sak med

kläd- och skoskatten: Den ger ingen miljöstyrande effekt, utan det är helt enkelt en skatt per kilo grejer man köper – oavsett vad de innehåller.

Jag undrar hur finansministern ser på detta. Har skatten en miljöstyrande effekt, eller har Skatteverket och Kemikalieinspektionen en poäng i att den inte har någon miljöeffekt – att det inte går att kalla detta en grön skatteväxling? Man kan givetvis prata om att man byter skattebas från arbetsinkomster eller någonting annat till kläder. Är det i så fall den bästa skattebasen som finansministern kan tänka sig, eller har finansministern några tvivel kring att detta är en bra, välvägd, trygg och stabil skattepolitik? Finns det i finansministern något frö av tvivel kring detta?

Anf. 18 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Riksdagen har ju fastslagit den svenska miljöpolitiken, som innehåller 16 miljö kvalitetsmål. Det är det som är stommen i vår miljöpolitik. Ett av målen är en giftfri miljö, och det är mot den bakgrunden regeringen har tagit fram förslag om att på olika sätt minska gifterna i vår miljö.

Målet om en giftfri miljö handlar om att ämnen i miljön inte ska hota människors hälsa eller den biologiska mångfalden, och för att nå detta mål behöver vi göra mer från politikens sida. En av de möjligheter som regeringen har tittat på är kläds-katten. Syftet är alltså att minska gifterna i vår miljö. Skatten har utretts och varit ute på en remissomgång, och vi sitter just nu i Regeringskansliet och studerar remissvaren noggrant, naturligtvis. Vad vi kommer att dra för slutsatser av det är det för tidigt att säga; det kommer jag att kunna berätta när vi är färdiga.

Jag vill dock påpeka för Niklas Wykman att man med kemikalieskatten alltså har möjlighet att få nedsatt skatt om det inte är giftiga ämnen i de varor man köper. Det är alltså olika skatt beroende på vad produkterna innehåller.

Anf. 19 HELENA BOUVENG (M):

Fru talman! Det är det här med tajmning, och det är väl ingenting som den sittande regeringen kan sägas vara helt känd för i dessa tider. Mitt under coronakrisen presenterar man en utredning om en ny skatt inom handeln – en bransch som präglas av permitteringar, varsel och konkurser. Det hade varit dumt oavsett när utredningen presenterades, men nu är det så dumt att jag saknar ord. Ett sådant här förslag är att ge alla svenska handlare en örfil. ”Det här är en skatt som driver jobb ur landet och att utredningen presenteras nu kan man bara konstatera är riktigt dålig tajmning.” Citatet kommer från Mats Hedenström, näringspolitisk chef på Svensk Handel.

Fru talman! Enligt utredningen kommer cirka 700 arbetstillfällen och 100 företag att slås ut på grund av skatten. Denna kemikalieskatt är inte heller den första som regeringen vill införa – Niklas Wykman tog upp den berömda skatten i sitt anförande – utan det har faktiskt funnits en sådan för elektronik ända sedan juli 2017.

Enligt en utvärdering som HUI Research har gjort innebar skatten upp till 1 400 förlorade arbetstillfällen bara på ett år. Apropå den förra interpellationsdebatten, då vi pratade om den högsta eller lägsta arbetslösheten, är det kanske inte konstigt om vi snart ligger på den högsta arbetslösheten i Europa om man fortsätter på den inslagna vägen.

Prot. 2020/21:62
12 januari

Svar på
interpellationer

Den 1 augusti 2019 valde regeringen att höja skatten ytterligare. Enligt en undersökning från HUI Research skulle det innebära att ytterligare upp till 500 personer skulle bli av med jobbet. Behöver vi inte fler jobb – inte färre – i dessa tider?

Någon utvärdering från regeringens sida har faktiskt inte gjorts. Är inte det minsta man kunde begära att regeringen i vart fall undersökte konsekvenserna av skatten innan man valde att höja kemikalieskatten för elektronik och vitvaror samt att det görs en konsekvensanalys innan regeringen går vidare med en liknande skatt på skor och kläder?

Handen på hjärtat, finansministern: Hur begåvat är det att mitt under en pandemi ens fundera över att införa en skatt på kläder och skor som riskerar både arbeten och företag och där samhällsekonomisk nytta och miljönytta uteblir?

Anf. 20 NIKLAS WYKMAN (M):

Fru talman! Jag vill instämma i det Helena Bouveng har anfört. Jag tycker att finansministern bör unna svenska folket en inblick i hur hon resonerar. Vi lever ju i tider av väldigt snabba förändringar. Många näringsidkare och mindre företagare har det tufft i konkurrensen med nät-handeln. Det gäller inte bara dem, men detta har påskyndats av den pandemi som råder. Även om inte alla av oss är lika konservativt lagda som statsministern när det kommer till att handla på nätet är vi väl ändå många som tycker att det är trevligt att det finns kvar butiker där man kan känna på kläderna man vill köpa på förhand, få lite smakråd och så vidare.

Är det inte olycklig tajmning, finansministern, att införa skatt på kläder och skor som ytterligare driver upp kostnader och gör det svårare för företag att finnas kvar, inte minst utanför de stora städerna? Är det inte olycklig tajmning med skatt på take away-kaffe och take away-mat, som också planeras eller som regeringen till och med har lovat ska införas? Är det verkligen rätt tid för detta?

Allt detta har Helena Bouveng redan frågat, och jag är säker på att finansministern nu kommer att svara på den frågan – allt annat vore väldigt ovärdigt mot dem som nu kämpar och sliter.

Det jag undrar har också med de offentliga finanserna och med den så kallade gröna skatteväxlingen att göra. Hur bedömer finansministern att detta står sig? Hur solitt är det att lita på det där med att man ska ta bort skatter från säkra skattebaser – moms, skatt på kapital eller vad det nu kan vara – och ersätta det med skatteintäkter från mer volatila källor, till exempel saker som helt ska fasas ut ur handeln? Är det ansvarsfullt att göra så på lång sikt?

Anf. 21 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Det finns möjligen en viss ironi i att en man som representerar ett parti som med stor entusiasm sänkte skatten med 140 miljarder – mycket av det ofinansierat – undrar om den gröna skatteväxling som vi nu håller på med är ansvarsfull.

Syftet är ju att sänka skatten på till exempel arbetsinkomster, som vi gör nu, och att höja skatten på sådant som är miljöfarligt. Ett av syftena med att höja miljöskatterna är naturligtvis att människor ska använda dem mer. Där har plastpåseskatten varit väldigt framgångsrik.

Den sammantagna bedömning som vi gör på Finansdepartementet är att de offentliga finanserna är långsiktigt hållbara även med den skatteväxling som vi nu genomför. Vi hade betydligt större problem med de underskott som vi hade efter Moderaternas skattesänkarentusias mellan 2006 och 2014.

Vad gäller klädskatten bereder vi detta på Finansdepartementet just nu. Jag har inget svar att ge, utan jag kommer att kunna ge svar när vi är färdiga med beredningen. Självklart analyserar vi just nu noggrant de remissvar som har kommit in.

Just nu säger Moderaterna att saker och ting är dålig tajmning, men det är ju inte så att Moderaterna hade varit för någonting av detta annars heller. Tvärtom har Moderaterna en politik där man gång på gång här i Sveriges riksdag föreslår kraftfulla nedskärningar på den miljö- och klimatpolitik som regeringen bedriver – senast ville man i årets budget skära nästan 3 miljarder på just det här området.

Det är dock tyvärr så att de miljö- och klimatproblem som vi har inte tar paus på grund av coronakrisen. Det Sverige behöver är inte kraftfulla ambitionsminskningar genom minskade anslag på dessa områden. Däremot ska vi föra en väl avvägd och långsiktigt ansvarsfull politik, och därför sitter vi just nu och analyserar remissvaren.

Anf. 22 HELENA BOUVENG (M):

Fru talman! Jag tror att skillnaden mellan oss och Socialdemokraterna är att vi vill ha mycket god miljö för pengarna och att vi inte vill kalla det för miljöskatt utan att det faktiskt gör nytta. Där tror jag att vi skiljer oss åt ganska mycket.

Den föreslagna skatten har redan mött väldigt hård kritik. Precis som Niklas Wykman sa kommer kritiken inte bara från Kemikalieinspektionen utan också från modebranschen och företagen – jag fick alldeles nyss ett mejl från Postnord – samt från myndigheter som Tullverket och Skatteverket. Ord som konkurrenssnedvridning används. Det talas också om att detta ej är kostnadseffektivt, att det innebär stor administrativ börda och att det inte innebär någon miljönytta.

Som jag underströk inledningsvis, fru talman, delar jag finansministerns åsikt om vikten av att fasa ut skadliga kemikalier. De har inte i Sverige att göra, de har inte i Europa att göra och de har inte på jordens yta att göra. Men om regeringen verkligen vill uppnå miljönytta behöver vi få med oss andra länder. Att möta ett globalt problem med nationell beskattning kan inte vara vägen.

Jag vill säga detta till finansministern: Låt oss med gemensamma krafter arbeta för en väl fungerande kemikaliebekämpning i Reach och andra EU-förordningar. Jag uppskattar ett bra samarbete vad gäller den globala beskattningen – varför inte göra likadant i det här fallet?

Jag uppmanar finansministern: Kemikalieskatten måste kastas i papperskorgen för jobbens, företagens och miljöns skull. Kemikalieskatten på kläder och skor utan farliga kemikalier hör hemma i Absurdistan.

Anf. 23 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Här har vi, som vanligt, fått höra moderata ursäkter för att inte genomdriva miljöpolitik. Det är dålig tajmning! Det är ineffektivt! För

moderater är det aldrig rätt tillfälle att ställa om Sverige i en mer hållbar riktning.

Nej, säger Moderaterna, vi ska inte göra något här i Sverige. Det ska göras i andra länder – internationellt och i EU. Låt andra länder göra saker; det är inte rätt tillfälle för Sverige.

Men det är ju här framtiden ligger – i det gröna och i det klimatsmarta. Näringslivet har ju förstått det och gör nu stora investeringar, inte sällan stöttade av regeringens satsningar, för att ställa om Sverige. Näringslivet ser att det gröna är framtiden. Vi har fantastiska exempel i Sverige, till exempel när det gäller det vi gör i gruvnäringen och när det gäller det vi gör i Hybrit med att framställa fossilfritt stål.

Men Moderaterna är inte där. De är inte där framtidens jobb finns. De säger nej, inte nu, att det är dålig tajmning och att det är ineffektivt. De säger: Låt mer göras i andra länder!

Det är dock inte det som är svaret. Vi ska naturligtvis vara ledande i världen i klimatomställningen, för det är så vi långsiktigt säkrar jobb och utveckling i Sverige.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 6 Svar på interpellation 2020/21:188 om problem kring samordningsnummer

Anf. 24 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Sofia Westergren har frågat mig när jag avser att i riksdagen lägga fram de nya förslagen för att stävja problemen kring samordningsnummer och om jag är beredd att se över möjligheten att återkalla alla samordningsnummer liksom att koppla samman samordningsnummer med biometriska data. Hon undrar vidare om jag avser att vidta några konkreta och kraftfulla åtgärder så att användandet av falska identiteter och skapandet av flera identiteter leder till mer kännbara konsekvenser än i dag.

Samordningsnummer fyller en viktig funktion i samhället eftersom numret tillgodoser myndigheters behov av en identitetsbeteckning för personer som inte är eller har varit folkbokförda i Sverige. Samordningsnumrens funktion har även betydelse för personer som vistas i Sverige under en inte helt kortvarig tid och som har ett starkt behov av att ha en fungerande identitetsbeteckning för att kunna sköta sitt vardagliga liv.

Systemet med samordningsnummer har dock brister, och regeringen och Skatteverket har därför vidtagit en rad åtgärder. Skatteverket arbetar kontinuerligt tillsammans med andra myndigheter för att samordningsnummer ska tilldelas på ett effektivt och rättssäkert sätt.

Inom ramen för ett regeringsuppdrag har Skatteverket dessutom utvecklat en tjänst som uppmärksammar om samma identitetshandling används vid flera tillfällen i ärenden om tilldelning av samordningsnummer. Tjänsten används löpande i Skatteverkets handläggning, och förutom att förebygga missbruk med identitetshandlingar kommer uppgifterna på sikt att kunna användas som en indikator för att bedöma omfattningen av problemet.

För att våra register ska innehålla korrekt och aktuell information är det även nödvändigt att strama upp regelverket för samordningsnummer. Med hänsyn till behovet av att undvika personförväxlingar och behålla historisk information är det samtidigt viktigt att ändringar görs på ett ordnat sätt. Finansdepartementet har därför remitterat en promemoria med förslag som syftar till att skärpa systemet med samordningsnummer. Förslagen bereds just nu i Regeringskansliet och kommer att presenteras när de är klara.

Regeringen har dessutom tillsatt en statlig utredning som ska se över hela systemet med samordningsnummer. I utredningens uppdrag ingår bland annat att föreslå hur kontrollen av en persons identitet bör utformas för att tilldelningen av samordningsnummer ska bli säkrare. Uppdraget ska redovisas senast den 1 april 2021. Jag avser att låta utredningen slutföra sitt uppdrag och inväntar dess betänkande. Men vi sitter inte still i båten fram till dess, utan vi har den promemoria som har varit ute på remiss som jag nämnde och som vi hoppas att vi snart kan vara i hamn med.

Anf. 25 SOFIA WESTERGREN (M):

Fru talman! Detta är en viktig fråga för vårt land. Staten saknar i dag kontroll över hur många som befinner sig i landet. 900 000 samordningsnummer har utfärdats under de 20 år som de har funnits.

Enligt nuvarande regler är ett samordningsnummer evigt, och personer som har tilldelats ett nummer kan i dag inte avregistreras. Skatteverket och polisen har under flera år larmat om ett systematiskt missbruk av dessa nummer. Kriminella och andra vill skaffa sig samordningsnummer för att utnyttja samhället och få falska tillstånd eller till slut otillbörligt nästla sig in i våra välfärdssystem och utnyttja dem eller bara skaffa sig en plats i det svenska samhället som de egentligen inte har rätt till.

När vi lever i ett land där vi inte längre vet vem som är vem eller där man kan intyga att man har flera identiteter blir det svårt för staten att ha koll. Då blir det svårt att ha koll på vilka som står bakom olika företag och bidragsutbetalningar. Och även om, som mycket riktigt ofta påpekas, samordningsnummer inte omedelbart ger tillgång till en massa välfärdsförmåner är det en inkörsport till det svenska samhället som ofta är det första steget om man ska fuska till sig förmåner, kunna utnyttja systemen och undan gömma sig rättvisan med flera och falska identiteter.

Till slut nästlar man sig in i systemen och kan begå välfärdsbrott och dylikt. Allt hänger ihop i det kriminella kretsloppet som tyvärr blir lättare att snurra runt i när staten saknar kontroll för att stävja fusk och brott. Och alltför ofta börjar det med ett samordningsnummer.

Fru talman! En handläggare på folkbokföringen berättar om händelser när män – för det har handlat om just män – vill byta personnummer för att numret hör till en tid när det har varit strul och trassel. Nu när mannen ska starta om vill han begära ett nytt personnummer. Samtalen kan bli riktigt hotfulla.

Jag vill ge exempel på hur ett bedrägeri kan gå till. Har du ett samordningsnummer kan du starta företag. Företagsledaren tar hit landsmän till sitt företag på samordningsnummer, och stöd från Arbetsförmedlingen betalas ut. Vid kontroll på företaget finns inte personerna där och inte heller i Sverige.

Moderaterna har lagt fram ordentliga förslag för att ta tag i problemen. Moderaterna vill att det ska krävas personlig inställelse för att få ett samordningsnummer och även för att få behålla ett samordningsnummer.

Moderaterna vill att biometriska data ska användas, som med pass. Till exempel fungerar tumavtryck i alla länder.

Moderaterna vill också ha en genuin folkräkning och kommer att lägga till en halv miljard för detta. Vi har gjort så i budgeten som ligger för året.

Fru talman! Jag frågar därför finansministern: Ser hon vikten av att ta tag i samordningsnumren på riktigt och av att numren framgent kopplas med biometriska data som exempelvis ett tumavtryck?

Moderaterna föreslår fysisk närvaro vid utfärdande av samordningsnummer. Är ministern även beredd att se över möjligheten att inkludera foto på innehavaren?

Den tredje frågan är: Avser ministern att vidta några konkreta och kraftfulla åtgärder så att användandet av falska identiteter leder till kännbara konsekvenser?

Moderaternas förslag har regeringen avfärdat. Ingen har egentligen förstått varför. Kanske har friår, byggsubventioner och plastpåseskatter tagit upp alltför mycket av ministrarnas och regeringens tid.

Anf. 26 NIKLAS WYKMAN (M):

Fru talman! Jag tänkte föregripa finansministerns nästa inlägg, för det brukar följa ungefär samma mönster att allt är alliansregeringens fel och att hade Socialdemokraterna bara alltid haft makten i Sverige skulle det inte ha funnits några problem. Men så förhåller det sig inte riktigt i verkligheten.

I den här frågan är det nog extra viktigt att alla vi politiker är lite ödmjuka. Det finns kanske inte skäl för någon att kasta första stenen. Problemen hopade sig i Sverige snabbt och på ett, för det politiska systemet får man nog ändå säga, överraskande snabbt sätt. Flera regeringar kunde ha gjort mer. Men att mer inte har gjorts tidigare är aldrig en ursäkt för att inte göra något nu, och att man inte ska kasta stenen är ju inte samma sak som att man inte ska lägga första stenen för ett bättre samhällsbygge. Där är vi nu.

Moderaterna var väldigt kraftfulla i kraven på mer ordning och reda kring samordningsnumren i riksdagens skatteutskott, och vi tog ett riksdagsinitiativ för detta. Först efter det valde regeringen att agera. Dagen innan vårt initiativ skulle bifallas, tror jag bestämt att det var, lanserade regeringen äntligen någon egen idé på hur man skulle försöka återställa ordning och reda gällande samordningsnumren.

Min fråga till finansministern är av samma karaktär nu som den var då. Varför hoppar man bara halvvägs över detta stup? Vi har varit väldigt tydliga med att man bör återkalla alla samordningsnummer och att de som vill behålla sitt samordningsnummer bör verifiera det genom att dyka upp eller på annat sätt bortom allt rimligt tvivel säkerställa sin identitet. Det här har regeringen strukit i sin del av förslaget.

Fru talman! Jag ska inte förklara i detalj för alla som lyssnar hur regeringens förslag är utformat. Men vill man vara snäll mot regeringens förslag kan man säga att det på fem år löser de problem som uppstått. Vårt förslag löser problemen på ett år, alltså fem gånger så snabbt för den som vill ägna sig åt huvudräkning.

Nu när förslagen ändå ska börja rullas ut vill jag fråga finansministern om inte vårt ursprungliga förslag vore önskvärt: att alla samordningsnummer ska verifieras. Varför motsätter sig finansministern det, till förmån för sin egen femårsmodell där numren gradvis ska bli korrekta? Bedömer inte finansministern att läget i Sverige ändå är relativt akut när det gäller problem med ordning och reda och att komma till rätta med dem? Vi har ganska gott om sådana problem, inte minst i många socialdemokratiska skyltfönsterkommuner som Malmö, Borlänge och Södertälje. Där finns allvarliga problem med att varken staten eller kommunen har någon kontroll.

Socialdemokrater anklagar ofta och häcklar emellanåt oss moderater för att vi vill ha ordning och reda och kontroll på försörjningsstöd och sådant. Men i Borlänge, Malmö och sådana kommuner, som har haft en mer lättvindig attityd till att hela tiden betala ut försörjningsstöd, till och med till människor som inte finns i Sverige, har man fått ännu allvarligare problem med detta. Där har både staten och kommunen retirerat.

I välsköta moderata kommuner, till exempel Solna, där kommunen har haft ansvaret har det ändå upprätthållits någon form av kontroll eftersom kommunen har haft koll när staten har backat. Men i de socialdemokratiska skyltfönstren, till exempel Borlänge och Malmö, där man inte har velat ha kontroll över försörjningsstöden har det blivit ännu värre.

Frågan till finansministern är: Bör vi inte gå på Moderaternas ursprungsförslag och verifiera alla nummer direkt?

Anf. 27 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Eftersom Sofia Westergren i sitt inlägg blandade personnummer och samordningsnummer ganska friskt tycker jag att det är viktigt att börja med att klargöra att det är stor skillnad mellan personnummer och samordningsnummer.

Personnummer ges till personer som är folkbokförda i Sverige och som bor här, medan samordningsnummer ges till personer som myndigheter av en eller annan anledning behöver ha en identitetsbeteckning på, till exempel för att de under en kortare tid arbetar i Sverige. Men det kan också vara för att de har en helt annan kontakt med en svensk myndighet utan att de någonsin vistas i, kommer till eller har någon som helst anknytning till Sverige. Det är också viktigt att polisen kan ha en identitetsbeteckning på personer som till exempel misstänks för brott men som inte bor i Sverige eller har ett personnummer. Myndigheternas behov av en identitetsbeteckning är alltså grunden för att vi har samordningsnummer.

Det är också viktigt att påpeka att samordningsnumret i sig inte ger några som helst rättigheter. Man har inte rätt att vistas i Sverige för att man har ett samordningsnummer. Man har inte rätt att få några bidrag eller andra förmåner i Sverige. Man har inte heller rätt att arbeta i Sverige för att man har ett samordningsnummer.

Det är viktigt att myndigheter som Försäkringskassan säkerställer att personer som får utbetalningar från våra välfärdssystem är berättigade till det och att man inte utgår från ett samordningsnummer. Det är självklart också viktigt att alla arbetsgivare känner till att ett samordningsnummer inte ger någon rätt att arbeta i Sverige.

Det är viktigt att vi har koll på våra register. Regeringen har gjort flera saker för att stärka upp systemet med samordningsnummer. Sofia Wester-

gren frågar vad regeringen har gjort. Vi har bland annat gjort mycket för att myndigheterna ska kunna samordna sitt arbete med samordningsnumren på ett bättre sätt. Skatteverket har utbildat och informerat övriga myndigheter om vad som gäller. Man har också utvecklat en särskild dataapplikation för att motverka att falska identiteter, alltså samma id-handling, ska kunna användas upprepade gånger. Det är viktigt.

Därutöver har vi jobbat på både ett mer långsiktigt och ett mer kortsiktigt spår. Det långsiktiga spåret är den stora utredningen av både folkbokföringen och samordningsnummer, eftersom vi behöver bättre koll på folkbokföringen och samordningsnumren. Felaktig folkbokföring kan ofta vara en orsak till att det går att ta del av bidrag på ett felaktigt sätt. Utredningen kommer att redovisas i april i år.

Därutöver har vi jobbat på ett snabbspår. Den promemoria som har varit på remiss bereds nu i Regeringskansliet, och vi har kommit långt i den beredningen. Den innehåller bland annat förslag på avregistrering om det finns särskilda skäl, adresskrav för samordningsnummer och krav på personlig inställelse för den som själv ansöker om samordningsnummer. Det blir alltså krav på personlig inställelse om man själv vill ha ett samordningsnummer. Däremot kan det vara en myndighet som behöver ett samordningsnummer på en person som absolut inte själv vill ha någon kontakt med Sverige, till exempel om man är misstänkt för ett brott. Då går det inte att kräva personlig inställelse. Men det skulle vara svårt för polisen om det inte går att ha en identitetsbeteckning.

I förslaget ingår även automatisk avregistrering av personer med gamla samordningsnummer. Det innebär att alla samordningsnummer som är utfärdade före 2016 kommer att kunna strykas i slutet av 2021 om det inte finns särskilda skäl mot det.

Varför stryker vi inte alla samordningsnummer? Det beror på att vi bedömer att det blir svårt för myndigheterna. Det är myndigheterna som behöver numren för att kunna arbeta, och att stryka alla skulle kunna leda till kaos på våra myndigheter. Det har jag svarat Niklas Wykman flera gånger tidigare i riksdagens talarstol.

Anf. 28 SOFIA WESTERGREN (M):

Fru talman! Jag har bra ordning på personnummer och samordningsnummer. Anledningen till att jag tog upp det i mitt förra inlägg är att jag tror att det blir förvirrande för dem som går över till ett personnummer att de inte längre kan välja ett nytt nummer, som de är vana vid när det gäller samordningsnummer.

Fru talman! När jag var kommunstyrelsens ordförande i Stenungsund fanns där ett pensionärspar som levde ett stilla liv – låt oss kalla dem Kalle och Asta. Första gången de fick post till ett namn som de inte kunde uttala trodde de att posten gjort fel. De kontaktade brevbäraren, Postnord och även Skatteverket. Skatteverket berättade att man inte kunde avskriva den nytillkomna personen från adressen eftersom personen saknade en annan adress. Pensionärsparet hade av förklarliga skäl inga kontaktuppgifter till honom.

Ett annat exempel på fiffel med adresser är en lägenhet där 100 personer är registrerade. 80 av dem är dömda, varav en styckmördare. *Kalla fakta* visade också i ett program att 500 personer varit skrivna på en och samma adress.

Redan för tre år sedan varnade Anders Björkenheim, expert på att förebygga bedrägerier, personligen finansminister Magdalena Andersson för det systematiska fusket med tillfälliga personnummer, alltså samordningsnummer. ”Det är under all kritik att inget hänt”, sa Anders Björkenheim då.

Fru talman! Så här fungerar det: Man kan köpa sig en adress; det finns till salu för några hundralappar i månaden. Då kan posten hämtas veckovis. Oftast görs detta av personer med just samordningsnummer. Man kan också bara använda en adress, så som hände med Kalles och Astas. De som redan bor på adressen behöver nämligen inget veta och heller inte acceptera att så sker.

Skatteverket har uppmärksammat fenomenet och har på sin hemsida utvecklat en tjänst där man kan kontrollera vilka som står skrivna på en adress. Är det någon som inte hör hemma i hushållet finns det en knapp på hemsidan där man kan anmäla detta. Men om inga bidrag är kopplade till ärendet är det lågprioriterat och hamnar underst i högen. En handläggare på myndigheten önskar sig en molntjänst där dessa människor omedelbart kan skrivas över så att vanliga människor inte ska drabbas. Samma handläggare undrar varför tjänsten har utvecklats på Skatteverkets hemsida när det inte är prioriterat att hjälpa vanliga människor med problemet.

Fru talman! Jag vill berätta för finansministern att pensionärsparet Kalle och Asta mådde väldigt dåligt under den tid då det här pågick. De kände sig iakttagna och undrade dagligen vem personen var som skickade sin post till dem. Vilken ålder hade han? Var han kriminell? Var han våldsam? Vad skulle hända?

Fru talman! Jag vill passa på att fråga finansministern, som tidigare har varit överdirektör på Skatteverket och jobbat mycket med dessa frågor, om hon ser behovet av till exempel en molntjänst för att snabbt kunna avskriva personer som inte hör hemma på en adress.

En handläggare på Skatteverkets avdelning för folkbokföring önskar att det i regeringsbrevet till myndigheten hade funnits ett uppdrag om att kontrollera id-handlingars äkthet. Jag vill därför fråga ministern om hon ser behov av det och om detta uppdrag kan ges myndigheten.

Anf. 29 NIKLAS WYKMAN (M):

Fru talman! Magdalena Andersson har varit finansminister länge nu. Det blir väl drygt sex år? Därmed är hon helhetsansvarig och får allt svårare att skylla ifrån sig på andra partier och krafter för hur läget är i Sverige.

Jag förstod på finansministerns irriterade, uppgivna eller trötta svar att hon tyckte att hon hade besvarat den där frågan från Niklas Wykman förut. Magdalena Andersson får gärna kalla mig optimist, men jag tänker alltid att människor kan bli bättre och kan komma till nya insikter. Jag tänker därför fråga igen: Är inte Moderaternas förslag om att man bör verifiera alla samordningsnummer i Sverige på sin plats?

Vi har i stora avseenden förlorat kontrollen i vårt land. Borlänge, Malmö och Södertälje – ja, runt om i landet och inte minst i socialdemokratiska skyltfönsterkommuner där kontrollen av försörjningsstöden har varit obefintlig finns mycket stora problem med att man inte vet vem som är vem och vem som bor var. Det är inte alls så som det var tänkt att Sverige skulle fungera.

Finansministern har redan öppnat för att vi ska skaffa oss sådana kontroller. Men varför vänta i över fem år? Varför kan vi inte skaffa oss denna kontroll här och nu? Finansministern säger att det skulle skapa kaos hos myndigheterna, men det är bara ett svepskäl för att inte göra någonting alls.

Självklart ska man inte återkalla de samordningsnummer som myndigheterna bedömer att de behöver ha. Om Skatteverket, polisen eller någon annan säger att ett visst samordningsnummer behövs ska det inte återkallas. Men varför kan vi inte återkalla de samordningsnummer som myndigheterna bedömer inte behövs och som vi inte vet vem som ligger bakom? Sedan kan vi se till att de som vill behålla dessa nummer behöver verifiera dem. Vi kan inte använda det faktum att myndigheterna vill ha kvar vissa nummer som ett svepskäl för att inte göra något åt de andra kanske 850 000 numren.

Anf. 30 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Alla samordningsnummer kommer att kontrolleras. Det kommer dock att ske i en takt som vi bedömer att myndigheterna klarar av samtidigt som de kan fullfölja sina andra viktiga arbetsuppgifter. Polisen är här en viktig myndighet, och de har ju ganska mycket att göra.

Jag vill varna för att tro att en genomgång av samordningsnumren kommer att lösa de problem som vi har med felaktig folkbokföring. Personer som har samordningsnummer är per definition inte folkbokförda i Sverige. Inte heller åtgärdas problem med trångboddhet eller felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen. Många personer med samordningsnummer har inga utbetalningar från dessa.

En statlig utredning har tittat på felaktiga utbetalningar. I den bedömer man att felaktiga utbetalningar som är kopplade till samordningsnummer har marginell betydelse. Vi ska ha ordning och reda på samordningsnumren och det är helt oacceptabelt om personer med samordningsnummer felaktigt får utbetalningar från våra välfärdssystem, men det är inte detta som löser problemet med fusk och fiffel i bidragssystemen. Där behöver vi andra åtgärder. En viktig åtgärd är att ha bättre koll på folkbokföringen.

Jag förstår verkligen att det för ett äldre pensionerat par blir en stor oro om en okänd person som inte bor i hushållet har skrivit sig där. Det leder till en väldigt stor oro och kan uppta väldigt mycket av och försämra de fina år man kan ha som pensionär.

Också jag bedömer att felaktigheter i folkbokföringen är ett stort problem. Därför har vi vidtagit åtgärder för att Skatteverket ska få bättre förutsättningar att kunna arbeta mot felaktigheter i folkbokföringen. En viktig del i detta har varit att återinföra det folkbokföringsbrott som alliansregeringen avskaffade. Det skulle såklart ge Skatteverket nya möjligheter. Det gör också att det kan komma betydligt högre upp i högarna på tjänstemännens skrivbord än när det inte ens var brottsligt att vara felaktigt folkbokförd.

Därutöver har vi vid en lång rad tillfällen tillfört resurser till Skatteverket för att man bland annat ska kunna arbeta med folkbokföringen. Det handlar till exempel om 45 miljoner specifikt till folkbokföringen år 2020. För nästa år blir det 43 miljoner, och sedan blir det 20 miljoner permanent.

Jag delar alltså helt uppfattningen att det är viktigt att vi har kontroll i folkbokföringen. Men återigen, det ska inte sammanblandas med samordningsnummer, eftersom personer som har samordningsnummer definitionsmässigt inte är folkbokförda.

Prot. 2020/21:62
12 januari

Svar på
interpellationer

Anf. 31 SOFIA WESTERGREN (M):

Fru talman! Jag vill tacka Magdalena för svaren. Jag hörde aldrig om hon svarade på frågan om molntjänster så att vi kan få en snabb lösning för pensionärsparet. Det skulle jag önska få ett svar på.

Samordningsnummer är ofta sammankopplade med så kallade bilmålvakter. "Samordningsnummer i sig har ett viktigt värde, men det missbrukas på olika sätt", säger Tobias Wijk på Skatteverket. "Totalt uppgick det till över 36 000 fordon som var registrerade på samordningsnummer", enligt polisen Linda H Staaf.

Transportstyrelsen konstaterade 2018 att dessa 36 000 fordon var registrerade på 700 samordningsnummer. Detta är fordon som med all sannolikhet används av stödligor för organiserad brottslighet. Det är uppseendeväckande att regeringen inte tycks prioriterade dessa allvarliga problem. Många av de här bilarna lämnar Sverige.

Kronofogden i Malmö berättar om en person med samordningsnummer som har skulder på drygt 104 miljoner kronor. Malmö stad hade tidigare problem med att knappt hälften av parkeringsböterna betalades. De har tagit tag i problemen och nu betalas nästan 90 procent. Med detta sagt är det viktigt att ta tag i problemet. Myndigheter kan göra det, men de behöver ha fler verktyg.

Jag vill fråga finansministern vilka skäl hon tror kan finnas till att tre personer har tillskansat sig 38 olika identiteter.

Anf. 32 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Tack för att en viktig fråga har lyfts fram här! Det är viktigt att vi har ordning och reda i våra register och att vi har koll på våra samordningsnummer och folkbokföringen. Att ha flera och falska identiteter är ofta ett led i början av en brottskedja, där man sedan begår en lång rad brott, till exempel välfärdsbrott, skattebrott och annat. Det är därför viktigt att vi arbetar hårt för att ge våra myndigheter verktyg så att de kan agera mot denna brottslighet. Vi behöver också avsätta de resurser som behövs.

Bilmålvakter är ofta ett led i en brottskedja. Regeringen har åtgärder här. Jag vet inte om de redan är vidtagna eller om de är på gång; det ligger inte inom mitt ansvarsområde. Jag vet dock att man har arbetat aktivt för att komma till rätta med problemet. Det finns även en hel del intressanta lokala exempel i bland annat Malmö och Skåne på hur man har kunnat arbeta mot bilmålvakter.

Om jag fortfarande hade varit överdirektör på Skatteverket hade jag på direkten kastat mig över frågan om molntjänster. Jag tror dock att detta är mer en fråga för myndighetsledningen än för styrning från Finansdepartementet, men jag tar med mig den. Vilka it-tjänster en myndighet har brukar oftast vara en fråga för myndigheten och inte för regering eller riksdag.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 14.28 på förslag av andre vice talmannen att ajournera sammanträdet till kl. 14.35.

Återupptaget sammanträde

Sammanträdet återupptogs kl. 14.35.

Svar på interpellationer

§ 7 Svar på interpellationerna 2020/21:222 och 223 om skatten på avfallsförbränning

Anf. 33 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Eric Westroth har frågat mig vilken miljömässig nytta jag ser med avfallsförbränningsskatten samt vilket finansiellt behov som uppstår i kommunerna till följd av att skattemedel skickas från kommunerna till staten.

Angelica Lundberg har frågat mig vilken typ av arbete som pågår just nu på Regeringskansliet för att komma till rätta med de problem som funnits ända sedan införandet av skatten, utöver Skatteverkets översyn.

Skatten på avfallsförbränning gäller från och med den 1 april 2020. Skatten syftar till att på lång sikt uppnå en mer resurseffektiv och giftfri avfallshantering, men även att uppfylla riksdagens mål att Sverige ska gå före på klimat- och miljöområdet och bli ett fossilfritt föregångsland. Regeringen aviserade redan i propositionen att man kommer att utvärdera skattens effekter och analysera behovet av förändringar.

Skatten på avfallsförbränning bedöms i regel inte övervältras på motagningsavgifterna för avfall. Därmed påverkas inte de kommunala kostnaderna för avfallshantering. Däremot är en stor del av de energiföretag som påverkas av skatten kommunalägda. Bolagens resultat påverkar därmed de kommunala intäkterna i de kommuner som äger energiföretag med avfallsförbränningspannor. Hur stor del av skattekostnaden som övervältras på fjärrvärmepriset och hur stor del som belastar bolagens resultat beror på lokala marknadsförhållanden. Då skatten nyligen infördes saknas i dag uppgifter om hur skatten övervältrats respektive belastat bolagens resultat.

Ett uppdrag till Skatteverket att utvärdera effekterna av skatten på avfallsförbränning lämnades redan den 19 december 2019, och Skatteverket ska redovisa senast den 1 oktober 2021. Hur en analys av behovet av förändringar av avfallsförbränningsskatten ska genomföras förbereds nu inom Regeringskansliet. Analysen ska fokusera på åtgärder för att anpassa skatten så att den mer effektivt kan uppnå målen och förbättra förutsättningarna för materialåtervinning.

Anf. 34 ERIC WESTROTH (SD):

Fru talman! Jag vill börja med att önska finansministern en god fortsättning på det nya året och tacka för svaret.

Sverige införde redan 2006 en skatt på förbränning av avfall. Den var visserligen annorlunda utformad, men den hann knappt införas innan man tillsatte en utredning för att analysera den. Utredningen föreslog att skatten skulle slopas, eftersom den inte kostnadseffektivt styrde mot relevanta politiska mål samt hade haft en blygsam effekt på materialåtervinningen. Därför slopades skatten år 2010, drygt fyra och ett halvt år efter att den hade införts.

En ny avfallsförbränningsskatt infördes den 1 april 2020, trots tunga remissinstansers invändningar. Motiveringen var i huvudsak att man inte ansåg att skatten styrde mot målet om ökad materialåtervinning. Några av dem som avstyrkte förslaget var Avfall Sverige, Energiföretagen, Konjunkturinstitutet, Konkursverket, Naturvårdsverket, Statens energimyndighet, Svenskt Näringsliv och Sveriges Kommuner och Landsting. Till och med Skatteverket avstyrkte förslaget.

Sverigedemokraterna röstade som enda parti i riksdagen mot ett införande av den nya avfallsförbränningsskatten, då vi inte heller anser att skatten styr mot målet om mindre avfall och mer materialåtervinning. Vad som dessutom saknades i propositionen var siffror på vilken miljönytta som skatten skulle komma att medföra. Skatten fungerar primärt som en fiskal skatt på avfallsförbränning med en för branschen oklar tillämpning.

Vi tycker naturligtvis att det är bra att Skatteverket fått i uppdrag att utvärdera skatten, men att man ger uppdraget om en utvärdering drygt fyra månader innan skatten ska införas kan ju vara ett tecken på att frågan är otillräckligt beredd.

De svenska avfallsförbränningsanläggningarna är mycket effektiva och tekniskt väl utvecklade. Detta har lett till att man även kan ta emot andra länders avfall för att förbränna detta. År 2017 var det ungefär en tredjedel av det förbrända avfallet som hade mottagits från utlandet. Denna andel lär dessutom öka, då svenska konsumenters sopsortering blir allt effektivare.

Nu tror jag inte att alternativet till att bränna avfall i Sverige skulle likna avfallshanteringen i Indonesien, där vi läser om att det just nu spolas upp 30–60 ton avfall varje dygn på Balis badstränder.

De hade nog å andra sidan önskat att de haft en egen avfallsförbränningsanläggning av svenska mått. Då hade det inte ens tagit en förmiddag att bränna upp det avfall som nu i stället spolas upp på stranden varje dag.

Men jag vill ändå fråga ministern vad som är den mest signifikanta ändringen i den nya avfallsförbränningsskatten jämfört med den gamla, så att den skulle bli mer styrande mot målen om mindre avfall och en högre andel materialåtervinning.

Anf. 35 ANGELICA LUNDBERG (SD):

Fru talman! Den 1 april 2020 började skatten på avfallsförbränning gälla i Sverige. Med tanke på hur den här skatten är utformad framstår den mest som ett dåligt aprilskämt, men det är den tyvärr inte.

Skatten funkar som så att det avfall som kommer till en avfallsförbränningsanläggning vägs och beskattas med 100 kronor per ton, vilket kommer att öka till 125 kronor nästa år. Skatten minskas sedan för de ton avfall som förs ut ur anläggningen.

Redan innan skatten infördes framfördes kraftig kritik mot den. Skatten har ingen miljöstyrande effekt, och den rapport som Naturvårdsverket kom

med i april visar att den inte påverkar växthusgasutsläppen. Även regeringen konstaterar i sin egen budget att skatten inte kommer att påverka växthusgasutsläppen nämnvärt, och de miljöskäl som regeringen anförde för att införa skatten finns alltså inte på riktigt.

Förutom att skatten inte har någon som helst positiv effekt på miljön eller klimatet finns det många andra problem med den. Ett problem är den aska som uppstår vid förbränning. Om askan läggs på deponi inom den egna anläggningen, och alltså inte förs ut, reduceras inte avfallsförbränningsskatten för denna mängd. Om man i stället väljer att transportera askan ut för deponi på en annan anläggning, vilket definitivt inte är bättre ur miljösynpunkt, sänks skatten. Askan beskattas dessutom redan genom lagen om skatt på avfall och blir således dubbelbeskattad.

Vidare får skatten orimliga konsekvenser när det kommer till avfallsvatten som tas in och används i processen. Detta beskattas också, även om det till stor del lämnar anläggningen i form av ofarlig vattenånga. Alternativet, att använda rent vatten i processerna, skulle skapa ett stort miljöproblem med avfallsvatten som inte kan hanteras i vanliga reningsverk och öka onödig användning av rent vatten.

Det finns även problem med avfall som innehåller mycket fukt. Blött avfall väger mer. Men även om själva fukten också kommer att lämna anläggningen som vattenånga blir skatten högre per ton för blött avfall. Dessutom bidrar en ogenomtänkt utformning av den här skatten till att avfallsföretagen styr om sin verksamhet för att undvika en orimlig skattebörda i stället för att fokusera på miljö- och resursmässig effektivitet.

Energimyndigheten konstaterar i sin rapport från november att kraftvärmens är mycket viktig, speciellt för en framtida utökad elektrifiering, och att man inte kommer åt problemen med fossilt avfall genom åtgärder i energisektorn. Myndigheten föreslår vidare att en översyn av styrmedlen som påverkar kraftvärmens ska genomföras och att de ska förändras vid behov.

Redan när skatten infördes konstaterades det att den omgående behövde utvärderas, vilket i sig väcker tankar om den verkliga anledningen till att en så verkningslös skatt med så många problem infördes. I ett svar på en skriftlig fråga säger finansministern att en analys av hur behovet av förändringar i regelverket ska genomföras pågår på Regeringskansliet. Skatten syftade till att uppnå en mer resurseffektiv och giftfri avfallshandtering samt att bidra till ökad materialåtervinning. Inget av detta uppnås av skatten, vilket regeringen, som alla vi andra, självklart borde haft insikt om redan vid införandet.

Min väldigt raka och enkla fråga till ministern är därför: Varför infördes den här skatten egentligen?

Anf. 36 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Varför infördes den här skatten egentligen? Det är flera orsaker. En är att den tydligt visar på att avfallshierarkin ska följas och har på så sätt en viktig styrfunktion som en styrsignal.

Vi har också som ambition att vi ska nå nettonollutsläpp i Sverige senast 2045. Ska vi göra det behöver vi minska våra växthusgasutsläpp. Syftet med skatten är att långsiktigt bidra till att minska utsläppen. Avfall är till skillnad från andra fossila bränslen helt skattebefriat om man inte har den här skatten. Det är anledningen till att skatten är införd.

Vi har ett uppdrag hos Skatteverket att titta på skatten och utvärdera dess effekter. Vi tittar just nu i Regeringskansliet på hur vi ska arbeta med att se på vilka sätt vi kan förbättra skatten. Där kommer säkert flera av de aspekter som interpellanterna tog upp att kunna vara en del av Skatteverkets analys eller den analys som kommer att göras via Regeringskansliet.

Prot. 2020/21:62
12 januari

Svar på
interpellationer

Anf. 37 ERIC WESTROTH (SD):

Fru talman! Tack för svaret, finansministern!

När det gäller den avfallshierarki som finansministern talar om handlar det om att man ska försöka att komma åt problemen så långt upp i kedjan som möjligt. Avfallsförbränningsskatten slår längst ned, sist i avfallshierarkin, vilket gör att den blir ganska ineffektiv.

Vi har fått tydliga indikationer på att det inte har minskat växthusgas-effekterna, utan det tuffar på som vanligt. Att man lägger ytterligare skatte-pålagor på Sveriges avfallsförbränningsanläggningar kan vara problematiskt i ett längre perspektiv.

Min kollega tog tidigare upp problematiken, men jag kommer att ta upp den igen. Det blir problematik med dubbelbeskattning när icke bränt material eller aska från förbränningen deponeras inom anläggningens område. Det blir dubbelbeskattat, det vill säga att det blir både avfallsförbränningsskatt och deponiskatt. Det har lett till att man transporterar aska och icke förbränt material mellan olika anläggningar för att på så sätt minska sin skatt, men med mer transporter och större miljöbelastning som följd.

Vattnet i blött avfall och smutsigt processvatten som använts för att styra förbränningen och som lämnar anläggningen i form av ren vattenånga i skorstenen beläggs också med en avfallsförbränningsskatt liksom även jord som används för att minska slagget vid förbränningen.

Då dessutom beskattningen sker baserat på avfallets vikt och att plast i avfallet väger mindre och innehåller mer energi än det inblandade biologiska materialet blir skatten per energienhet lägre ju mer plast som avfallet innehåller. Detta borde i princip motverka skattens syfte med att minska andelen förbränning av plast.

Anläggningarnas möjligheter att kompensera för höjda skatter är begränsade till fjärrvärmekunder och, där det är möjligt, med höjda mottagningsavgifter och höjda avfallstaxor för invånarna som följd.

Elkraftproduktionen i avfallsanläggningarna är blygsam nationellt sett, men den är ändå en viktig aktör för energisystemet och kraftbalansen lokalt. Dock handlas den producerade elen på den nordiska elmarknaden, vilket gör att man inte alls kan lägga någon del av skatten på sina elkunder. Risken blir då att i de fall man inte fullt ut kan kompensera för skattehöjningen, kommer skatten att belasta producenternas ekonomiska resultat med en lägre lönsamhet som följd.

Energimyndigheten publicerade den 30 november en rapport, *Heltäckande bedömning av potentialen för uppvärmning och kylning*, där den varnar för att en låg lönsamhet kan leda till underinvesteringar i kraftvärme. En konsekvens kan bli att anläggningarna enbart satsar på varmvattenproduktion vilket är betydligt billigare och tekniskt enklare, vilket då riskerar ett frånfall av en viktig elkraftsresurs.

År 2019 stod kraftvärmen för inte mindre än 9 procent av den svenska elkraftproduktionen, vilket inte ligger långt ifrån vindkraftens andel, som var cirka 12 procent. Lagg dessutom till att kraftvärmen är oberoende av

yttre väderfaktorer, till skillnad från den kraftigt subventionerade vindkraften.

Därför vill jag fråga finansministern hur man ser på att man genom avfallsförbränningsskatten försämrar lönsamheten för aktörerna och begränsar deras möjlighet till investeringar som skulle kunna förbättra anläggningarnas effektivitet. Och hur ser finansministern på att man minskar incitamenten för vidareutbyggnad av viktig elkraftsproduktion till förmån för billigare varmvattenproduktion?

Anf. 38 ANGELICA LUNDBERG (SD):

Frau talman! Tack, finansministern, för svaret! Jag uppskattar att finansministern har haft en ganska lång dag här i kammaren, men jag är rädd att jag inte uppfattade allt i hennes svar. Det jag dock hörde var att vi siktar mot ett nettonollutsläpp.

Jag har därför en fråga. Om denna skatt nu inte minskar växthusgasutsläppen kommer den inte att bidra till det nettonollutsläppsmål som man har. Då förstår jag ännu mindre varför man har denna skatt.

Finansministern påstår också tidigare i sitt anförande att skatten på avfallsförbränning inte kommer att påverka de kommunala kostnaderna för avfallshantering. Den bedömningen är felaktig.

Precis innan coronapandemin bröt ut var jag och ledamoten Westroth plus ytterligare en riksdagskollega ute på vad vi kallade för en plastresa. Vi besökte olika företag som arbetar med plast och återvinning för att se hur regeringens så kallade miljöskatter fungerar i verkligheten. Det är en resa som jag för övrigt rekommenderar också regeringen och dess företrädare att göra innan de beslutar om fler ineffektiva skatter med miljön som täckmantel.

På resan besökte vi butiker för att se hur plastpåseskatten påverkat och hur de förpackningar som konsumenter köper ser ut. Vi pratade med sopsamlingsföretag, och vi besökte återvinningsanläggningar och producenter av återvunna plastartiklar.

Ett av de ställen vi besökte var ett kraftvärmeverk. När vi var där ställde vi frågan hur avfallsförbränningsskatten som regeringen skulle införa skulle påverka dem. Det något oväntade svaret blev: inte alls. De lade helt sonika över kostnaden på det kommunala avfallsbolaget, som i sin tur lade över kostnaden på oss konsumenter.

Detta är inte den enda anläggning som agerar så. En rundringning ger vid handen att många företag kommer att föra vidare kostnaden på hushållen, antingen via höjda avfallstaxor eller, om man har mycket importerat avfall, genom höjda avgifter för fjärrvärme – alltså tvärtemot vad finansministern påstår här i dag.

Återigen visar regeringen att man inte har kontakt med verkligheten och att de bedömningar man gör inte återspeglar de faktiska sakförhållandena. Det blev alltså den ensamstående småbarnsmamman i Jönköping som fick betala för regeringens ogenomtänkta skatt.

Vad är då kostnaden för konsumenterna i Jönköping för att vi har ett kraftvärmeverk som ser till att de sopor som inte kan sorteras och återvinnas på annat sätt återvinns och blir el och värme åt cirka 30 000 hushåll? I år är skatten 100 kronor per ton, vilket motsvarar ungefär 14 miljoner i skatt för värmeverket i Jönköping. Nästa år höjs den till nästan 18 miljoner. Det motsvarar ungefär 50 000 kronor om dagen i skatt för en enda anlägg-

ning och för att återvinna sådant som inte kan återvinnas på annat sätt i stället för att lägga det på deponi, som man gör i andra länder.

Är finansministern nöjd med hur avfallsförbränningsskatten påverkar vanliga konsumenter, barnfamiljer som sopsorterar och drar sitt strå till stacken? Om inte – varför finns i så fall den här skatten fortfarande kvar?

Prot. 2020/21:62
12 januari

Svar på
interpellationer

Anf. 39 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Eftersom Angelica Lundberg inte riktigt verkar ha uppfattat vad jag sa i svaret vad gäller hur skatten kan påverka kommuner eller hushåll återupprepar jag hur jag svarade:

Skatten på avfallsförbränning bedöms i regel inte övervältras på motagningsavgifterna för avfall. Därmed påverkas inte de kommunala kostnaderna för avfallshantering. Däremot är en stor del av de energiföretag som påverkas av skatten kommunalägda, och bolagens resultat påverkar därmed de kommunala intäkterna i de kommuner som äger energiföretag med avfallsförbränningspannor.

Hur stor del av skattekostnaden som övervältras på fjärrvärmepriset och hur stor del som belastar bolagens resultat beror på de lokala marknadsförhållandena. Det kan alltså se olika ut i olika delar av landet. Då skatten nyligen infördes saknas i dag uppgifter om hur skatten övervältras respektive belastar bolagens resultat.

Så är det naturligtvis med alla nya skatter som införs; man vet inte i förväg exakt hur skatterna kommer att övervältras på olika delar av samhället.

Det är viktigt att påpeka att avfallsförbränningsskatten är en del av den gröna skatteväxlingen. Det innebär att vi sänker skatten lika mycket som vi höjer den. De skatteintäkter som kommer med avfallsförbränningsskatten återbetalas till hushållen bland annat i form av den generella skattesänkning som var en del av årets budget. En del sker också i form av tidigareläggning av framtida gröna skatteväxlingsintäkter. Det gjorde vi på grund av coronakrisen.

Vad gäller kommuner, som naturligtvis också kan påverkas av skatten, har regeringen gjort historiskt stora tillskott till kommuner och regioner för att säkerställa att de har resurser för att klara sig genom den ekonomiska kris som vi befinner oss i. Dessa tillskott ger mångdubbelt mer än eventuella intäktsbortfall för de kommunala energibolagen med anledning av den här skatten. Det är avsevärda belopp som vi har säkerställt.

Sverigedemokraterna har många detaljerade synpunkter på skatten. Det här kommer naturligtvis att vara en del av både den utvärdering som Skatteverket gör och det analysarbete som kommer att göras när det gäller exakt hur vi lägger upp detta utifrån Regeringskansliet. Detta återstår att se.

Däremot hör jag inte så mycket från Sverigedemokraterna om hur man själv tänker sig att vi ska nå nettonollutsläpp eller upprätthålla avfallshierarkin.

Det är också viktigt att säga att avfallsförbränningsskatten syfte är att långsiktigt styra mot minskade utsläpp.

Anf. 40 ERIC WESTROTH (SD):

Fru talman! Vi ser fram emot förändringsförslagen från både Skatteverket och Regeringskansliet när de kommer. Det är intressant att höra

finansministern här prata om den gröna skatteväxlingen när finansministern tidigare i debatter har förnekat att de så kallade nya gröna skatterna ska finansiera vissa inkomstskattesänkningar, såsom till exempel den borttagna värnskatten.

Precis som ministern sa behöver man inte gå längre än till januariöversenskommelsens femte punkt om sänkt skatt på arbete och grön skatteväxling, där det står att värnskatten tas bort den 1 januari 2020 och att miljöskatternas andel av skatteinkomsterna ska öka. En kraftfull grön skatteväxling ska genomföras med höjda miljöskatter som växlas mot sänkt skatt på jobb och företagande.

Men redan i slutet av förra året riktade Riksrevisionen i en rapport kritik mot att regeringen inte har analyserat de långsiktiga effekterna av att i allt större utsträckning förlita sig på intäkter från miljöskatter som är tänkta att leda till beteendeförändringar och i förlängningen intäktsminskningar allteftersom beteendet förändras.

I regeringens proposition om skatt på avfallsförbränning 2019 uppskattades den offentligfinansiella nettoeffekten av skatten år 2021 till 420 miljoner kronor. Men i regeringens budget för 2021 uppskattas i stället skattens utfall till hela 540 miljoner kronor, alltså drygt 30 procent högre än vad som beräknades i propositionen.

Jag vill därför slutligen gärna fråga ministern hur den kraftiga ökningen av intäkter från avfallsförbränningsskatten kommer att påverka regeringens uppskattning av miljönyttan med densamma.

Anf. 41 ANGELICA LUNDBERG (SD):

Fru talman! Företagen själva motsäger alltså det som ministern påstår här i kammaren. De berättar att de överför skatten på det kommunala avfallsbolaget, som i sin tur lägger den på kunden. I det här fallet litar jag på att företagarna som man pratade med i den här rundringningen faktiskt vet hur de hanterar sina egna företag.

Skatten leder alltså till att konsumenter blir straffade för något de inte har en chans att påverka, och principen om polluter pays går helt miste. I stället blir det den ensamstående småbarnsmamman i Jönköping och pensionärer som har svårt att få pensionen att räcka till som får betala när regeringen ångar fram med sina ineffektiva och kontraproduktiva skatter, som man samtidigt gröntvättar när man försöker få allmänheten att gå på bluffen om att det här skulle vara en miljöskatt.

Vad ska man göra för att minska utsläppen? Naturligtvis ska man vidta åtgärder som har effekt. Regeringen säger själv att den här skatten inte har någon effekt på växthusgaserna och utsläppen. Då är det väl absolut inte en bra skatt. Nog måste väl ändå finansministern hålla med om att det är en ganska absurd skatt – enligt mig faktiskt en av de mest bisarra vi har haft i det här landet, bortsett från plastpåseskatten och den kläds katt som är på gång.

Varför gör regeringen så här om inte för att täcka de hål i budgeten som uppstår när man ska försöka blidka sina samarbetspartier Centern och Liberalerna? Kan inte finansministern erkänna att detta enbart är en fiskal skatt utan någon som helst klimatnytta? Och, viktigare än så, kan finansministern här och nu lova att hon kommer att kraftigt förändra eller helt avskaffa avfallsförbränningsskatten? Den ensamstående småbarnsmamman i Jönköping förtjänar ett svar på den frågan.

Anf. 42 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Den ensamstående småbarnsmamman i Jönköping har fått en skattereduktion i år. En av anledningarna till att hon har kunnat få det är de intäkter vi får från avfallsförbränningsskatten, men också andra delar i den gröna skatteväxlingen. Där har jag varit väldigt tydlig hela tiden: Värnskaften är inte en del av den gröna skatteväxlingen. Det är andra inkomstskatter vi har sänkt via den gröna skatteväxlingen, till exempel den stora skattereduktionen som kommer att gå till hushåll, mest sådana med lägre inkomster, runt om i hela Sverige. Den skattesänkningen är möjlig att genomföra just därför att vi har höjt skatten på exempelvis avfallsförbränning. Kemikalieskatten är ett annat sådant exempel.

Detta, den gröna skatteväxlingen, är ett led i den klimat- och miljöpolitik som regeringen bedriver. Vi vill höja skatten på sådant som är miljöfarligt men å andra sidan kunna sänka skatten för vanliga hushåll runt om i hela Sverige.

Med det sagt är vi öppna för att utveckla avfallsförbränningsskatten så att den blir mer träffsäker än i dag och naturligtvis också titta på de negativa effekter som skatten ska ha. Däremot kan jag tryggt säga till kommunalråd runt om i Sverige att de tillskott som man har fått under de senaste åren och kommer att få under de kommande åren mer än väl kommer att täcka eventuella kommunala minskade intäkter eller ökade kostnader med anledning av avfallsförbränningsskatten. Detta står inte i vägen för en trygg välfärd. Däremot är det ett av många steg för att ha ett bra klimat- och miljöarbete i Sverige. Det är nödvändigt, för det är i den gröna omställningen som de framtida jobben finns. Tyvärr är Sverigedemokraternas politik inte alls på banan för det som är framtidens jobbpolitik.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 8 Svar på interpellation 2020/21:246 om ekonomiska krisstöd

Anf. 43 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Edward Riedl har frågat mig om jag kan redogöra för de ekonomiska stödåtgärder som har presenterats under året och deras effekter.

Pandemin har drabbat världen och Sverige hårt. Människors liv och hälsa har farit illa, och världsekonomin har gått in i en djup lågkonjunktur. Sedan virusutbrottet har regeringen, Centerpartiet och Liberalerna presenterat historiskt stora åtgärder för att bland annat begränsa smittspridningen och lindra effekterna för jobb och företag.

Åtgärderna har gjort stor skillnad. Utan att gå in i detalj på alla åtgärder tänkte jag nämna några. Tillsammans med stora ansträngningar från medarbetarna och betydande ekonomiska tillskott har tillräcklig kapacitet i intensivvården kunnat upprätthållas, trots det ansträngda läget. Sysselsättningsfallet har dämpats genom korttidspermitteringar, nedsatta arbetsgivaravgifter, omställningsstöd och kraftiga tillskott till kommunsektorn. Ersättningsnivåerna i arbetslöshetsförsäkringen har tillfälligt höjts, och regelverket har justerats så att fler kvalificerar sig för ersättning. Konsekvenserna av restriktionerna för kultur-, idrotts- och mediesektorerna har dämpats genom att betydande medel har tillförts dessa sektorer.

Prot. 2020/21:62

12 januari

Svar på
interpellationer

Regeringen har för 2020 presenterat krisåtgärder med en omfattning på 200 miljarder kronor i rena utgifter, därutöver 250 miljarder i garantier och 335 miljarder i likviditetsförstärkningar. I samband med höstens budgetarbete fortsatte det arbetet, med rekordstora satsningar på över 100 miljarder. Flera av krisåtgärderna har nu under vintern förlängts och justerats, vilket ökar omfattningen ytterligare.

Krisåtgärderna omfattar stora belopp, och det är viktigt att följa upp åtgärdernas effekter, beivra missbruk och dra lärdomar. Vi vet att enbart korttidspermitteringen hittills har omfattat cirka 590 000 anställda och 73 000 företag, vilket sannolikt har räddat tiotusentals jobb. Förstärkningarna av arbetslöshetsförsäkringen har samtidigt gett ökad trygghet för dem som trots åtgärderna har förlorat sitt arbete. Över 15 000 fler ersättningstagare får i dag ut 80 procent av sin tidigare inkomst från arbetslöshetsförsäkringen jämfört med om tidigare nivåer hade gällt.

Pandemin är inte över, och mer utvärdering kommer att behövas. Det är precis därför som Coronakommissionen och flera berörda myndigheter har fått i uppdrag att titta på just detta. Jag ser fram emot att ta del av slutsatserna.

Edward Riedl har också frågat mig i vilken mån åtgärder har vidtagits och omformats på grund av Moderaternas initiativ och agerande i riksdagen. Det är glädjande att Edward Riedl och Moderaterna tycks vara så nöjda med regeringens krisåtgärder att de nu i efterhand vill ta åt sig äran för dem.

Vi befinner oss i ett allvarligt och svårförutsägbart läge. Regeringen och samarbetspartierna har följt utvecklingen noga och löpande återkommit med nya förslag, senast i dag. Vi har visat att vi på kort tid kan komma med nya åtgärder om så krävs, och vi är beredda att göra det igen.

Jag är samtidigt glad över det konstruktiva samarbetet med riksdagen, där den snabbt behandlat ett stort antal krisåtgärder.

Anf. 44 EDWARD RIEDL (M):

Fru talman! Jag tackar finansministern för svaret.

Låt mig börja med att säga att Sverige tyvärr är ett av de mer drabbade länderna av covid-19, med väldigt många dödsfall och många som har insjuknat. Vi har sjukvårdspersonal och människor som jobbar inom äldreomsorgen och på många andra ställen som kämpar och gör ett fantastiskt arbete under dessa mycket svåra förhållanden. Det tycker jag är viktigt att vi allihop framhåller här i kammaren.

Det min interpellation handlar om, fru talman, är vissa delar av hanteringen av pandemin och då framför allt den ekonomiska hanteringen. När vi inför restriktioner för att minska smittspridningen får ju det en effekt på både jobb och företag i det här landet, och frågan är hur vi bäst hjälper till att se till att vi har jobb och arbeten kvar efter krisen.

Före jul skärpte regeringen restriktionerna. Det var nödvändigt med den höga smittspridning vi har. När man skärper restriktionerna hotar det jobb och företag. Hårt pressade företag inom de branscher som är mest drabbade fick det ännu tuffare. Den här regeringen, fru talman, valde att först meddela skärpta restriktioner och sedan gå på jullov – utan att berätta hur man skulle säkerställa situationen för alla dem som då blev oroliga för sina arbeten.

Vi moderater gjorde tvärtom. När regeringen var på jullov satte vi oss ned och började fundera på vilka åtgärder som behövs för att säkerställa att jobb inte går förlorade i den svenska ekonomin. Efter att vi under julen hade arbetat fram förslagen kallade vi moderater ihop finansutskottet och lade fram förslagen där.

Vi hinner inte ta upp alla våra förslag i den korta debatten här i dag, men ett av dem var höjning av ersättningsnivån i omsättnings- och omställningsstöden till 90 procent. Nu på morgonen, när vi i finansutskottet skulle fatta beslut om detta, presenterade regeringen tillsammans med samarbetspartierna ett förslag om just 90 procents ersättningsnivå i omsättnings- och omställningsstöden.

Det är bra; låt mig säga det, fru talman. Det är väldigt bra. Det kommer att rädda jobb och företag. Men det jag vänder mig emot är den beskrivning som finansministern ger både i svaret på min interpellation och när hon uttalar sig i medierna, där hon och regeringen försöker ta åt sig äran för detta.

Det är mycket möjligt att finansministern och regeringen också funderar över stöd och andra åtgärder. Men jag funderar ändå över med vilken exakthet samma slump har inträffat gång på gång under hela krisen: Moderaterna lägger fram förslag i finansutskottet, och regeringen lägger sedan fram ett likadant förslag två eller tre veckor senare. Det är bra att vi får igenom bra och nödvändig politik, men det är småaktigt med en finansminister som låtsas att hon har gjort jobbet fastän hon har varit på semester. Det är småaktigt, fru talman!

Min fråga till finansministern blir: Är detta en korrekt beskrivning av det som har hänt? Det går ju att följa det i protokoll och så vidare. Stämmer det att det faktiskt var Moderaterna som lade fram förslaget, samma förslag som regeringen och samarbetspartierna presenterade nu på morgonen? Så har det nämligen varit med krisstöd efter krisstöd: Moderaterna lägger fram förslagen och får igenom dem, och därefter står regeringen och försöker ta åt sig äran.

Jag tycker att det är småaktigt att försöka ta åt sig äran för saker man faktiskt inte gör. Men det är bra att vi får igenom bra politik.

Anf. 45 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Det har varit ett hårt arbete på Finansdepartementet under jul- och nyårshelgerna. Jag vill ha respekt för de tjänstemän som har jobbat oerhört hårt under det gångna året och nu har beordrats ytterligare övertid för att arbeta under helgerna för att vi ska kunna presentera nya stöd. Att säga att regeringen har tagit julledigt är väldigt respektlöst mot dem, inte bara de opolitiska tjänstemännen utan också mot många andra, jag själv inkluderad, som har jobbat över helgerna för att vi skulle kunna presentera nya stöd i dag.

Vi har jobbat oerhört intensivt hela vägen sedan coronakrisen började och vidtagit historiskt stora åtgärder för att säkerställa att kommuner och regioner har tillräckliga resurser till sjukvård, äldreomsorg och kollektivtrafik och att vi kan hjälpa livskraftiga företag att överbrygga den här krisen. Vi har naturligtvis också jobbat över helgerna. Jag har haft väldigt många samtal och möten under helgerna.

Med detta sagt presenterade vi redan i december en lång rad förlängningar av stöden. Mycket av detta presenterade vi dessutom innan en del av de nya restriktionerna kom. Det handlade bland annat om att vi fördubblade möjligheterna till skatteanstånd, att vi förlängde korttidspermitteringen ända fram till juni och att vi förlängde omställningsstödet. Nu under helgerna har vi arbetat med ytterligare förändringar, och några av dem kunde vi presentera nu på morgonen.

Vi fortsätter naturligtvis med det arbete som vi har gjort under helgerna. Vi har inte slutfört allting, och det är klart att det kommer ytterligare åtgärder som vi kommer att kunna presentera framöver. Detta har varit möjligt tack vare att vi har jobbat under helgerna.

”Småaktighet” är kanske inte det bästa ordet att använda, Edward Riedl, när du försöker ge intryck av att alla de som har arbetat nu under helgerna har legat och latat sig.

Anf. 46 EDWARD RIEDL (M):

Fru talman! Låt mig först säga att det som finansministern menar är respektlöst är att vi hävdar att regeringen gick på semester. Men det var ju precis detta som hände! Regeringen tog semester och valde att inte presentera lösningar för att rädda jobb och företag när man presenterade skärpta restriktioner. Det är detta som kritiken handlar om.

Jag har inte kritiserat några opolitiska tjänstemän på Regeringskansliet, utan jag har kritiserat regeringen. Regeringen presenterar skärpta restriktioner och går sedan på jullov och väljer att inte komma med stöd.

Vi moderater jobbar fram förslag under jul- och nyårsledigheten, kallar ihop finansutskottet och lägger fram förslagen. Sedan kommer regeringen tillbaka och lägger fram precis samma förslag som sitt eget!

Det är jättebra att vi får igenom bra politik för att rädda jobb och företag. Men min fråga till ministern i interpellationen gäller mönstret: Moderaterna tar fram förslag som man lägger fram och driver igenom, många gånger tillsammans med regeringen, och sedan står regeringen i efterhand och låtsas som om man själv har gjort arbetet och tagit fram förslagen. Det är detta finansministern skriver i svaret.

Om det är något som är respektlöst, fru talman, är det en finansminister som kommer till riksdagen och hävdar att hon har gjort arbete som andra har gjort. Det tycker jag är respektlöst.

Men låt oss ta en annan fråga. Kan finansministern svara på hur det gick till när omsättningsstödet för enskild firma togs fram? Jag kan berätta hur min bild ser ut, så får finansministern gärna ge sin version av hur det stödet kom till, ett av de många stöd som vi har fått på plats.

Min bild, och den går också att spåra tillbaka i allt som finns dokumenterat här i riksdagen, är att Moderaterna lade fram ett förslag om ett omsättningsstöd för enskild firma eftersom enskilda firmor inte hade fått något stöd. Vi fick också här i Sveriges riksdag samtliga partier att ställa sig bakom Moderaternas förslag. Riksdagen riktade ett tillkännagivande till regeringen i juni, och då hade många levt utan lön i flera månader. Riksdagen sa till regeringen: Återkom skyndsamt till riksdagen med förslag på detta!

Återigen följde regeringen samma mönster: Man gick på semester och tog sommarledigt. Det blir återigen Moderaterna som får pressa på. I augusti kallade vi samman finansutskottet igen för att snabbbehandla detta. Då hotade vi regeringen med att vi skulle genomföra detta i riksdagen om regeringen inte ville göra det som riksdagen hade begärt. Då började regeringen delta i arbetet med att ta fram ett sådant stöd, och vi fick det på plats tillsammans under hösten. Det är bra, men det kom många månader för sent. Detta är min bild, och den går att följa i dokumentationen från Sveriges riksdag.

Då är min fråga: Har finansministern en annan bild? När hon besvarar min interpellation på det sätt hon gör måste hon ha en annan bild av hur verkligheten ser ut, och jag skulle väldigt gärna vilja att finansministern redogör för den.

Jag tycker fortfarande att det är småaktigt att ta åt sig äran för sådant som man faktiskt inte gör. Men jag är mycket intresserad av att höra finansministern berätta om hur omsättningsstödet för enskild firma kom på plats.

Anf. 47 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Edward Riedl har helt fel när han säger att regeringen tog julleddigt efter att vi presenterat de nya åtgärderna. Hade vi gjort det hade det i dag inte varit möjligt att komma med de förslag som vi nu har lagt på riksdagens bord. Vi presenterade i dag en ny lagrådsremiss, och vi presenterade också förlängda omställningsstöd. Det hade inte varit möjligt om vi hade åkt på julleddighet. Det kommer också ytterligare åtgärder som presenteras och som inte hade varit möjliga om vi hade varit på julleddighet. Det är en helt felaktig verklighetsbeskrivning som Edward Riedl ger.

Det finns en skillnad när man är i opposition jämfört med när man är i regeringsställning. Vi behöver presentera förslag som är konkreta och genomförbara. Det finns andra krav på de förslag som regeringen presenterar jämfört med de förslag som en opposition presenterar, till exempel om ett större stöd till egenföretagare. Det är en skillnad, och det är naturligt. Det är regeringen som styr riket. Oppositionen har inte samma apparat som vi har i Regeringskansliet. Men detta gör också att när jag presenterar förslag behöver de vara genomarbetade.

Det är helt korrekt att det var ett tillkännagivande från riksdagen om att vi skulle ta fram ytterligare stöd till egenföretagare. Men ytterligare stöd till egenföretagare är ingenting som man snyter ur sig i en handvändning, utan det kräver en del arbete. Därför arbetades det med det under sommaren, och vi kunde sedan presentera detta under hösten.

Det var inte så att det fanns ett konkret förslag från Moderaterna som var lätt genomförbart, utan det krävdes att vi kunde arbeta i Regeringskansliet med att ta fram ett sådant förslag. Det berör väldigt många personer, så vi hade också ett ganska hårt arbete med att få fram hur man praktiskt skulle hantera detta, vilken myndighet som skulle kunna ta emot ansökningarna och vilka myndigheter som hade kapacitet att betala ut stödet. De mest naturliga myndigheterna, både Tillväxtverket och Skatteverket, var ju fullt upptagna med att betala ut omställningsstöd och stödet till korttidspermittering.

För mig är det viktigt att verklighetsbeskrivningen blir korrekt. Det har varit arbete i högt tempo i Regeringskansliet och i regeringen under jul- och nyårshelgerna för att vi ska kunna presentera bland annat de förslag som vi har presenterat i dag.

Anf. 48 EDWARD RIEDL (M):

Fru talman! Jag lyssnade på det som finansministern sa i det senaste anförandet. Jag tycker att man ska tolka varandra välvilligt, så jag ska försöka tänka att jag har missförstått interpellationssvaret. Jag förstod interpellationssvaret som att finansministern tyckte att det var regeringen som hade tagit fram och gjort detta. Men nu förstår jag att finansministerns bild är denna: Om Moderaterna tar fram förslag, lägger dem på riksdagens bord och får igenom dem och riksdagen ger uppdrag till regeringen att återkomma med anledning av förslagen – det är så arbetsfördelningen mellan riksdag och regering ser ut – gör regeringen sedan det som Moderaterna har föreslagit.

Det stämmer ju. Det är en helt korrekt beskrivning från finansministern. När man är överens i Sveriges riksdag om vad som ska göras måste regeringen sedan göra det arbetet. Man har opolitiska tjänstemän som gör detta på Regeringskansliet.

Då har jag en sista fundering jag vill ta upp med finansministern, fru talman. Om det är så här stämmer min bild. Då är den korrekt såtillvida att vi bara har missförstått varandra när det gäller allt det som jag har frågat finansministern om. Det är på det sättet att finansministern inte försöker ta åt sig äran för att ha lagt fram dessa krisstöd. Det finansministern i så fall har menat är att regeringen har gjort det som riksdagen och framför allt Moderaterna har tagit fram förslag om. Man har gjort det rent praktiskt sedan – bara så att vi förstår varandra och vad vi menar.

Om det är på annat sätt förstår jag inte det finansministern säger i sitt interpellationssvar, fru talman. Där får man nästan bilden av att finansministern tycker att det är hon och regeringen som har gjort detta jobb. Det är inte en korrekt beskrivning av verkligheten. Det är därför jag har försökt få svar av finansministern på konkreta frågor – det har vi alltså inte fått.

Anf. 49 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Sanningen är: Ganska ofta när Moderaterna har lagt fram ett förslag har vi kommit ganska långt i arbetet med att utforma det förslaget. Tittar man på en tidslina kan man också se att vi har presenterat förslag på en konkretionsnivå som inte hade varit möjlig om vi inte hade haft en längre beredningstid än tiden från det att Moderaterna sagt att man borde göra någonting till att regeringen presenterar ett konkret förslag. Men det har också funnits tillfällen, till exempel när det gäller omsättningsstödet, där Moderaterna har krävt något i riksdagen och regeringen sedan har gått hem och gjort jobbet. Det har alltså varit både och.

Sanningen är att vi har haft en ganska bra dialog och ett ganska bra samarbete under denna kris. Det är i alla fall min bedömning. Jag sätter ett stort värde på de samtal, det samarbete och de kontakter som jag har haft med Elisabeth Svantesson. Jag tycker att hon är en hedervärd och bra person.

Men vilken situation är vi i nu? Regeringskansliet jobbar stenhårt med att ta fram nya stöd. Vi har också jobbat under julhelgerna. Nu har vi dock lagt tid på att ta fram underlag till denna interpellationsdebatt. Riksdagsledamöter har såklart all rätt i världen att ställa interpellationer. Det är ett viktigt instrument som naturligtvis ska användas. Men Edward Riedl har kallat mig till riksdagen för att debattera om vem som hann först med att säga sig vara för det ena eller det andra förslaget. Sedan kallar Edward Riedl mig småaktig i samma interpellationsdebatt.

Jag behöver inte säga mycket mer än så. Jag tycker att detta talar väldigt tydligt för sig självt.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

Prot. 2020/21:62
12 januari

Svar på
interpellationer

§ 9 Svar på interpellation 2020/21:247 om bankskatt

Anf. 50 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Edward Riedl har frågat mig om jag kan redogöra för syftet och idén med den föreslagna bankskatten och om motivet är att öka eller minska den finansiella stabiliteten i banksektorn.

Finansiella kriser är kostsamma. Det har såväl Sverige som andra länder erfaren. De samhällsekonomiska kostnaderna för finansiella kriser kan vara direkta eller indirekta. Direkta kostnader uppstår när staten måste vidta åtgärder för att säkra den finansiella stabiliteten, och indirekta kostnader uppstår när den ekonomiska konjunkturen viker som en följd av den finansiella krisen.

De regelverk som kringgärdar kreditinstituten, till exempel regelverken om kapitaltäckning och resolution, syftar i första hand till att främja den finansiella stabiliteten genom att ställa krav på kreditinstitutens motståndskraft och i fallet med resolution även ha möjlighet att hantera fallerande kreditinstitut med ett särskilt förfarande. Genom att dessa regelverk stärker den finansiella stabiliteten bidrar de till att minska risken för såväl direkta som indirekta kostnader för staten vid en allvarligare störning i det finansiella systemet. Trots den reglering och tillsyn som finns går det dock inte att utesluta att finansiella kriser uppstår i framtiden och att det uppkommer kostnader som en följd av detta.

Risken för att ett kreditinstitut vid en störning i det finansiella systemet eller en finansiell kris orsakar väsentliga indirekta kostnader för samhället varierar med institutens storlek och betydelse. Stora institut utgör en så pass viktig del av det finansiella systemet att deras agerande kan påverka det finansiella systemets funktionssätt, exempelvis avseende tillgången till krediter för hushåll och företag. Om de allvarligt störs i sin verksamhet kan det därför leda till negativa effekter för ekonomin i stort, vilket ger upphov till indirekta kostnader för staten. Därför bör kreditinstitut som på grund av sin storlek och betydelse för den finansiella marknadens funktionssätt riskerar att orsaka väsentliga indirekta kostnader för samhället vid en finansiell kris betala riskskatten.

Syftet med riskskatten är att stärka de offentliga finanserna och hålla den offentliga skuldsättningen på en lägre nivå för att därigenom skapa utrymme för att klara en framtida finansiell kris. Med starkare offentliga

finanser är Sverige bättre rustat för att möta utmaningar och genomföra nödvändiga åtgärder i en krissituation.

Anf. 51 EDWARD RIEDL (M):

Fru talman! Tack, ministern, för svaret! Jag har frågat finansministern vad motivet till bankskatten är – nu heter det riskskatt, helt korrekt – och framför allt om syftet är att öka eller minska den finansiella stabiliteten. Jag har ställt den frågan utifrån två utgångspunkter.

Den ena är att januaripartierna presenterade detta redan hösten 2019 som ett sätt att finansiera höjda försvarsanslag. Detta har också varit en del av kritiken på vägen fram med denna skatt. Man har alltså plockat en skatt och inte tänkt använda den till det som man säger. Det är det ena perspektivet: vad man använder skatten till.

Den andra utgångspunkten handlar faktiskt om det som finansministern beskriver i svaret: hur vi tryggar finansiell stabilitet. Man ska komma ihåg att denna skatt träffar 7 av de 125 banker som finns. Man kan då titta på de utländska bankerna, vilket är intressant ur ett annat perspektiv, det vill säga när det gäller konkurrensneutralitet. Jag gissar att både jag och finansministern vill att vi ska ha banker kvar i Sverige med alla de arbetstillfällen och skatteintäkter som det innebär. Av de 35 utländska bankerna kommer 2 att omfattas av detta. Det innebär, fru talman, att man snedvrider konkurrensen väldigt mycket mellan svenska storbanker och utländska banker och de som, så att säga, inte finns reglerade på det sätt som vi kanske skulle önska.

De banker som kommer att träffas av detta får en höjning: Kostnaden motsvarar i princip en höjning av bolagsskatten från strax över 20 procent till nästan 30 procent, en extrem höjning av bolagsskatten om man skulle ha lagt den på det sättet i stället. Det blir enormt stora konsekvenser för dessa banker, och det är den snedvridningen av konkurrensen man måste förstå. Räknar man på det handlar det om 6 000–7 000 anställda som måste rationaliseras bort inom banksystemet.

Jag misstror inte Socialdemokraterna i detta, fru talman, utan jag tror att vi vill att medborgare ska kunna komma i kontakt med sitt bankkontor när det gäller kontanthantering och väldigt mycket annat. Men ungefär 20 procent av de anställda inom banksektorn skulle behöva rationaliseras bort om bankerna ska ta detta, och sanningen är väl tyvärr att dessa kostnader i väldigt stor utsträckning kommer att övervältras på kunderna, det vill säga oss medborgare.

Det som dessvärre blir effekten är att de oreglerade aktörerna och de utländska bankerna får en konkurrensfördel gentemot dem som är mest skötsamma. Det tycker jag inte borde vara meningen med detta. Bankföreningen dömer ut det här, och det vore väl orimligt att de skulle landa i en annan slutsats med tanke på de höga kostnader som de ska betala.

Dock dömer faktiskt samtliga tre expertmyndigheter som vi har i Sverige, det vill säga Riksbanken, Riksgälden och Finansinspektionen, också ut detta med liknande kritik. Jag tror att Riksgälden till och med går så långt att man säger att detta riskerar att försämra den finansiella stabiliteten.

Bankföreningen, expertmyndigheterna och, tror jag, till och med en del av finansministerns partikollegor som jobbar inom Kommuninvest har sagt att detta inte är bra. Min fråga till finansministern blir därför: Har de

alla fel när de varnar för riskerna för den finansiella stabiliteten om man gör på det här sättet?

Prot. 2020/21:62
12 januari

Anf. 52 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Om vi ska prata om partikollegor så leds faktiskt både Finansinspektionen, Riksgälden och Bankföreningen av före detta moderata statssekreterare, och när de var moderata statssekreterare var ju Moderaterna för en bankskatt. Jag vet inte om Moderaterna har svängt totalt här. Jag behöver läsa Moderaternas budgetmotion igen; jag har inte alla rader. Ni var alltså emot bankskatten i budgetmotionen, ja.

Nu tittar vi naturligtvis på de remissvar som har kommit in och analyserar dem noggrant. Det kan också vara så att vi på Finansdepartementet gör andra bedömningar när det gäller effekterna av en skatt än vad myndigheterna och kanske även branschorganisationer och andra gör. En branschorganisation som finansieras av dem som ska betala skatten kanske har lite andra glasögon på sig när de gör analysen än när man, som regeringen gör, företräder skattebetalarnas intresse och det allmänna intresset.

Anledningen till att det är de stora kreditinstituten som träffas är att den finansiella sektorn vid finansiella kriser brukar kunna åsamka samhälls-ekonomin mycket stora kostnader. Det är ett motiv till att vi tycker att man bör kunna ta ut en sådan här skatt. Det är framför allt de stora instituten som orsakar kostnader. Om en bank får betala skatten handlar alltså inte om att den är svensk eller utländsk, utan det handlar om hur stor man är i Sverige, och många av de stora bankerna som vi har i Sverige är också svenska. Syftet är som sagt att stärka de offentliga finanserna och på så sätt ha bättre möjlighet att parera framtida kriser.

Jag tycker också att det är viktigt att påpeka att vi har sänkt bolagsskatten i flera led under de senaste åren, och det har finansierats genom att man har breddat basen för bolagsskatten. Man har alltså inte samlat minskat bolagsskatteuttaget, utan man har breddat basen så att vi ska ha färre undantag och sedan kunna sänka skattenivåerna.

Denna basbreddning har dock inte drabbat finansbranschen; däremot har de kunnat ta del av skattesänkningen, så vi har de facto sänkt skatten för bankerna under de senaste åren. Det tycker jag är ett motiv för att de här bankerna bör kunna betala skatten utan att drabbas av en del av de konsekvenser som bland annat hävdas av branschorganisationerna.

Anf. 53 EDWARD RIEDL (M):

Fru talman! Man brukar inte tacka två gånger för svaret, men jag får väl göra det, för jag tycker att det var en konstruktiv ton. Jag tror att finansministern och jag är helt överens om vikten både av att bankerna är hårt reglerade på det sätt som vi ser i dag och att vi ser till att bankerna över tid är med och betalar sin del av kostnaderna i samhället.

När det gäller sänkt bolagsskatt är det i grund och botten bra om vi får företag att vilja betala sina skatter i Sverige, och det var väl det som var poängen med min jämförelse. Den skatt man nu inför på väldigt få av alla de banker som verkar i Sverige innebär alltså att de banker och kreditinstitut som den här skatten träffar får en bolagsskattehöjning från ungefär 20,6 procent – det har finansministern säkert bättre koll på än vad jag har – upp till i praktiken nästan 30 procent, medan framför allt de utländska oreglerade aktörerna kommer att slippa den här skatten helt. Det innebär

Svar på
interpellationer

såvitt jag och remissinstanserna kan bedöma att man premierar dem som finns utanför vår kontrollmöjlighet.

Detta tycker jag inte borde vara syftet med den skatt som, om jag tolkar svaret från finansministern rätt, också har till syfte att stärka den finansiella stabiliteten. Då borde vi snarare premiera de bankerna eller i alla fall säkerställa att man betalar samma typ av skatt, riskpremie eller hur vi nu vill uttrycka det. Vi ska inte särskilt straffa några av de svenska storbankerna.

Den bank som träffas av skatten får som jag sa i princip en höjning från omkring 20 procent till nästan 30 procent i bolagsskatt, medan alla andra som är oreglerade eller väljer att banta kundstocken vid årsskiftet – vilket också är ett populärt sätt att undvika den här typen av instrument i andra delar – kommer att slippa vara med och bidra. Det tycker jag är fel, fru talman.

Jag och Moderaterna är i grund och botten inte emot det här på något sätt. Under våra regeringsår var vi också mycket tuffa mot bankerna kopplat till finanskris och annat. Självklart ska de vara med och betala över tid.

Problemet med framtagandet av den här skatten, och det är det remissinstanserna också varnar för, är att man faktiskt riskerar att försämra den finansiella stabiliteten även om syftet är det omvända. Då är min fundering: Är regeringen beredd att ompröva detta? Det handlar inte om att bankerna inte ska vara med och bidra; det var inte det min fråga handlade om.

Anf. 54 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Jag ber om ursäkt om jag var otydlig: Syftet med detta är inte att stärka den finansiella stabiliteten. Det gör vi med det regelverk som finns, och mycket av det regelverket beslutas på EU-nivå och internationell nivå. Där har det skett betydande skärpningar sedan finanskrisen just i syfte att stärka den finansiella stabiliteten.

Syftet med den här skatten är i stället att stärka de offentliga finanserna för att vi ska kunna ha bättre möjligheter att möta framtida kriser, detta just för att vi vet att finansbranschen historiskt sett har åsamkat samhälls-ekonomin mycket stora kostnader. Vi får bättre möjligheter att möta detta om vi kan stärka de offentliga finanserna, och det gör vi genom att ta ut den här skatten.

Därutöver är det så att det här skatteuttaget inte ligger långt ifrån den skattesänkning som finansbranschen har fått under de senaste åren. Detta gör att jag bedömer att det rimligen finns goda möjligheter för branschen att betala den här skatten utan att kostnaderna behöver övervältras på kunderna eller att det behöver ha stora effekter på sysselsättningen i branschen.

Det är ju inte så att vi såg betydligt lägre kostnader för kunderna när vi fick den stora skattesänkningen. Jag tror tyvärr inte att det är så många som har upplevt det på det sättet.

Det är helt korrekt att Moderaterna var skarpa mot bankerna under finanskrisen, men det var framför allt i vad man sa och hur man lät. Det var inte så mycket skarpa åtgärder i form av till exempel ett ökat skatteuttag, men det var ett högt tonläge. Däremot skedde på EU-nivå och på internationell nivå en bra och angelägen uppstramning av regelverket. Men i övrigt var det mest ett högt tonläge från Moderaterna, om jag ska vara ärlig.

Anf. 55 EDWARD RIEDL (M):

Fru talman! Jag tänker inte gå in i alla delar på huruvida det var tom retorik eller innehåll i detta. Det går att ta fram för den som är intresserad.

Min fundering gäller det förslag som ligger här och nu. Den slutgiltiga fråga jag försöker att få ett svar på från finansministern gäller om man är beredd att ompröva förslaget, givet att man snedvrider konkurrensen och eventuellt försämrar den finansiella stabiliteten. Det tror jag inte, fru talman. Jag tror ändå gott i detta; det är inte syftet.

Remissinstanserna varnar för att dessa saker kan hända. Jag har full respekt för att Bankföreningen, som ska företräda bankerna, har synpunkter på ökade kostnader – det är möjligen en sak – men också våra expertmyndigheter inom området finansiell stabilitet varnar för samma saker. Där kan det finnas skäl för ministern att lyssna på kritiken.

Fru talman! Kan finansministern tänka sig att överväga andra sätt, om man försämrar den finansiella stabiliteten, gynnar de utländska bankaktörerna framför de svenska samt de som är oreglerade framför de som är reglerade? Jag tycker att det vore olyckligt om det blir så, givet att både jag och finansministern tycker att det är bra att banksektorn är reglerad och är med och bidrar. Nu riskerar vi att göra precis tvärtom.

Anf. 56 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Vi analyserar naturligtvis de remissvar som har kommit in från branschorganisationer och självklart också från våra myndigheter. Vi kan sedan återkomma till riksdagen med vilka slutsatser vi drar.

Jag kan redan nu säga att det inte är självklart att vi kommer att dra samma slutsatser som Finansinspektionen. Vi gör en annan bedömning än Finansinspektionen av konsekvenserna av skatten, men det kan vi återkomma till mer exakt.

Jag har varit tydlig med att vår bedömning är att finansbranschen kan bidra mer. Det finns enorma vinster i den branschen. Utöver att den har gjort enorma vinster har den också fått stora, omfattande skattesänkningar de senaste åren. Mot den bakgrunden finns goda möjligheter att beskatta branschen. Det främsta motivet för skatten är att finansbranschen historiskt, gång på gång, på grund av kriser och obalanser har åsamkat samhällsekonomin och vanliga medborgare mycket höga kostnader. Då får vanliga löntagare ta smällen.

Vi tycker att det är rimligt att de som äger bankerna får bidra lite mer till det allmänna så att vi på ett ännu bättre sätt kan skydda vanligt folk den dagen det blir kris. Det är Socialdemokraternas politik. Moderaterna är emot detta.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 10 Svar på interpellation 2020/21:176 om Folkrepubliken Kinas agerande i Hongkong

Anf. 57 Utrikesminister ANN LINDE (S):

Fru talman! Hans Wallmark har frågat mig vad Sverige, företrädesvis tillsammans med andra, kan göra för att ytterligare markera mot Folkrepu-

bliken Kina vad gäller agerandet mot Hongkong. Vidare har Hans Wallmark frågat mig hur jag ser på risken för en eskalering i regionen, där det som sker mot Hongkong i dag kan följas av ytterligare tryck och ytterst militärt våld mot Taiwan. Slutligen har Hans Wallmark frågat mig om de senaste månadernas händelser – med åtgärder riktade mot Hongkong och ett långsiktigt hot mot Taiwan – på något sätt förändrar regeringens strategiska hållning och syn gentemot Folkrepubliken Kina.

Låt mig börja med att framhålla det allvar med vilket jag och regeringen ser på utvecklingen i Hongkong och införandet av den nya säkerhetslagstiftningen där. Det demokratiska utrymmet i Hongkong har minskat, och individers åtnjutande av mänskliga rättigheter inskränks alltmer, vilket är mycket bekymmersamt. Vi i Sverige har vid flera tillfällen framfört vår syn till kinesiska myndigheter. Det var angeläget att EU tog upp frågan med den kinesiska ledningen vid de toppmöten som skedde mellan EU och Kina i juni och september.

I juli enades EU:s medlemsstater om ett antal rådsslutsatser om Hongkong som anger en rad konkreta åtgärder som svar på händelseutvecklingen, inklusive en fortsatt EU-närvaro vid rättegångar mot företrädare för demokratiörelsen.

Det är viktigt att vi agerar enigt, och en diskussion kommer att föras om vägen framåt. Regeringen verkar för ett fortsatt tydligt EU-gemensamt agerande. Jag har även haft möten och direktkontakt med demokratiaktivister från Hongkong för att få förstahandsinformation och uttrycka mitt stöd.

Det är beklagligt att Kina försöker begränsa Taiwans rörelseutrymme. Meningsmotsättningar mellan Folkrepubliken Kina och Taiwan måste lösas på fredlig väg och på ett sätt som överensstämmer med viljan hos Taiwans befolkning.

För lite mer än ett år sedan antog riksdagen, efter konstruktiva diskussioner, skrivelsen om arbetet i frågor som rör Kina. Där framgår att regeringen kommer att sträva efter att EU och likasinnade länder samarbetar och agerar gemensamt avseende de säkerhets- och försvarsutmaningar som det ökade kinesiska globala inflytandet innebär. Regeringen kommer att i första hand genom EU och i samverkan med likasinnade ställa krav på Kina att landet ska följa sina folkrättsliga förpliktelser, inklusive åtaganden om mänskliga rättigheter, och ta ansvar för ett regelbaserat multilateralt samarbete.

Anf. 58 HANS WALLMARK (M):

Fru talman! Jag kommer i denna i grunden djupt allvarliga fråga att försöka vara lika kondenserad och tydlig som utrikesministern var i sitt svar.

Fru talman! Det finns några saker att ta upp. Definierande händelser under 2020; detta var pandemins år. Men jag tror att 2020 i historieböckerna också kommer att präglas av skrivningar om vad som hände i Hongkong med de drakoniska säkerhetslagarna och det mörker som med en förfärande hastighet sänkte sig över Hongkong. Jag är övertygad om att utrikesministern håller med mig om att det har gått snabbare och varit allvarligare än någon kunde förutse. Vi ser hur demokratiaktivister grips och hur böcker rensas ut. Vi såg att de planerade valen som skulle ske under hösten 2020 ställdes in i Hongkong.

För bara någon dag sedan, när ett femtiotal demokratiaktivister greps, slog över tusen poliser i Hongkong till mot 72 platser. De grep några av de mest kända företrädarna för demokrati och frihet i Hongkong. Till detta ska läggas de trakasserier som tidningsmagnaten Jimmy Lai utsatts för, som är en av de centrala demokratiföreträdarna i Hongkong.

Låt mig ta upp två saker. Jag tror att vi ska sätta stort hopp till den nya amerikanska administrationen. Det man kan höra från inkommande president Biden och hans team är att man gärna vill formera alliansen av fria stater och demokratier. Det vore värdefullt, och det skulle kunna vara en tydlig front och flank mot Folkrepubliken Kina, som ytterst utövar detta hot och dessa övergrepp mot Hongkong.

Jag såg i samband med gripandet av de 50 demokratiaktivisterna för någon dag sedan att det gjordes ett gemensamt uttalande från regeringarna i Storbritannien, Kanada, Australien och USA. Det är oerhört centralt att Europa – EU – samordnar sig med de fyra. De är de länder som kan stå upp för rättsstat, demokrati och frihet globalt – inte bara i Hongkong men just i den frågan i Hongkong.

Fru talman! Om 2020 var ett definierande år inte minst när det gäller pandemin och i fråga om Hongkong, döljer 2021 att det var hundra år sedan som det kinesiska kommunistpartiet bildades. Jag tror att vi kommer att se olika saker som kommunistpartiet vill manifesteras i samband med det.

År 2049 fyller folkrepubliken 100 år. Det jag oroar mig för är att Taiwan, med den vilja som finns att införliva det militärt, skulle kunna ses som kronjuvelen i det firandet.

Det är därför jag tror att det är viktigt att man fokuserar på och iakttar det som sker i Taiwan. Det bästa sättet att göra det är att hela tiden prata om Taiwan, att säga att det går att ha demokrati, rättsstat och mediefrihet på kinesiska eftersom Taiwan är ett sådant område, och att på alla sätt och i alla sammanhang där det är möjligt se till att Taiwan kan inbegripas i internationella sammanhang.

Anf. 59 Utrikesminister ANN LINDE (S):

Fru talman! Jag håller helt med Hans Wallmark om att det är viktigt att ta upp Taiwan, att prata både om det som sker i Hongkong och om de risker som finns för Taiwan och att diskutera det i denna kammare.

Kinas starkare ställning påverkar fler och fler frågeområden. För svensk del är det viktigt att EU och Sverige med den Kinastrategi som riksdagen antog 2016 upprätthåller bred enighet gentemot Kina. Jag tror att det är bra att vi är eniga i kammaren, och jag tror att det är bra att vi både i EU och tillsammans med de länder som Hans Wallmark nämnde försöker påverka Kina – också när det sker illavarslande saker.

Det är viktigt att det transatlantiska samarbetet är starkt också när det gäller Kina. Där, precis som i många andra frågor, hoppas jag på den nya administrationen och att vi ska kunna ha ett bra samarbete.

Det finns en ovisshet om utvecklingen på medellång och lång sikt när det gäller Kina, men det är helt klart att Kina försöker öka sitt globala inflytande på olika sätt. Samtidigt har Kina en rad interna utmaningar, och man har ett politiskt system som inte kan lösa interna konflikter. Det som sker i Kina får då globala följder och återverkningar i stora delar av världen. Kina är en multilateral och mycket inflytelserik aktör. Jag tycker mig

också ha sett att när USA dragit sig tillbaka har Kina gått framåt i flera multilaterala organisationer – inte minst Världshälsoorganisationen, som är särskilt aktiv nu eftersom vi har en pandemi.

Precis som Hans Wallmark är jag orolig för Taiwans ställning. Vi har sedan väldigt lång tid, under både socialdemokratiskt ledda och moderat-ledda regeringar, haft ett bra utbyte med Taiwan. Senast tog vi emot den taiwanesiska forskningsministern här i Sverige därför att det är ett bra utbyte. Vi tycker att det är viktigt att Taiwans befolkning får inflytande över sin egen situation.

Med det sagt fortsätter regeringen med den så kallade ett-Kina-politiken tillsammans med övriga EU-länder, vilket naturligtvis sätter vissa begränsningar för formaliteterna.

Anf. 60 HANS WALLMARK (M):

Fru talman! Den 25-årige, väldigt uppmärksammade studentaktivisten Joshua Wong skriver på Twitter: Tillfälligt i fängelse, kontot hanteras av vänner.

Det här säger något. Det är emblematiskt för situationen i Hongkong just nu, och det är därför det är så oerhört viktigt att reagera och agera.

Därför tycker jag, och jag delar det synsättet med utrikesministern, att det är centralt med samordning och koordinering. EU är oerhört viktigt här. Det är också av betydelse att EU samordnar med centrala aktörer som USA, Storbritannien, Australien och Kanada.

I ljuset av det är det också väsentligt att man diskuterar investeringsavtalet mellan EU och Folkrepubliken Kina. Ett sådant investeringsavtal får inte betraktas som eller kunna ses i ljuset av någon form av legitimering eller uppskattning av det Kina gör. Tvärtom måste man vara oerhört tydlig mot Folkrepubliken Kina.

Det som dessutom är ett problem är att Folkrepubliken Kina uppenbarligen inte följer ingångna avtal. I samband med att Storbritannien återlämnade Hongkong till Kina undertecknades ett avtal mellan länderna som bygger på "ett Kina två system". Men det avtalet är ju inget värt med det man nu gör med de drakoniska säkerhetslagarna. Det gör att jag tror att det är viktigt att man i allt större utsträckning inser vad Folkrepubliken Kina är för part att ha att göra med.

Fru talman! Utrikesministern hänvisar också till Kinaskrivelsen. Jag hör till dem som är stolta över att vi i Sveriges riksdag över alla åtta riksdagspartier kunde framförhandla i utrikesutskottet ett enigt betänkande. Det här är en svår och viktig fråga, och den enighet, samordning och koordinering som jag gärna vill se i EU tycker jag har varit bra i sådana här frågor också i Sverige. Men det är klart att man kommer till en punkt då man måste justera, förnya och reformera tidigare skrivelser, och i alla fall för egen del måste jag säga att tillslaget för några dagar sedan mot över 50 demokratiaktivister, med 1 000 poliser som stormade in på 70 platser, är ett allvarligt tecken på hur skymningen lägger sig över Hongkong. Det är det som kräver reaktion och handling från omvärlden.

(forts.)

Kammaren beslutade kl. 15.56 på förslag av förste vice talmannen att ajournera sammanträdet till kl. 18.00.

Återupptaget sammanträde

Sammanträdet återupptogs kl. 18.00.

§ 10 (forts.) Svar på interpellation 2020/21:176 om Folkrepubliken Kinas agerande i Hongkong

Svar på
interpellationer

Anf. 61 Utrikesminister ANN LINDE (S):

Fru talman! Regeringens utgångspunkt i arbetet med Kina är den vi har redovisat för riksdagen i vår skrivelse förra hösten, *Arbetet i frågor som rör Kina*. Regeringen slår där fast att EU är en grundsten i regeringens arbete i frågor som rör Kina. Det är av central betydelse för Sverige att EU driver en gemensam, kraftfull och tydlig Kinapolitik.

Regeringen kommer att i första hand genom EU och i samverkan med likasinnade ställa krav på Kina att landet ska följa sina folkrättsliga förpliktelser och ta ansvar för ett regelbaserat multilateralt samarbete. Detta gäller den allvarliga händelseutvecklingen i Hongkong liksom Kinas agerande i Taiwan. Regeringen ser med stort allvar på situationen i Hongkong och verkar, som jag tidigare har framhållit, för ett fortsatt tydligt EU-gemensamt agerande. Regeringen kommer även framledes att stödja Hongkongs självstyrande ställning.

Sverige har, likt övriga EU-medlemsländer, erkänt Folkrepubliken Kina. Det betyder att vi alla följer den så kallade ett-Kina-politiken. Det är beklagligt att Kina försöker begränsa Taiwans rörelseutrymme. Sverige och EU har ett intresse av att säkra Taiwans deltagande i internationella organisationer, inklusive internationella expertorgan som WHO. Meningsmotsättningarna mellan Folkrepubliken Kina och Taiwan måste lösas på fredlig väg och på ett sätt som överensstämmer med viljan hos Taiwans befolkning. Taiwan är en välutvecklad demokrati med god efterlevnad av de mänskliga rättigheterna.

Det är avslutningsvis av stor vikt att varken Kina eller någon annan stat undergräver den regelbaserade världsordningen. Regeringens ståndpunkt är härvidlag tydlig.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 11 Svar på interpellation 2020/21:250 om konvention om förbud mot kärnvapen

Anf. 62 Utrikesminister ANN LINDE (S):

Fru talman! Håkan Svenneling har frågat mig hur jag ska verka för en tydligare definition av kärnvapen i konventionen, om jag är beredd att age-

ra för att den irländska definitionen ska bli realitet, vilka resurser som Utrikesdepartementet avsätter för arbetet med att följa konventionen, om jag och regeringen kommer att säkerställa att Sverige i egenskap av observatör har förslagsrätt samt hur jag och regeringen kommer att agera under de kommande statspartsmötena.

Nedrustning och icke-spridning av kärnvapen förblir en central utrikes- och säkerhetspolitisk prioritering för regeringen. Stockholmsinitiativet för kärnvapennedrustning, inrättandet av ett kunskapscentrum för forskning om kärnvapennedrustning, vårt medlemskap i IAEA:s styrelse, vårt arbete i frågan om Iran och kärnenergiavtalet JCPOA samt Sveriges engagemang för en fredligare och säkrare Koreahalvö är uttryck för detta.

Jag noterar att till dags dato har 51 länder, varav 3 europeiska, ratificerat FN:s konvention om förbud mot kärnvapen, TPNW, och att konventionen därmed kommer att träda i kraft den 22 januari. De stater som ratificerat konventionen blir således folkrättsligt bundna av den.

Efter en noggrann prövning meddelade regeringen 2019 sitt beslut att inte underteckna konventionen i dess nuvarande form. Samtidigt meddelades avsikten att Sverige ska bli observatör i TPNW – en fråga som nu aktualiseras i och med det kommande ikraftträdandet. Regeringens intention är fortsatt att Sverige ska bli observatör till konventionen när denna trätt i kraft.

Flera av de frågor Håkan Svenneling ställer rör hur Sverige, i egenskap av observatör, kommer att agera i olika avseenden. Här kan övergripande noteras att det alltså råder betydande oklarhet om hur arbetet inom ramen för TPNW konkret kommer att bedrivas. Detta gäller även vilken roll observatörer kommer att ha i den löpande verksamheten och i samband med statspartsmöten. Ytterst blir det dock upp till statspartskretsen att ta ställning till TPNW:s procedurregler.

Regeringens allmänna utgångspunkt är att Sverige genom aktivt deltagande ska nyttja den plattform som observatörskapet erbjuder i syfte att påverka konventionen i den riktning vi vill se. Detta kommer att handla om att söka komma till rätta med de olika brister i konventionen som Sverige lyfte fram under förhandlingarna 2017. Till dessa hörde just frågan om en tydligare definition av kärnvapen, som frågeställaren själv tar upp, och den om TPNW:s verifikationskrav.

Anf. 63 HÅKAN SVENNELING (V):

Fru talman! Jag vill börja med att tacka utrikesministern för svaret. Jag har ställt denna interpellation till utrikesministern med anledning av att FN:s konvention om förbud mot kärnvapen träder i kraft om tio dagar. Detta sker när över 50 länder har skrivit under och ratificerat konventionen, vilket skedde i november.

Fru talman! Tyvärr är Sverige inte ett av dessa länder. Det är faktiskt första gången i historien som Sverige inte är en del av en konvention när den träder i kraft. Detta gör mig såklart i grunden ledsen och besviken.

Sverige var en aktiv part i förhandlingarna om konventionen och skrev då under det slutgiltiga dokumentet. Samtidigt var man från Sveriges sida tydlig med att man inte var nöjd med konventionens text i alla delar. Man lämnade därför en så kallad röstförklaring där man framförde vad man var kritisk mot.

Men även om vi inte har ratificerat konventionen har den svenska regeringen deklarerat att man avser att bli observatör vid statsparternas möten. Detta kan ses som ett sätt för Sverige att påverka utvecklingen, med en förhoppning om att den kritik som vi lyft bland annat i röstförklaringen kan bemötas av de andra staterna så att det kan bli möjligt för Sverige att ratificera konventionen. Sverige har nu en stor möjlighet – dels genom att själv definiera och forma observatörsrollen, dels genom att lyfta sin kritik och sätta dagordningen för att det ska bli möjligt för Sverige att ansluta till konventionen.

En sådan punkt är definitionen av vad som är kärnvapen. Det kan så klart tyckas enkelt, men verkligheten och de moderniseringar som nu sker visar på ett behov av en definition. Irland har vid framtagandet av sin lagstiftning i samband med att man ratificerade konventionen tagit fram och beslutat om en sådan definition, vilket jag redogör för i min interpellation.

Därför har jag i min interpellation två frågor till utrikesministern kopplat till detta: dels hur utrikesministern ser på den irländska definitionen, dels hur ministern avser att verka som observatör för att få till en tydligare definition inom ramen för FN:s kärnvapenkonvention.

I sitt svar till mig säger utrikesministern, som vi hörde: ”Regeringens allmänna utgångspunkt är att Sverige genom aktivt deltagande ska nyttja den plattform som observatörskapet erbjuder i syfte att påverka konventionen i den riktning vi vill se.” Samtidigt konstaterar hon att det är upp till länderna som ratificerat konventionen att bestämma reglerna för Sveriges deltagande som observatör.

Fru talman! Jag vill med denna interpellation sätta fingret på vikten av att regeringen sätter agendan för sitt arbete som observatör till konventionen. Enligt mig kan man vara observatör på många olika sätt; man kan vara det väldigt aktivt eller relativt passivt. Jag vill att den svenska regeringen ska vara en aktiv part som i syfte att förändra dessa delar av konventionen tydliggör till exempel definitionen av kärnvapen så att det går att en dag underteckna konventionen och vi får en riksdag som ställer sig bakom detta.

Sverige har historiskt sett haft goda kontakter runt om i världen i arbetet med nedrustning. Särskilt har det gällt länder som Irland, Österrike, Nya Zeeland och Kazakstan som alla har ratificerat konventionen. Österrike har också pekats ut som en trolig arrangör av det första mötet mellan staterna. Det beror bland annat på att Wien historiskt sett har varit lite av ett centrum för de här frågorna. Nu kan man från svensk sida använda dessa kontakter för att vara med och forma rollen som observatör till konventionen.

Regeringens flaggskepp i arbetet med nedrustning är det så kallade Stockholmsinitiativet kopplat till uppföljningskonferensen för NPT, alltså icke-spridningsavtalet.

Fru talman! Jag kommer med all sannolikhet att återkomma med interpellationer om NPT-konferensen, så jag vill inte att utrikesministern fokuserar alltför mycket på dessa delar i dag. Men hon får såklart gärna redogöra för det möte som hölls i förra veckan med anledning av Stockholmsinitiativet.

Anf. 64 Utrikesminister ANN LINDE (S):

Fru talman! Tack, Håkan Svenneling, för att du tar upp den viktiga frågan om kärnvapennedrustning och frågan om TPNW!

Sverige har alltid haft som utgångspunkt att engagera sig i initiativ som syftar till att uppnå en värld fri från kärnvapen. Vår tro på multilaterala lösningar som det mest effektiva sättet att hantera globala utmaningar låg till grund för att vi engagerade oss i förhandlingarna om TPNW 2017. Sverige kom väl förberett till förhandlingarna, och vi deltog med målsättningen att bidra till en robust och genomarbetad konventionstext. Tyvärr nådde vi inte – och inte heller de länder som var med oss – hela vägen fram på de blott fyra veckor som förhandlingarna varade. Den slutliga texten kom att innehålla ett antal centrala brister som bland annat rör kommissionens relation till icke-spridningsavtalet, NPT, otillräckliga skrivningar om kontroller av efterlevnaden – det som kallas för verifikationer – och avsaknaden av just tydliga definitioner.

När det gäller frågan om definitioner, som Håkan Svenneling tar upp, var Sverige ett av de länder som engagerade sig särskilt i den här frågan. Under konferensen presenterade vi ett konkret förslag till definition av kärnvapen i det arbetspapper som vi översände till mötet. Tyvärr kan jag bara konstatera att vårt förslag inte fick något gehör.

Som grund för regeringens ställningstagande att inte underteckna eller ratificera TPNW hade regeringen ett utförligt underlag till sitt förfogande. Det bestod bland annat av ambassadör Lars-Erik Lundins rapport liksom de remissvar som inkommit från olika myndigheter, civilsamhällesorganisationer, näringslivet och akademiska institutioner.

Säkerhets- och försvarspolitiska aspekter ingick också i regeringens övervägande i frågan, och som ett led i detta fördes självfallet dialog i frågan med våra säkerhetspolitiska samarbetsländer.

Den centrala omständigheten för regeringens ställningstagande var dock frågetecknen kring konventionens förutsättningar att utgöra ett effektivt nedrustningsinstrument. Omständigheten att undertecknandet av TPNW, såvitt regeringen kunde bedöma, saknade stöd i denna kammare var regeringen tvungen att beakta.

TPNW kommer mycket snart att träda i kraft. Regeringens position i frågan ligger fast. I enlighet härmed avser Sverige att bli observatör när nu verksamheten inom ramen för konventionen ska inledas. Sverige kommer att nyttja den plattform som observatörsskapet tillhandahåller för att driva frågor som ligger i linje med våra övergripande utrikes- och säkerhetspolitiska prioriteringar.

I det ligger bland annat att försöka komma till rätta med de olika brister som finns i konventionen.

Anf. 65 HÅKAN SVENNELING (V):

Fru talman! Jag tycker att det är bra att Sverige har engagerat sig i de här definitionerna och att man är tydlig med vad man tycker är brister och hur man själv skulle vilja ha det.

Det var tråkigt att andra länder inte ställde sig bakom det konkreta förslag som Sverige hade till definition om kärnvapen när de här förhandlingarna fördes 2017. Nu har andra länder gått före Sverige i någon mening genom att ratificera konventionen, och de blir mer drivande än vad Sverige blir i de här frågorna. Irlands exempel på definition är en sådan sak som

man skulle vilja se att regeringen funderade på: Hur förhåller sig Irlands definition till den som vi föreslog 2017? Är det här någonting som vi vill att andra statsparter ställer sig bakom?

Jag kan för egen del inte detaljerna på ett sådant sätt att jag kan svara på vad skillnaderna är mellan de här delarna, men jag tänker att utrikesministern och hennes departement skulle kunna analysera de här sakerna som en del i arbetet inför att bli observatör vid statsparternas möte.

Jag tror också att utrikesministern skulle kunna göra ett stort jobb – hon besitter ett stort kontaktnät och hon är ordförande för OSSE under det här året – när det gäller att föra dialog med andra länder kring att Sverige vill vara en aktiv part och ha en stor roll i det fortsatta arbetet när statsparterna kommer att ha sitt första möte.

Det är en väldigt stor skillnad på om man sitter och väntar på att andra länder ska komma överens om procedurregler för en ny konvention som träder i kraft om tio dagar eller om man själv har en idé om hur man skulle kunna vara en del av det arbete som det faktiskt handlar om.

Jag tror att 2021 på många sätt kommer att vara ett avgörande år för nedrustningsarbetet. Vi har dels den uppskjutna NPT-konferensen i augusti, dels ett möte ett år efter att konventionen ratificeras, vilket gör att det mesta talar för att det blir nästa höst som man kommer att ha det här första mötet om FN:s kärnvapenkonvention.

Som utrikesministern är inne på är det ett problem att det inte finns en majoritet för att underteckna konventionen i Sveriges riksdag. Vänsterpartiet är det parti som har varit tydligast. Socialdemokraternas regeringspartner Miljöpartiet driver något slags dubbel linje där man har accepterat att regeringen inte skriver under men samtidigt säger att man vill skriva under.

Jag hoppas att Socialdemokraterna blir ännu tydligare, kanske i ert nya internationella program som är under framtagande, gällande att ni ser framför er att Sverige behöver jobba aktivt för en kärnvapenfri värld och att vi kan vara fler som kämpar för kärnvapenedrustning. Men det finns fortfarande en majoritet av andra partier som håller emot i Sveriges riksdag. Det tycker jag är tråkigt, men jag hoppas, om konventionen blir tydligare i sina definitioner, att partier som till exempel Centerpartiet skulle kunna ompröva den typen av beslut som man har fattat i dag.

Det som jag tycker är viktigt att man gör från Sveriges sida är att man accepterar att man förhandlar med andra länder. Det är ju ändå så i förhandlingar att man inte får exakt som man själv vill. Det gör att man måste ha en förhandlingsposition och en tanke med vad man ska göra. Då är det viktigt att Sverige tydligt lägger fokus på vad de andra staterna som har ratificerat konventionen har gjort eller kan göra för att Sverige ska komma med. Sverige har varit ledande på det här området länge, och om vi undertecknar är det också troligt att andra länder kommer med på banan.

Därför tycker jag att det är viktigt att Sverige tar på sig ledartröjan. Tre europeiska länder har redan undertecknat konventionen. Två av dem är medlemmar i EU, och det tredje är Vatikanstaten. Det gör att man här skulle kunna flytta fram positionerna från Europas sida genom att ratificera konventionen och pressa på för förändringar i de riktningar som man vill se från svensk och europeisk sida.

Prot. 2020/21:62
12 januari

*Svar på
interpellationer*

Anf. 66 Utrikesminister ANN LINDE (S):

Fru talman! Jag kan försäkra Håkan Svenneling om att Sverige fortsätter att driva en aktiv politik för både nedrustning och icke-spridning av kärnvapen. Vi är, precis som Håkan Svenneling, övertygade om att man gör det här arbetet bäst tillsammans med andra länder – genom att visa engagemang och ha en aktiv diplomati. Sverige har en både ambitiös och realistisk ansats, och det handlar om att uppnå konkreta resultat.

Den kommande konferensen om icke-spridningsfördraget, NPT, är en viktig milstolpe och möjlighet. Vi hoppas nu att den kommer att ske i augusti, då den har blivit uppskjuten två gånger. Vi hoppas att man ska nå framsteg inom alla de tre pelarna, alltså när det gäller icke-spridning av kärnvapen, när det gäller fredlig användning och inte minst när det gäller konkret nedrustning.

Man kan också se något positivt med att konferensen har senarelagts och flyttats fram, och det är att vi har fått mer tid att förbereda oss. Men med det sagt är det oklart vilket utfall som vi kan förvänta oss av NPT. Ambitionsnivåerna hos de olika statsparterna varierar. Jag hoppas att en ny presidentadministration ska ha högre ambitioner för att vi ska nå fram med NPT.

Vi kommer att göra vad vi kan för att minska riskerna för kärnvapen-användning och för att se till att kärnvapennedrustning står högt på den internationella agendan. Det gör vi bland annat genom Stockholmsinitiativet, som jag är glad att Håkan Svenneling nämnde. Det är ett initiativ som är ett tydligt uttryck för våra ansträngningar för att skapa bra förhållanden för att främja ländernas nedrustningsåtagande.

Arbetet har fortsatt sedan vi satte igång det 2019. För mindre än en vecka sedan var jag i Amman i Jordanien på det tredje ministermötet. Det var ett väldigt lyckat möte som var ämnat att hålla ångan uppe, konsolidera stödet och bland annat få ett fortsatt politiskt engagemang på högsta nivå inför översynskonferensen.

Stockholmsinitiativet har lyckats etablera sig som en tongivande kraft i den globala nedrustningsdiplomatin. Det finns inte många sådana initiativ nu. Men det är ett. Därför var det extra roligt att också FN:s general-sekreterare deltog.

Trots olika politiskt klimat och skiftande förutsättningar har vi nu utöver de 16 länderna som var med fått med en rad nya länder: Belgien, Luxemburg, Filippinerna, Azerbajdzjan, Danmark och Island. Och fler ska det bli. Det är inte utan att vi känner oss lite som aktivister när det gäller att försöka övertyga fler länder att gå med.

Naturligtvis pågår en kontinuerlig dialog med kärnvapenstaterna. Storbritannien och Frankrike har uttryckt intresse för initiativet. Men vi har fått reservationer från USA och Ryssland. Kina har inte svarat.

Det är väldigt konkreta saker som ingår i de 22 förslagen. Jag kan återkomma till dem senare. Jag skulle dock behöva mer engagemang för det här och inte bara för TPNW. Ut och jobba för att få fler länder att skriva på!

Anf. 67 HÅKAN SVENNELING (V):

Fru talman! Det är roligt att höra att mötet i Amman blev så lyckat både från svensk sida och för alla landgrupper. Det gäller även det stora engagemanget från FN och Guterres närvaro.

Jag tror absolut att det finns utrymme för fler länder att engagera sig. Ett par av länderna som är med i initiativet, Kazakstan och Österrike, är också undertecknare av TPNW, alltså FN:s kärnvapenkonvention. Jag tänker att det alltså finns viss samverkan mellan Stockholmsinitiativet och FN:s kärnvapenkonvention. Om man vill ha med fler länder tror jag att många av dem finns bland undertecknarna av FN:s kärnvapenkonvention. Det är ju ändå en stark samling av länder.

Att USA får en ny president välkomnar vi alla i denna riksdag, i princip. Men det ger också en möjlighet att på nytt sätta press på USA när det gäller kärnvapen. Vi behöver faktiskt ifrågasätta tilltron till kärnvapen som avskräckande medel. Vi vet att det ändå skulle leda till förstörelse för alla på hela jorden.

Om tio dagar visar 50 länder handlingskraft genom att kärnvapenkonventionen träder i kraft. Det kommer att vara en historisk dag. Det är tråkigt att Sverige inte är med då. Men jag hoppas ändå att 2021 kommer att bli ihågkommet som ett år då Sverige på många sätt tog på ledartröjan för kärnvapenedrustning och nedrustningsarbete.

Utrikesministern är just nu ordförande för OSSE. Det kommer, i och med att både Ryssland och USA finns med, att kunna vara ett forum för att lyfta fram just säkerhetsfrågor och riskerna med att ha för stor tilltro till kärnvapen vad gäller relationen mellan de olika kärnvapenstaterna.

Det är välkänt att Vänsterpartiet vill att Sverige ska skriva under kärnvapenkonventionen. Vi kommer att fortsätta kämpa för det. Vi stöttar gärna utrikesministern i det arbetet. Men utrikesministern får gärna lägga ut texten kring hur man ser på sin observatörsroll, hur man kommer att arbeta under 2021 och hur man som observatör ska se till att verkligen trycka på i de kommande förhandlingarna.

Anf. 68 Utrikesminister ANN LINDE (S):

Fru talman! Hotet från kärnvapen fortsätter att vara större än på länge. Det är brist på förtroende mellan länderna. Det är brist på förtroende mellan kärnvapenstaterna. Det är också nya kärnvapenförmågor som utvecklas. Den globala arkitekturen för rustningskontroll är satt under hårt tryck.

Men jag skulle vilja säga att Sverige har ledartröjan när det gäller kärnvapenedrustning, just därför att vi satte igång Stockholmsinitiativet och nu driver det med kraft. Det är väldigt konkret. Det handlar om att kärnvapens roll i doktriner behöver minska. Det handlar om att transparensen kring arsenaler och nukleär teknologi måste öka. Det handlar om att samarbete och kommunikationskanaler ska återuppbyggas.

Stockholmsinitiativet har möjlighet att minska risken för användning av kärnvapen och önskar öka förtroendet. Det är en ambitiös ansats. Men det är också en realistisk ansats. Det är inte bara att säga: Vi vill ha en kärnvapenfri värld. Det är 22 konkreta förslag på hur det ska gå till.

Jag önskar att fler organisationer och partier runt om skulle säga: Här har vi konkreta förslag. Påverka era regeringar och gå med i Stockholmsinitiativet. Se till att det nu blir ändringar i NPT. Det är nämligen det vi har.

Kärnvapenkonventionen är en bra sak, och vi ska utnyttja den plattform som finns. Som observatör ska vi påverka den på alla sätt vi kan. Men det är inte där de konkreta förslagen finns nu. De finns i NPT-konferensen. Det är oerhört viktigt att den går framåt. Det finns inga garantier för det,

utan det som gäller är hårt arbete med att övertyga regering efter regering att ansluta sig. I det arbetet hoppas jag ännu mer på Vänsterpartiet.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 12 Svar på interpellation 2020/21:238 om hastighetssänkningar och tillväxten

Anf. 69 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S):

Fru talman! Thomas Morell har ställt en fråga till mig om hastighetsgränser på våra vägar.

God tillgänglighet i hela Sverige är viktig för att det ska vara möjligt att bo, leva och verka i alla delar av landet och för att Sverige ska kunna hålla ihop. Regeringen genomför nu stora investeringar i väginfrastrukturen för att stärka tillgängligheten men också öka trafiksäkerheten. I den nationella planen för transportinfrastrukturen satsas totalt 164 miljarder kronor på underhåll av de statliga vägarna. Det skapar möjligheter att bland annat förbättra vägnätets robusthet, höja standarden och förbättra tillgängligheten.

Sedan 2014 arbetar Trafikverket med en systematisk översyn av hastighetsgränser på statliga vägar runt omkring i landet. Genom att anpassa hastighetsgränserna till vägarnas utformning samt om- och nybyggnationer kan liv räddas. Av det statliga vägnätet, som totalt omfattar cirka 10 000 mil, är det ett begränsat vägnät som kommer att påverkas av översynen. Fram till 2025 planerar Trafikverket att cirka 120 mil statlig väg ska få höjd hastighetsgräns och att cirka 425 mil ska skyltas om till lägre hastighetsgräns.

Trafikverket fördelar nu upp till 1 miljard kronor för att samfinansiera trafiksäkerhetsåtgärder på det regionala vägnätet. Åtgärder som förkortar restiden på landsbygd ska prioriteras. Det medför att hastigheten även kan höjas på delar av vägnätet.

Det är viktigt att vi fortsätter att göra rätt insatser i vägnätet där de gör nytta. I linje med nollvisionen byggs och underhålls vägnätet med en hög trafiksäkerhet som utgångspunkt.

Anf. 70 THOMAS MORELL (SD):

Fru talman! Jag vill tacka statsrådet Tomas Eneroth för svaret.

Jag är förvisso en trogen tågresenär, men jag åker också en hel del på väg. Jag kör alla tänkbara fordon därpå. Jag har över tid sett en dramatisk förändring när det gäller underhållet på vägarna. Det har fått konsekvensen att man har sänkt hastigheten på en stor del av vägnätet. Det påverkar i sin tur dem som lever och bor i de områdena. Vi behöver inte tala enbart om Norrlands inland, även om jag kommer att diskutera det också lite grann.

Vi kan titta på Skaraborg, där jag själv bor. Där har man sänkt hastigheten. Man har till och med dragit in busslinjer för att vägen har för dålig standard. Västtrafik vill inte riskera förarnas och resenärernas säkerhet. Därför väljer man att lägga ned en busslinje. Det är anmärkningsvärt att detta sker på en av de statliga vägarna.

Det är oerhört viktigt att man kan leva, bo och verka i hela Sverige. Man ska kunna driva sitt företag även i Norrlands inland eller uppe i Värmlands skogar. Det är lika viktigt som att man ska kunna ta sig fram i stadsområden. Alla skattekrönor är lika mycket värda, och allas tid är lika mycket värd.

Man hör ofta i debatten att det är viktigt att dra ned restiden på tågresor så att man kan förflytta sig snabbare mellan exempelvis Stockholm och Malmö eller Stockholm och Göteborg. Då räknar man hela tiden minuter och vad som kan vara till fördel för att få fler att åka tåg. Det är precis lika viktigt för dem som bor ute på landsbygden att kunna förflytta sig så att själva transporten sker inom rimliga tider.

Jag hävdar att en stor del av vägnätet nu har fått en hastighetsgräns som allvarligt påverkar möjligheten för arbetspendling eller för att driva företag i dessa områden. Godstransporterna i sig påverkas inte rasande mycket eftersom en lastbil har en högsta tillåten hastighet på 80 kilometer. Men många andra transporter måste ha en rimlig restid. Det kan handla om att ta sig till och från jobbet, det vill säga arbetspendling, och det gäller oavsett om man åker buss eller i egen personbil.

Utan landsbygden, där väldigt många lever och verkar, klarar sig inte städerna. Och utan städerna klarar sig heller inte landsbygden. Man får inte ställa stad mot land, men det måste vara lika naturligt att ha en snabb och enkel resväg om man bor i Värmland eller Västerbotten som om man bor i Tibro, utanför Göteborg eller något sådant.

Enligt mig lever regeringen inte upp till det begrepp den ofta använder sig av, det vill säga att hela Sverige ska leva. Det hörs inte på min dialekt men jag har på min pappas sida rötter uppe i Vilhelmina. Jag är ofta där uppe. I just Vilhelmina startades inlandsupproret av Inez Abrahamsson. Varför gjorde hon det? Jo, hon upplevde att landsbygden sätts på undantag i diskussionen om en väl fungerande infrastruktur.

Jag vill gärna höra hur statsrådet resonerar. Det gäller att säkra möjligheterna att driva företag och att leva och verka, oavsett var man väljer att starta sin verksamhet eller sätta sina bopålar.

Anf. 71 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S):

Fru talman! Jag kommer själv från Kosta, som är ett litet samhälle mitt i Småland med 800 invånare. Jag är väl förtrogen med hur viktigt det är att vägarna har bra standard. Där finns inga höghastighetståg eller andra transportmöjligheter. Det är bilen som gäller, och det är viktigt att vägarna har bra kvalitet.

Det har varit en hjärtefråga för mig sedan jag tillträdde som infrastrukturminister att göra satsningar på infrastruktur, naturligtvis generellt sett men inte minst också för att stärka vägnätet så att det blir mer trafiksäkert. Det har skett efter år av underinvesteringar. Under många år hade Sverige borgerliga regeringar som struntade i att satsa på infrastruktur. Den underhållsskuld som vi ärvde var därför väldigt stor.

År 2018 kunde vi presentera den kanske största satsningen på infrastruktur – 700 miljarder kronor. Bara på vägunderhåll satsade vi 164 miljarder kronor. Sedan dess har vi skjutit till medel i varje budget. Nu senast blev det 1,5 miljarder i en satsning på vägar i landsbygd.

Det är helt rätt: landet måste hålla ihop. Vi måste kunna satsa på ökad tillgänglighet både i Stockholm, Göteborg och Malmö och i hela landet. Därför är satsningar på Västerdalsbanan, som jag tidigare har berättat om här i riksdagen, på Västerbottens inlands vägar eller på vägar hemma i Kosta i Småland otroligt viktiga för att rädda liv och se till att trafiksäkerheten är hög men också för att ha en bra tillgänglighet. Det är så vi håller ihop som land. Vi ska inte splittra och ställa stad mot land.

I den nationella planen 2018 ökade vi, utöver satsningen på vägunderhåll, trafiksäkerhetsåtgärderna så att staten kan hjälpa till att även på länsvägar öka trafiksäkerhet genom att samfinansiera mitträcken. Det gör att man i länsplanerna kan peka ut en viss väg där man inte vill ha en sänkt hastighet utan snarare höja den och är beredd att prioritera medel för att sätta dit ett mitträcke så att en 90-väg blir 100 i stället för 80.

I grunden är det detta arbete som nu pågår. Men visst är det så att man i Trafikverkets arbete överväger att göra hastighetssänkningar. Det gäller på 425 mil väg av de 10 000 mil statliga vägar som finns. Vi har därför öppnat möjligheterna för samfinansiering så att man på långa pendlingssträckor kanske kan få snabbare transporter.

Jag vill dock ta tillfället i akt och nämna att när man kör en kortare sträcka – låt oss säga tre mil – innebär en sänkning från 90 till 80 en tidsförlust på 50 sekunder per mil. Det är två och en halv minut.

Jag har full förståelse och tycker själv att man på längre sträckor ska göra förbättringar som gör att vi inte sänker hastigheten. Men man räddar liv med hastighetssänkningar på korta sträckor.

Thomas Morell har i tidigare debatter med mig talat om hur trafikanterna kör kläderna av kroppen på vägarbetare. Han har framhållit att många trafikanter kör alldeles för fort och vilken risk det innebär för dem som har det tuffa och viktiga uppdraget att förbättra standarden på våra vägar. Thomas Morell har också krävt att vi ska ha en ökad trafikövervakning. Ja, detta är en del i det hela.

Att vi är bäst och världsledande i nollvisionen, att vi har färre döda än någonsin i trafiken hänger samman med att vi kombinerar hastighetssänkningar med trafikövervakning, automatisk kameraövervakning, säkra vägar med mitträcken och inte minst säkra bilar och en bra fordonspark. Låt oss därför undvika hastighetspopulismen. Låt oss få en diskussion om rätt insatser som räddar liv samtidigt som vi ökar tillgängligheten i hela landet. Inför den kommande nationella planen kommer en viktig del att utgöras av en fortsatt ökning av trafiksäkerheten, inte minst med tanke på att vi har ett nytt mål för att ytterligare pressa tillbaka antalet dödade och skadade i trafiken.

Anf. 72 THOMAS MORELL (SD):

Fru talman! Tack för svaret, statsrådet! När det gäller trafiksäkerhet behöver statsrådet inte försöka övertyga mig om vikten av att vi kör som folk på vägen. Det är oerhört viktigt att vi som trafikanter följer de lagar och regler som finns. Konsekvenserna av en olycka blir avsevärt mindre om utgångshastigheten är låg innan själva kollisionen inträffar. Det är dock inte detta som är det stora bekymret.

Bekymret är den ryckighet som blir i hastigheten på vägarna. Det återspeglas oftast när man har gjort åtgärder som dessa. Det gör att många kör alldeles för fort för att ta sig förbi. Lastbilar blir hängande bakom personbilar som enligt den egna mätaren kör i 80 kilometer medan den verkliga farten är betydligt lägre. En hastighetsmätare i en personbil får ju inte visa mer än vad som är den verkliga hastigheten. Det gör att man får en differens mellan den tunga och den lätta trafiken. Det skapar situationer som man försöker ta sig förbi, och det bygger köer.

E20 utgör ett lysande exempel på hur fel det kan bli. E20 är en väg där jag har stått och trampat på under åtskilliga timmar. Jag har också varit vid åtskilliga olyckor på denna väg. Där har man nu sänkt hastigheten till 80 kilometer i trafiksäkerhetens namn. Jag förstår varför man har gjort det för vägen är verkligen i dåligt skick. Här skulle man ha vidtagit andra åtgärder än att sänka farten; vägen borde ha byggts om. Massor av människor har dött och skadats under årens lopp. Nu har man gjort en hastighets-sänkning till 80 kilometer. Det skapar ständiga konflikter på vägen. Jag pratar ofta med mina gamla kollegor som jobbar utmed den vägen. De säger att det inte går en dag utan att det är på håret att svåra olyckor inträffar.

Om man vill studera när det går riktigt illa kan man titta på E20 som går genom Skaraborg. Vägen är ett skräckexempel om man talar om trafiksäkerhet. Men det var inte detta som själva interpellationen handlade om. Den handlade om att vi måste få ett vägsystem som fungerar även utanför de stora regionerna.

Jag bor i Skaraborg. Det är en hyggligt central del av Sverige. Men likväl är det emellanåt lite marigt att ta sig fram på grund av att vägnätet inte är väl utvecklat för den trafikmiljö som finns i dag.

Visst satsas det 164 miljarder kronor, men frågan är var pengarna landar. Det är fortfarande så att en väldigt stor del av vägnätet inte håller rimlig standard.

Jag åker av naturliga skäl mycket mellan Tibro och Vilhelmina och har kunnat följa utvecklingen längs den vägsträckningen och i de landsändarna. Butiker slås igen och industriell verksamhet läggs ned. Det beror på att människor inte upplever att det fungerar att leva och verka i området. Annars hade de inte lämnat det. När jag åker där ser jag butiksfönster som är igenspikade med plyfaskivor och industrier som står och förfaller. När jag passerar Lesjöfors, Tandsjöborg och så vidare ser jag hur utvecklingen har gått nedåt i de här områdena. Det beror på att man inte har en infrastruktur som fungerar ordentligt.

Uppe i Vilhelmina, där jag har mina rötter, fanns det en enorm industriell verksamhet när jag var ung. Om man åker ned nu och tittar vid järnvägen, där sågen låg, ser man att alltihop ligger för fäfat. Det är 6 400 invånare i Vilhelmina kommun, som är 15 mil lång. Då förstår man vilken situation den delen av landet befinner sig i. Det är som jag sa till kommunalrådet där för några år sedan: Det är rena självmordsuppdraget att vara kommunalråd i en inlandskommun med tanke på de förutsättningar som råder.

Anf. 73 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S):

Fru talman! Jag har besökt Vilhelmina och träffat kommunens företrädare. Jag har varit i många kommuner för den delen. Det är tufft att vara kommunalråd var som helst.

Under väldigt lång tid satsade vi i Sverige inte tillräckligt på infrastruktur. Man prioriterade skattesänkningar med jobbskatteavdrag framför att bygga Sverige starkt, och det märks. Det märks i städerna, och det märks inte minst på landsbygden. Det är det som är skälet till att vi sedan vi tillträdde har valt att investera mer i infrastruktur än någonsin. Men det tar tid att reparera efter år av underinvesteringar. 164 miljarder är den största satsningen någonsin.

Till det ska vi för övrigt, om vi pratar om Västerbotten, lägga satsningen på BK4. Bara i norregionen lägger vi totalt sett miljarder på att förbättra vägarnas bärighet och tjälsäkerhet och förstärka broar, så att lastbilar på ända upp till 74 ton ska kunna köra där. Det gör vi för att gynna inte minst skogsnäringen men också besöksnäringen. Jag tror att det är helt avgörande. Ska vi klara inte minst klimatomställningen i Sverige måste vi se till att alla känner att de är med på den vagnen och att investeringarna sker i hela landet. Det är regeringens viktigaste prioritering. Därför finns i den infrastrukturplan som redan nu gäller satsningar på stambanor, på Norrbottenbanan och på Sydostlänken, men också på vägar på Västerbottens landsbygd. Det finns mer resurser än någonsin.

I det sammanhanget måste vi också ha kraften att orka värna trafiksäkerheten. I och med att utgångspunkten för Thomas Morells interpellation är hastighetssänkningarna vill jag att man ska förstå att viktiga åtgärder för att öka trafiksäkerheten är att sätta upp mitträcken för att på det sättet kunna bibehålla eller till och med öka hastigheten men också faktiskt ibland att göra sänkningar på sträckor där det finns risk för allvarliga olyckor. Risken att omkomma i en olycka minskar med 40 procent om man sänker från 90 till 80 kilometer i timmen. Då ska vi komma ihåg att tidsåtgången bara ökar med 50 sekunder per mil. Därför tycker jag att vi på kortare pendlingssträckor ska acceptera att man gör den typen av insatser, men också andra.

Sedan är det naturligtvis så att anledningen till att vi kan göra detta är att vi ser behovet av ett starkt samhälle och av att med gemensamma skattemedel göra investeringar i hela landet, inte minst i infrastruktur. Thomas Morell tillhör ett parti, Sverigedemokraterna, som vill bilda regering eller agera tillsammans med Moderaterna och Kristdemokraterna, vilka systematiskt underlåtit att satsa på infrastruktur och dessutom har valt att prioritera skattesänkningar framför investeringar. I grunden kommer ändå den frågan tillbaka. Hur tänker sig Thomas Morell att vi framöver ska kunna få förstärkt kvalitet på vägar när de partier han väljer att samarbeta med är samma partier som under väldigt lång tid underlätit att göra investeringar?

Vi måste se till att vi har en bra kvalitet på det svenska vägnätet, och vi måste se till att de resurser vi lägger på att förbättra vägunderhållet också går till vägunderhåll. Regeringen har nyligen gett ett uppdrag till Trafikverket att ordentligt genomlysa kostnaderna för byggnation och underhåll av vägar. Detta tillsammans med att vi satsar på klimatomställning och elektrifiering av vägarna och bygger ut järnvägen, sjöfarten och andra hållbara transportmedel gör att Sverige har möjlighet att bli världens första fossilfria välfärdsland och ett land där vi kan färdas tryggt och säkert i hela landet. Det är min vision, och det är den vi arbetar för att uppnå.

Anf. 74 THOMAS MORELL (SD):

Fru talman! Jag tackar statsrådet för svaret.

Hastighetssänkningar beror oftast på att vägen är i för dåligt skick. Detta är det grundläggande problemet. Vägarna håller inte den standard man rimligen kan begära i förhållande till trafikmängden. Det här får konsekvenser för möjligheterna att bedriva verksamheter runt om i landet.

En minut är precis lika mycket värd för den som bor ute på landsbygden som för den som exempelvis ska åka med snabbtåget mellan Stockholm och Malmö. Det blir ett lite galet synsätt när man värderar den tid som resande får lägga olika beroende på var de åker.

När det gäller investeringar i infrastrukturen: 164 miljarder är ruggigt mycket pengar. Men det är ändå för lite för att återställa det som är skadat i vägnätet. Det handlar inte bara om potthål, sättningar i vägbanan och sådana saker, utan det kan också vara mycket annat, exempelvis vinterväghållning. Jag satt i dag på morgonen och pratade med en åkare som satt fast. Han körde inte uppe i Västernorrland, där de har haft så mycket snö, utan det var här nere i södra Sverige. Underhållet var inte tillräckligt bra för att vägen skulle vara farbar.

Detta får också konsekvenser för den industriella verksamheten. När det gods som fraktas på väg inte kommer fram till mottagaren i tid påverkar det vår industriproduktion. Därför är det så rasande viktigt att vi satsar på att hålla en robust väginfrastruktur, så att vi säkerställer produktion och boende över hela Sverige, oavsett om vi pratar om Västerbotten, Småland, Skaraborg eller någon annan del av landet. Här har regeringen en del att göra, även om det satsas 164 miljarder.

Anf. 75 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S):

Fru talman! Ja, här har regeringen en del att göra – på grund av att de partier som Thomas Morell säger sig vilja samarbeta med underlät att göra investeringar i väginfrastrukturen under lång tid. De satte skattesänkningar framför sådant som bygger samhället starkt.

Vi har sedan vi tillträdde gjort rekordstora satsningar på infrastrukturen, inte bara på järnvägen utan också på vägar och övrigt. Vi står nu i begrepp att arbeta med kommande nationell plan, där det handlar om att öka standarden och trafiksäkerheten på vägarna men kanske också elektrifiera, så att vi kan få elvägar eller laddinfrastruktur som gör att vi klarar omställningen till hållbarhet, om att bygga än mer järnväg, så att mer gods kan färdas på järnväg men också så att fler människor – vi är över 10 miljoner i Sverige nu för tiden – kan få möjlighet att resa klimatsmart till jobbet eller till vänner, och inte minst om att satsa på att utveckla våra hamnar och sjöfarten, så att vi kan avlasta trycket på vägarna i och med att mer gods går på järnväg eller med sjöfart. Det är så Infrastruktursverige hänger ihop.

I grunden avgörs detta av hur mycket pengar man är beredd att satsa. Sverigedemokraterna kommer så småningom att behöva visa korten och säga på vilket sätt man vill värna de satsningar på vägar som Thomas Morell säger sig stå för. Hittills har det varit så att Sverigedemokraterna, när det väl har gått, valt att samarbeta med partier som inte velat prioritera att bygga Sverige starkt utan i stället prioriterat att satsa på skattesänkningar.

Jag vill att Sverige ska vara ett land som investerar än mer i infrastruktur. Vi är ett litet exportberoende industriland, men vi är ett stort land geo-

Prot. 2020/21:62

12 januari

Svar på
interpellationer

grafiskt, och vi behöver ha bra kommunikationer i hela landet. Det är minst lika mycket värt att tjäna minuter på landsbygden som i storstaden, och det är framför allt mycket värt att visa att vi gör satsningar i hela landet, så att vi håller ihop och inte populistiskt försöker vidga klyftor eller peka på skillnader utan löser den här samhällsutmaningen tillsammans. Det är min vision.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 13 Svar på interpellation 2020/21:241 om tidsplan för Norrbotniabanan

Anf. 76 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S):

Fru talman! Edward Riedl har frågat mig när jag bedömer att järnvägen mellan Umeå och Luleå kommer att vara färdigställd.

Redan 2004 fastställde den socialdemokratiska regeringen det dåvarande Banverkets förslag till framtidsplan för järnvägen med medel till en första etapp på Norrbotniabanan. När den borgerliga regeringen tillträdde 2006 valde man att stoppa projektet. Alliansregeringen har vid två tillfällen beslutat om nya nationella planer utan att i någon av dessa fördela medel för fortsatt planering, projektering eller byggande av Norrbotniabanan.

Regeringen har prioriterat Norrbotniabanan genom att återinföra den i den nu gällande nationella planen, dels etappen Umeå–Dåva, dels även nästa sträcka Dåva–Skellefteå. I slutet av augusti 2018 tog statsministern det första spadtaget på Norrbotniabanan.

Enligt januariavtalet, som är en sakpolitisk överenskommelse mellan Socialdemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Miljöpartiet, ska det ske en fortsatt utbyggnad av järnvägen i norra Sverige, och planeringen för att bygga Norrbotniabanan i sin helhet ska intensifieras.

Vi ser en positiv utveckling i norra Sverige, med omfattande investeringar. Fungerande transportinfrastruktur är en viktig faktor för att förbättra förutsättningarna för bland annat jobb, regional utveckling, tillgänglighet och hållbar tillväxt i hela landet. Regeringen genomför omfattande satsningar på transportinfrastrukturen i norra Sverige. Det handlar bland annat om Ostkustbanan, Malmbanan och inte minst Norrbotniabanan.

Den här regeringen har varit tydlig med att Norrbotniabanan är en strategiskt viktig satsning som bidrar till regeringens mål om såväl högre sysselsättning som minskad miljö- och klimatpåverkan. Nu har arbetet med att ta fram en ny nationell plan inletts. Regeringen avser att lämna en infrastrukturproposition till riksdagen under våren 2021 med förslag till ekonomiska ramar för den kommande planperioden. Fortsatt utbyggnad av Norrbotniabanan kommer att hanteras inom den kommande processen.

Anf. 77 EDWARD RIEDL (M):

Fru talman! Tack, ministern, för svaret!

Låt mig börja med att säga för den som möjligen lyssnar på detta att vår infrastrukturminister Tomas Eneroth möjligen är en av regeringens skickligaste debattörer – och också är en mycket trevlig person, kan jag

tillägga. Därför ska det bli väldigt spännande att höra, fru talman, hur infrastruktuurministern ska försöka förklara att det har gått sex år sedan regeringen tillträdde och fortfarande inte en enda meter järnvägsräls är lagd i Norrbottenbanans spårläge.

Med det sagt skulle jag vilja komplettera historiken som ministern ger uttryck för i svaret. Efter valet 2014 tillträdde en socialdemokratiskt ledd regering. Man hade innan valet lovat att så fort man hade vunnit valet skulle rälsen komma ned i backen dagen efter valsegern. Det tror jag att vi alla förstod inte skulle hända av många förklarliga skäl. Det är svårt att påbörja så snabbt. Men ingenting hände på fyra år.

Det var valrörelse igen 2018, som det är vart fjärde år, fru talman. Återigen var inte en meter järnvägsräls lagd. Ingenting var gjort, och ingenting var påbörjat. Regeringen fortsatte att lova samma sak som man lovade i valrörelsen innan, fyra år tidigare. Om de bara fick sitta kvar skulle rälsen komma ned dagen efter att valet var vunnit. Regeringen fick sitta kvar, på möjligen annorlunda grunder än vad regeringen kanske hade tänkt sig. Inte desto mindre satt regeringen kvar.

Det har gått två år. Vi har haft en mängd löften från en mängd olika socialdemokratiska ministrar. Det är viktigt, och det ska byggas järnväg och så vidare. Jag var där för bara några dagar sedan för att titta hur det verkligen såg ut i området. Jag vet inte när Tomas Eneroth sist var där själv, fru talman. Men det står några traktorer, och man hugger ned lite träd. Det är ungefär det som har hänt sedan statsministern för två år sedan åkte dit och klippte band strax före valrörelsen. Det är fortfarande inte något spår i backen.

Till detta har nu Trafikverket gått ut och sagt att de ser svårigheter med detta, ungefär på de grunder som jag lyfte fram i valrörelsen. Om man lovar att bygga en massa infrastruktur på en massa ställen utan att ha pengar kommer sannolikt ingenting att bli byggt. Det är vad Trafikverket nu själva säger. De behöver pengar om de ska bygga någon järnväg.

Den här regeringen har presenterat en massa fina ord om hur viktigt Norrland är, allt som behöver göras och att den här järnvägen är prioriterad. Men det byggs ingen järnväg, fru talman. Det spelar ingen roll hur många vackra ord som sägs i den här kammaren. Det byggs ingen järnväg.

Ni har lyckats höja bensinskatten. Ni har höjt dieselskatten. Ni har höjt fordonsskatten. Ni har försämrat reseavdraget. Ni har infört flygskatt. Jag skulle kunna stå här och hålla på hur länge som helst, men klockan tickar ned. Ni har skickat upp alla tänkbara skatter på avstånd upp till oss i Norrland. Ni har gjort livet svårare.

Allt det som infrastrukturministern så fint berättade om som ska göra att hela landet ska få blomstra har man effektivt sett till att försvåra med skatter på avstånd. Det är vad vi har gott om i Norrland. Det finns många duktiga och driftiga entreprenörer. Det finns mycket naturtillgångar. Det finns många förutsättningar för att bygga tillväxt.

Den här regeringen har valt att lägga straffskatter på avstånd och har inte lagt en enda meter järnväg. När kommer järnvägen, fru talman? Det kanske infrastrukturministern skulle kunna berätta här. Blir det återigen ett vallöfte i nästa valrörelse, följt av att man kommer och klipper flera band utan att det byggs någon järnväg?

Anf. 78 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S):

Fru talman! Tack, Edward Riedl, för både de vackra orden och berömmet! Låt mig återgälda det. Han är både en god retoriker och kul att debattera med, för nog handlar det om retorik.

Jag tror att Edward Riedl vet, men kanske inte alla som följer debatten vet, att när man beslutar om infrastruktur gör man det i fyraårscykler med någonting som heter nationell plan. Faktum är att den föregås av en infrastrukturproposition.

När vi fick ett regeringsskifte 2014 tog dåvarande infrastrukturminister Anna Johansson fram en infrastrukturproposition som innehöll 100 miljarder kronor mer än vad den borgerliga regeringen hade till infrastruktur. Därmed skapades förutsättningar 2016 för att kunna ta fram en nationell plan och ge besked om Norrbotten. Det gjordes 2018. Därav följde att vi under 2018 kunde säga: Nu kommer Norrbotten att byggas.

Under den här tiden ökade vi också möjligheten. Vi ändrade de regler som gällde under den tid Moderaterna styrde det här landet. Projekt norr om Stockholm fick inte söka EU-medel. Det var faktiskt så. Var man norr om Stockholm fick man inte söka EU-medel för TNT-korridoren och infrastrukturprojekt. Det ändrade vi. Det är väl rimligt att det ska komma hela landet till del.

Det gör att vi nu bland annat med EU-medel arbetat med både finansiering och projektering just för Norrbotten. Den finns där och ska nu dessutom intensifieras i planeringen. Det innebär att resurser är framtagna, arbetet ska påbörjas och planeringen fortgår.

I ett Norrland som just nu är tillväxtcentrum för Sverige är det extra viktigt. Det kommer att investeras över 1 000 miljarder om vi räknar ihop LKAB, Hybrit, Northland och andra investeringar. Det är en region som just nu växer både befolkningsmässigt och jobbmässigt. Det sker inte minst till följd av den politik som vi har bedrivit.

Ingen ska missta sig på min ambitionsnivå när det gäller Norrbotten. Jag vill att den ska byggas än snabbare. Den måste komma på plats. Men jag tycker också att Edward Riedl borde reflektera över det faktum att just nu i dagarna hade den varit byggd om inte Moderaterna hade stoppat projektet. Det är ungefär den byggtid som hade varit. Vi hade kanske stått just nu – kanske till och med jag och Edward Riedl – och klippt bandet och öppnat Norrbotten i dess hela längd längs Norrlandskusten.

Tänk vilken betydelse det hade haft för fortsatta etableringar för Northland eller rekrytering av arbetskraft. Tänk vilken otrolig betydelse det hade haft att kunna avlasta E4:an genom att skicka mer gods på järnvägen, eller för den delen att kunna se till att arbetsmarknadsregionen i Norrland hade förstörats om man hade haft de pendlingsmöjligheterna med bra och snabba tåg längs Norrlandskusten.

Men 2006 valde Moderaterna ihop med övriga i alliansregeringen något helt annat. Det var viktigare med jobbskatteavdragen och andra skattesänkningar, och man strök Norrbotten från listan. Den hade varit byggd nu. Jag undrar hur Edward Riedl egentligen känner och om han reflekterar över det faktum att hans eget parti har sett till att den inte blev av.

Vår ambition är tydlig. Norrbotten ska byggas. Vi arbetar inte minst nu med att se hur vi kan intensifiera det så att vi kan påskynda arbetet med att bygga Norrbotten. Den är viktig. Och den blir allt viktigare

när vi ser både befolkningstillväxten i Norrland och, inte minst, den tillväxtökning som sker med stora och viktiga hållbara investeringar.

Så låt oss fortsätta att arbeta, alla vi som vill ha Norrbotten på plats! Men låt oss också hoppas att vi nu har en opposition som i händelse av en valvinst inte skulle riva upp besluten utan som ser nödvändigheten av att satsa på hållbar infrastruktur i hela landet, inte minst i Norrland, med en Norrbotten i dess fulla längd. Det behöver Sverige.

Anf. 79 EDWARD RIEDL (M):

Fru talman! Det var det här som jag informerade lyssnarna om från början: att det låter väldigt bra. Det har gått fyra minuter, och infrastrukturministern har effektivt undvikit att svara på varför den här regeringen på sex år inte har lyckats bygga en enda meter järnvägsräls medan man skulle ha byggt hela denna sträcka på åtta om alliansregeringen hade gjort annorlunda. Den matematiken har jag svårt för. Det är möjligen mer klart i infrastrukturministerns huvud än det är i mitt huvud hur det skulle ha gått till, men det är i alla fall intressant.

Det som var problemet då, och det som är problemet nu, är att det kostar pengar att bygga järnväg. Det är det som ministerns egen myndighet nu försöker upplysa regeringen om. Man säger: Det kostar pengar. Vill ni bygga järnväg behöver vi pengar för detta.

Detta har jag också påpekat, fru talman, under flera valrörelser med ministerns partikamrater. Jag har försökt att påpeka att man behöver pengar om man ska bygga järnväg. Men de har då sagt att det räcker med viljan och att man kommer att bygga dagen efter valet. Problemet är bara att denna vilja utan pengar har resulterat i noll meter järnvägsräls. Den har däremot resulterat i höjd bensinskatt, höjd flygskatt, höjd dieselskatt, höjd fordonsskatt, försämrade reseavdrag och en massa andra saker – beskattning av avstånd.

Återigen: Jag delar ministerns bild av hur det sprudlar och händer positiva saker i Norrland. Problemet är att den här regeringen gör allt den kan för att beskatta sönder avstånd, och det är det vi har mest av uppe i den del av landet jag kommer ifrån.

Det är därför ministerns retorik inte hänger ihop, fru talman. Man kan inte säga sig värna och vilja utveckla en landsända och sedan göra allt man kan för att med kirurgisk precision rikta alla straffskatter mot just denna landsända. För det är det man har gjort, fru talman. Alla skatter på avstånd har den här regeringen höjt. Man fortsätter även efter detta årsskifte, och man tittar på ytterligare försämringar.

När det gäller det som var löftet i valrörelsen har svaret varje gång jag har debatterat med ministerns socialdemokratiska kollegor varit att ni kommer att höja bensinskatterna och dieselskatterna och göra de här försämringarna för att använda pengarna och bygga järnväg uppe hos oss.

Problemet är att vi har fått sex år av straffskatter men noll meter järnväg. Den matematiken är dålig för de människor som kommer från den del av landet som jag kommer ifrån. Man får alltså ta alla kostnader utan att få de fördelar man var utlovad. Det spelar ingen roll hur mycket ministern står i kammaren med fina snirklingar och ord, för det är fortfarande på det sättet att ingen järnväg är lagd.

Prot. 2020/21:62
12 januari

Svar på
interpellationer

För två och ett halvt år sedan kom statsminister Stefan Löfven upp och invigde bygget. Jag skulle vilja höra med infrastrukturministern om han har varit där och tittat efter vad som hände efter att bandet klipptes. Jag har lite bilder i min mobiltelefon om ministern vill se; jag var ute och åkte skidor där för bara en vecka sedan. Det finns ingenting. Det står några maskiner där, och man har huggit ned några träd. Jag vet inte om snöret hängde kvar i träden, men det kanske jag ska kolla nästa gång jag är ute och åker skidor. Men det finns ingen järnväg, fru talman.

Min fråga till ministern som han inte har besvarat är: När bedömer ministern att den här järnvägen är klar? Och när tror han att den första metern järnväg kommer att läggas? Blir det direkt efter nästa val igen?

Anf. 80 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S):

Fru talman! Låt mig först bemöta detta. Jag blir lite förvånad – eller egentligen blir jag inte förvånad. Vi lever ändå i en tid när klimatfrågan är som hetast och när världens experter talar om vikten av att vi måste klara av klimatomställningen. Det är möjligtvis politiker som Bolsonaro, Trump och kanske ibland några sverigedemokrater i Sverige som inte förstår sig på klimatfrågan.

Jag blir därför lite bekymrad när Edward Riedl drar upp bensinskatten och flygskatten. Allvarligt talat: Det här är skatter som införs för att styra om resandet. Det är skatter vi inför för att kunna klara klimatutmaningen. Vi jobbar nu intensivt både med att elektrifiera fordonsflottan och med biobränsle. Till och med på flyget är det biobränsle och för den delen också elflyg på sikt. Det är så vi ska klara omställningen.

Jag är medveten om, och jag tycker att det är tragiskt, att Moderaterna nu också har sällat sig till Sverigedemokraternas klimatpolitik i några led. Man minskar anslagen till klimatåtgärder och föreslår sänkt bensinskatt i stället för investeringar i infrastruktur.

Men det är klart att det i grunden är resurser som är helt avgörande, och utgångspunkten är att Norrbotniabanan ska byggas så snart som möjligt.

Jag tror att den är otroligt viktig. Det är en viktig signal inte bara till Norrland utan till hela Sverige. Därför är detta också helt avgörande i det beslutsunderlag vi får, inte minst nu inför inriktningsplanen. Men regeringen har varit tydlig, och resurser är allokerade och finns på plats för byggande av en Norrbotniabana.

Vi kommer i nästa nationella plan att behöva fortsätta att se hur hela sträckan ska kunna finansieras. Vi arbetar inte minst med att hitta EU-finansiering. Sverige har faktiskt ibland varit dåligt på att plocka hem pengar från det EU vi betalar stora och dyra avgifter till. Det är ett av skälen till att vi på mitt förslag ändrade vår syn på EU-finansieringen och såg till att även infrastrukturprojekt i norra Sverige kan ta del av EU-medel. Det gör att vi nu kan ha ökad möjlighet att påskynda bygget och öka finansieringen.

När det sedan gäller Trafikverkets underlag kan det vara viktigt att veta för dem som inte vet hur processen fungerar att myndigheten får i uppdrag att se vad som händer om den får 20 procent mer respektive 20 procent mindre. Det är ett slags känslighetsanalys som verket lämnar som underlag till regeringen inför det arbete som ska ske med infrastrukturplaneringen. Och det är klart att om man får 20 procent mindre märks det. Men det här

är ett bra underlag att ha, för vi lever i oroliga ekonomiska tider. Stora resurser läggs inte minst till pandemiåtgärder.

Men regeringens utgångspunkt är att vi ska satsa mer på infrastruktur. Vi behöver göra det för att hålla ihop landet, förbättra kvaliteten på våra vägar och se till att klara klimatkraven. Det är just frånvaron av infrastruktursatsningar som blir det stora bekymret. Norrbotniabanan hade varit byggd om man inte hade rivit upp detta.

Sedan kan jag vara lika otålig som jag vet att Edward Riedl är – och det uppskattar jag – när det gäller att bygget inte kommer igång i alla delar och fullt ut. Så är det med infrastruktur. Det är mycket planering, det är detaljplaner, det är överklaganden och det är upphandlingar. Ingen vill se en snabbare utbyggnad av infrastruktur än jag, men vi ska å andra sidan också vara aktsamma och hushålla med skattebetalarnas pengar så att vi gör detta på effektivaste och bästa sätt.

Låt mig ändå slå fast att Norrbotniabanan är en otroligt viktig nationell satsning. Den är viktig i Norrbotten, för regionen, men den är också viktig nationellt. Den innebär en radikal möjlighet att förbättra förutsättningarna för att lägga över mer gods på järnväg och mer persontransporter på järnväg. Men den innebär också förbättrade förutsättningar att avlasta E4:an och på det sättet få förbättrad trafiksäkerhet.

Låt oss gemensamt se till att Norrbotniabanan blir byggd så snart som möjligt! Därmed hoppas jag att även Moderaterna kan prioritera den framöver.

Anf. 81 EDWARD RIEDL (M):

Fru talman! Återigen har inga svar levererats på det som jag efterfrågade. Det finns inget datum för när detta på riktigt kommer igång, utan vi får de här klippta banden och ingenting mer.

Låt mig vara tydlig när det gäller miljö- och klimatpolitiken. Jag tycker att det är synd att vi har den typ av konflikt vi har. För det den här regeringen, som säger sig värna miljö och klimat, gör är att lägga ned kärnkraft och se till att vi i stället börjar elda med olja – med fossila bränslen. Det är det som nu får nyttjas i stället. Det tycker jag, fru talman, är en dålig miljöpolitik.

Det vi borde göra, och det som Moderaterna driver, för att klara omställningen, elektrifiera fordonsflottan och så vidare är att bygga ut kärnkraften. Vi behöver se till att det blir mindre av de fossila bränslena, som indirekt hamnar i tanken på de elbilar som kommer ut i allt större utsträckning.

Det sägs här att Moderaterna skulle ha lägre klimatambitioner, men det är snarare tvärtom. Vi har högre klimatambitioner, och vi har en mer realistisk miljö- och klimatpolitik.

Det som ministern inte heller säger är att den här regeringen vill skicka hela notan för omställningen till hårt arbetande människor runt om i vårt land som är beroende av bilen för att ta sig till och från jobbet, skjutsa sina barn till olika aktiviteter, åka och ta hand om sin gamla mamma på hemmet och så vidare. Det är vad regeringen gör. Man skickar hela notan ut till de här människorna i stället för att se till att vi tillsammans gör bra och rimliga saker.

Prot. 2020/21:62
12 januari

Svar på
interpellationer

Återigen har infrastrukturministern och jag haft en debatt om Norrbotten. Det har varit några stycken nu. Jag kan konstatera det jag har konstaterat i sex år, nämligen att samma sak brister nu som har brustit hela tiden: Har man inga pengar avsatta till att bygga järnväg kommer det inte att bli någon järnväg byggd. Det är det som är problemet och ingenting annat.

Tack för en god debatt!

Anf. 82 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S):

Fru talman! Pengar finns. Pengar finns i en utsträckning som vi aldrig någonsin har sett, inte minst till Norrbotten men också till infrastruktur i hela landet. Faktum är att det är 100 miljarder mer än det som var ett faktum när vi hade en borgerlig regering. Det gör att vi satsar mer än någonsin på infrastruktur. Än mer kommer att behövas framöver. Det är för att vi ska klara att hålla ihop det här landet, stärka konkurrenskraften och kunna se till att förbättra förutsättningarna för människor att leva och bo i hela landet. Därför finns Norrbotten – beslutad av regeringen, fastställd av riksdagen – och även Sydostlänken och för den delen alla andra infrastrukturprojekt. Det är så vi bygger ett starkt Sverige.

Att sedan Moderaternas miljö- och klimatengagemang till slut sammanfaller i en enda fråga som handlar om kärnkraft är ödets ironi. Om man är i Umeåtrakten och försöker snedda över mot Finland ser man en av deras stora miljardinvesteringar, ett kärnkraftverk som har stått där under väldigt lång tid och ännu inte har kommit igång. Olkiluoto är fortfarande en av de dyraste satsningar som görs på kärnkraft men är kantat av kraftiga fördyringar. Det är ju nästan ingen som tror på att kärnkraft är framtidens energislag. Få investeringar görs, och den avvecklas i stora delar av Europa.

Vi är ett land som exporterar el. Vi är ett land som investerar i förnybar el. Vi är ett land som har valt att ha en energiöverenskommelse i bred politisk konsensus, där vi säger: Låt marknaden avgöra! Marknaden investerar då i vind, i sol, i vattenkraft och i andra kraftkällor – och för den delen i effektivitet. Det gör att Sverige för tillfället ibland exporterar mer el än vad som skulle krävas för att elektrifiera hela transportsektorn.

I den meningen är jag optimistisk. Vi skapar framtidstro och möjligheter att klara klimatkraven med vår progressiva klimat- och miljöpolitik.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 14 Svar på interpellation 2020/21:242 om en välfungerande flygplats i Dalarna

Anf. 83 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S):

Fru talman! Malin Höglund har ställt flera frågor till mig om trafiksituationen för invånarna i norra Dalarna och om Mora flygplats.

Sverige är ett glest befolkat land med långa avstånd. Det innebär att flyget har en viktig roll i transportsystemet när det gäller resor och transporter över långa avstånd. Samtidigt har flyget en betydande miljö- och

klimatpåverkan som ska minska. Flyget, liksom övriga trafikslag, ska bidra till målet om att Sverige ska bli världens första fossilfria välfärdsland.

Trafikverket ansvarar för att bedöma behoven av och besluta om allmän trafikplikt, med utgångspunkt i de av riksdagen fastställda transportpolitiska målen, samt upphandla transportpolitiskt motiverad flygtrafik. Med anledning av den pågående pandemin har emellertid regeringen under 2020 beslutat om en temporär allmän trafikplikt för vissa flyglinjer till Norrland och till Gotland. Därtill har regeringen den 22 december 2020 uppdragit åt Trafikverket att förhandla och ingå överenskommelser om temporära beredskapsflygplatser till och med den 28 februari 2021, med bland annat Mora-Siljan flygplats.

Regeringen har höga ambitioner när det gäller den svenska järnvägen. Efter år av underinvesteringar i svensk infrastruktur beslutade regeringen 2018 om en nationell plan för transportinfrastrukturen som innebär en satsning på över 700 miljarder kronor till investeringar i hela landet. Det är bland annat den största järnvägssatsningen i modern tid med omfattande nyinvesteringar men också en rekordstor ökning av järnvägsunderhållet. Under 2020 har ytterligare satsningar gjorts på järnvägen, i enlighet med regeringens budgetproposition och extra ändringsbudget. Efter förslag i budgetpropositionen för 2021 genomför regeringen ytterligare satsningar på järnvägsunderhållet med 500 miljoner kronor per år under perioden 2021–2023. För regeringen kommer åtgärder för klimatsmart resande att vara fortsatt prioriterat genom att vi stärker järnvägens förutsättningar.

Regeringen har avsatt 16,3 miljarder kronor i nationell plan för bärighetsåtgärder, vilket bland annat inkluderar åtgärder för att öka delar av vägnätets bärighet till bärighetsklass BK4. Även vägnätet i Dalarna omfattas av dessa åtgärder.

Avslutningsvis vill jag nämna att regeringen har inlett arbetet med att ta fram en ny nationell plan för utveckling av transportsystemet och avser att lägga fram en infrastrukturproposition till riksdagen under våren 2021.

Anf. 84 MALIN HÖGLUND (M):

Fru talman! Jag vill tacka statsrådet Tomas Eneroth för svaret, även om jag egentligen naturligtvis skulle ha velat ha ett annat svar eftersom jag är från Mora.

Det är bra att det satsas på järnväg. Vi behöver ha flera olika transportslag i Dalarna. När frågor i dag ställs om transportslag svarar människor att de gärna vill åka med tåget, men linjen från Mora till Stockholm är alldeles för lång. Minst fyra timmar för att ta sig från Mora till Stockholm är en alldeles för lång tid. Fyra timmar gäller om det inte är ombyggnationer av banan eller andra förseningar, vilket det ofta är. Under större delen av hösten har det tagit sex till sju timmar att ta sig från Mora till Stockholm. Det vet jag av egen erfarenhet.

Vi behöver ställa om till mer hållbara resor, men vi ska väl ändå inte sluta resa med flyget? Vi kan väl ställa om till mer hållbara drivmedel? Det pågår ett omställningsarbete för mer hållbara resor med elflygplan och hållbara bränslen. Det är bra. Utvecklingen går framåt.

Trafikplikten på sträckan Mora–Arlanda har länge diskuterats. När man inte kan ta sig till Stockholm från Mora tillräckligt snabbt med tåg är det nödvändigt med ett fungerande flyg. Det skulle underlätta väldigt mycket för Moraborna, fru talman, liksom för våra grannkommuner,

Prot. 2020/21:62
12 januari

Svar på
interpellationer

besöksnäringen och företagen, om trafikplikt infördes på sträckan Sälen–Mora–Arlanda.

Kommunikationen mellan Mora och Stockholm har varit mycket viktig under lång tid. Regeringen öppnar i och för sig en möjlighet för bolag som flyger från Sveg till Stockholm att mellanlanda i Mora, dock utan ersättning.

Det finns en EU-regel, fru talman, som säger att flygtrafik kan upphandlas om restiden med tåg överskrider tre timmar. Trafikverket anger inte och tillämpar inte EU-regelverket om tre timmar, utan i Sverige säger myndigheten att minst fyra timmar ska gälla. Mora får därmed sämre kommunikationer än övriga Europa.

Regeringen borde säkra flygförbindelsen Mora–Arlanda genom trafikplikt, där Sälen är inkluderat. Det vill jag gärna att ministern svarar på i sitt kommande inlägg.

Ska hela Sverige kunna leva behöver vi bra vägar för resor med buss eller bil och tågresor som fungerar enligt tidtabellen, men också ett flyg om vi vill få turister och besökare till vårt land framöver. Kommer ministern att agera för trafikplikt på sträckan eller inte?

Anf. 85 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S):

Fru talman! Jag tackar Malin Höglund för interpellationen.

Jag har diskuterat flyget både i Mora och i Dalarna flera gånger. Jag har inte minst träffat det utmärkta kommunalrådet Anna Hed, Lennart Sohlberg och andra som jobbar intensivt för att stärka Moras förutsättningar för bättre förbindelser. Jag uppskattar verkligen det engagemanget – det vill jag ändå säga.

Jag besökte nyligen Dalarna. I somras, strax innan vi fick nya restriktioner, kunde man åka en sväng, och då besökte vi Dalabanan och såg på de upprustningar som där görs just för att förkorta restiderna. Jag träffade också politiker och företrädare för Region Dalarna för att diskutera vilka prioriteringar som är viktigast framöver. Där handlar det, precis som Malin Höglund säger, om att säkra flygkapacitet – både för besöksnäringen, naturligtvis, och för bra och snabba förbindelser ut på världens exportmarknader. Det handlar om järnvägsupprustningar, inte minst, men också om vägkvaliteten. Det är synpunkter som jag nu tar med mig i det arbete vi har inför kommande nationell plan. Redan i den förra gjorde vi omfattande satsningar i just Dalarna, och inte minst med BK4 gör vi nu stora satsningar på att öka bärigheten och tjälsäkerheten i vägarna.

När det sedan gäller flyget har ju hela landet och hela världen drabbats av en pandemi. I våras hade vi ett läge där, som jag tror att Trafikverket skrev i en rapport, i princip allt reguljärt flyg mellan länder hade upphört. Så är det ju. Vi ser i Swedavias statistik över flygplatserna, som kom häromdagen, att 90 procent har försvunnit. Vi ser det på de regionala flygplatserna. Det är skälet till att vi från regeringens sida har fått skjuta till väldigt mycket resurser både till de statliga flygplatserna och till Luftfartsverket men också till regionala flygplatser. Det handlar om både generella och specifika statsbidrag.

Jag tog det lite ovanliga initiativet att också införa det vi kallar en allmän trafikplikt. Vi öppnade upp för trafikplikt till Norrland och Gotland just för att vi under en pandemi, när det kommersiella flyget inte finns där, måste säkerställa att vi klarar snabba förbindelser.

Nu, strax före jul, tog vi också beslut om att utvidga detta till temporära beredskapsflygplatser, där Mora är inkluderat, för att säkerställa att vi, inte minst mot bakgrund av den belastning som sjukvården har, har möjlighet att genomföra snabba transporter med ambulansflyg eller andra insatser. Detta, om något, visar hur viktigt flyget är.

Jag brukar säga att flyget behövs men måste ställa om. Den insikten måste nog infinna sig när vi pratar transportpolitik framöver. Flyget är viktigt, inte bara i Dalarna, i Norrland eller på Gotland utan för hela landet och inte minst för möjligheten att nå ut på världens exportmarknader. Men i samma stund som vi säger detta menar vi också att flyget måste ställa om, med biobränsle och med reduktionsplikt, som vi nu ser till börjar gälla för flyget framöver. Man blandar in biobränslen och minskar därmed flygets klimatpåverkan.

Också den spännande utvecklingen med elektrifiering är viktig. Jag tror att också några flygplatser i Dalarna – det finns ju tre flygplatser i Dalarna – tittar lite nyfiket på möjligheten att arbeta med elflyg framöver. Om det skulle bli verklighet skapar vi en helt annan typ av struktur för flyget. Regeringen har ju gett medel till satsningar på elflygsutveckling i Sverige.

Utgångspunkten är naturligtvis att vi ska lyssna in synpunkterna från representanter för Dalarna och bära med oss dem i arbetet med Nationell plan samt fortsätta titta på behovet av beredskapsflygplatser och på hur trafikplatsen ska utvecklas framöver i Sverige, när vi nu har infört en allmän trafikplikt.

Anf. 86 MALIN HÖGLUND (M):

Fru talman! Dalarna är ett ganska stort län som ligger mitt inne i Sverige och är väldigt beroende av kompetens. När vi hade den fungerande flygplatsen Mora-Siljan öppen flögs viktig kompetens in till Mora med omnejd.

När Mora hade denna fungerande trafik var det också till stor fördel för företag, för besöksnäringen och för våra invånare, som behövde göra resor, liksom för kommunerna runt omkring. Om man tittar på statistik kan man se att det var Malung-Sälens kommun som flög allra mest från flygplatsen. Detta påverkar också tillväxten, naturligtvis.

Mora och många andra kommuner rankas varje år av näringslivet, och Mora är ständigt i botten när det gäller infrastruktur och tillgänglighet, tyvärr. Vi är faktiskt bland de sämsta i landet. Bristen på flyg är en av de stora orsakerna.

I Torsby och Hagfors finns det flygplatser som har trafikplikt. Dessa kommuner har ett avstånd till Stockholm som är i paritet med Moras. De har fungerande flygplatser, men inte Mora.

När trafikplikt gavs till dessa flygplatser tog man hänsyn till näringslivet. Har Socialdemokraterna ändrat sitt synsätt här? Hela landet ska leva, heter det ju. Efter pandemin kommer alla beslut som går i tillväxtriktning att behövas.

Vad är ditt svar på detta, Tomas Eneroth? Här ger man till den ena men inte till den andra.

Anf. 87 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S):

Fru talman! Jag blir lite förvånad av det som Malin Höglund tar upp, men det kan också vara så att hon är felinformerad. Trafikplikten för Torsby och Hagfors infördes för övrigt av en borgerlig regering en gång i tiden, och det gjordes i ett läge där man ville hitta förutsättningar för den delen av Värmland att upprätthålla flyg. Där har vi numera ett regelverk som faktiskt talar om hur förutsättningarna för upphandling av trafikplikt ser ut.

Utmaningen i Mora, vilken vi har diskuterat flera gånger med företrädare för Mora, är att det måste finnas ett underlag för flygtrafiken också. Hur tillväxtstark kommunen än är, med viktiga företag, har det uppenbarligen inte funnits bärighet för kommersiellt flyg. Det flyg som fanns flög från Sveg, mellanlandade i Mora och flög vidare. Falu tingsrätt dömde att det var olagligt eftersom det bolag som flög plockade ut pengar från både staten och Mora kommun. I ett sådant läge kan staten inte finansiera detta. Då har vi ett EU-regelverk att förhålla oss till. Här har faktiskt företrädare för Mora kommun varit så pass proaktiva att de har varit nere i EU och talat med kommissionen och försökt få förståelse för situationen. Det är något som också vi i regeringen har arbetat med, när det gäller förutsättningar för hur trafikplikten framöver ska utvecklas.

När regeringen nu har arbetat med en översyn av den regionala flygplatsstrukturen, ett initiativ som jag har tagit, är det mot bakgrund av att vi ska se till att ha välfungerande flygförbindelser och samtidigt se på hur flyget ska klara den omställning som behövs. Det handlar om biobränsle, så de förutsättningarna måste finnas på plats, och naturligtvis också om elektrifiering.

Jag förstår att Malin Höglund som moderat också vill säga något om jobbpolitiken. Där kan vi ändå konstatera att det är under socialdemokratiskt ledda regeringar som vi har lyckats pressa tillbaka arbetslösheten, öka sysselsättningen och se till att man i hela landet också kan få infrastrukturinvesteringar.

Vi hade nyligen en debatt i kammaren där vi kunde konstatera att den borgerliga regeringen 2006 som första initiativ valde att ta bort viktiga infrastruktursatsningar i stället för att höja skatten. Effekten blev stor skuldsättning, ökad statsskuld och en rekordstor arbetslöshet. Vi har sett till att det blivit en annan utveckling. Vi har sett till att sysselsättningen i Sverige fortsatt är bland de högsta i Europa. Dessutom har vi sett till att ha fortsatt kontroll på statsfinanserna med låg statsskuld samtidigt som vi har råd och utrymme att investera. Det är mot bakgrund av detta som jag 2018 kunde presentera Nationell plan med viktiga satsningar på infrastruktur också i Dalarna.

I den diskussion som nu pågår – där är Malin Höglund varmt välkommen tillsammans med många andra företrädare för Dalarna – handlar det om hur vi framöver ska satsa. Var ligger vägvalen när det gäller att upprätthålla vägkvaliteten och kvaliteten på den befintliga infrastrukturen och samtidigt ha tid, råd och utrymme att satsa nytt?

Sverige behöver investera mer i infrastruktur, för näringslivets skull – ingen tvekan om det – för jobbens skull, för att hålla ihop landet och också för klimatets skull. Här har dessvärre Moderaterna nu börjat närma sig Sverigedemokraternas klimat- och miljöpolitik. Det beklagar jag, för Sverige kan ha möjlighet att bli världens första fossilfria välfärdsland om vi

också förmår ställa om transportsystemet. Det är därför vi pratar elflyg, biobränsle, elektrifiering av vägar och satsningar på järnvägar. Det är så Sverige ska klara denna omställning. Det klarar inte marknaden själv.

Det krävs politiska beslut, och det krävs mod. Men vi har numera också branscher och näringsliv som ser detta. Jag kan bara beklaga att inte Moderaterna ser den omställning som flygbranschen, järnvägsbranschen eller fordonsindustrin ser.

Anf. 88 MALIN HÖGLUND (M):

Fru talman! Det är spännande att Socialdemokraterna alltid kommer in på att vi liknar Sverigedemokraterna i det ena eller det andra. Men det är i alla fall flyget jag brinner för som Morabo och tidigare kommunalråd.

Nu har vi varit utan flyg i två år. Vi har tågkommunikationer som vi inte kan lita på. Kommuninvånare och företagare som ska flyga från Arlanda eller har ett tidigt möte i Stockholm vägar inte chansa att ta det tidiga morgontåget från Mora station; i stället tar de bilen.

I en artikel i Mora Tidning den 10 november 2020 kan man läsa att Tomas Eneroth svarar på frågeställningar från Mora kommun om flyget. I svaret står att flygtrafiken minskat på grund av coronaviruset och att det inte är aktuellt att införa allmän trafikplikt på sträckan.

I Mora har politiken, företagen och invånarna hyst hopp om att rädda Mora flygplats genom ett förslag på ny linje som skulle trafikera Sälen–Mora–Arlanda. I flera år har Mora uppvakttat regeringen – det känner du till – om att ge flygplatsen trafikplikt.

Menar nu Tomas Eneroth att dörren är helt stängd för oss som bor i norra delen av Dalarna?

Jag vill redan nu säga: Tack för debatten!

Anf. 89 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S):

Fru talman! Jag vet inte vilket sammanhang det är och hur citatet i tidningen är, men den allmänna trafikplikt som riksdagen har ställt sig bakom, även Moderaterna, inkluderar flygtrafik till Norrland och till Gotland. I det sammanhanget inkluderas inte Mora. Det var nog det jag svarade på.

Däremot har vi nyligen tagit initiativ – det gjorde vi strax före jul – till att införa förutsättningar för temporära beredskapsflygplatser. Det gör att Mora flygplats faktiskt just för tillfället är öppen, om jag är rätt underrättad.

Beredskapsflygplatser är en viktig del. Till dem som inte känner till det och som lyssnar på debatten kan jag säga att en beredskapsflygplats innebär att vi säkrar att det finns personer på plats så att till exempel ambulansflyg kan landa. I detta skede, med en omfattande smittspridning i landet, när inte minst sjukvården i Dalarna är tungt belastad av väldigt många människor som är smittade – så är det också i andra delar – kan vi hamna i ett läge där vi måste transportera till exempel patienter, personal eller för den delen sjukvårdsmaterial snabbt. Inte minst under rådande väderförhållanden tror jag att alla inser hur viktigt det är att i ett sådant läge kunna göra snabba transporter. Därför har vi nu totalt 26, 27 eller 28 beredskapsflygplatser, tror jag. Så många har det aldrig varit. Staten går nu in, för marknaden sköter inte detta. Flyget är hårt drabbat.

Här tror jag att vi måste resonera. Moderaterna och mitt parti Socialdemokraterna – vi alla i Sverige – måste fundera över vad statens ansvar är när marknaden inte fungerar. Min utgångspunkt är nog att staten måste ta större ansvar. Jag kommer ihåg när Nextjet gick i konkurs. Helt plötsligt stod fem orter helt utan flyg. Då fick staten gå in och ta det ansvaret. Det kommer att kosta pengar. Det kommer kanske att innebära lite skatter någonstans, men jag är beredd att betala det för att säkerställa bra kommunikationer i hela landet.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 15 Bordläggning och beslut om förkortad motionstid

Följande dokument anmälades och bordlades:

Propositioner

2020/21:77 Extra ändringsbudget för 2021 – Stöd till företag, medel för vaccinering och andra åtgärder med anledning av coronaviruset

2020/21:78 Extra ändringsbudget för 2021 – Vissa ändrade regler inom sjukförsäkringen

Kammaren biföll regeringens förslag att motionstiden för prop. 2020/21:77 skulle förkortas till åtta dagar.

§ 16 Motioner för omedelbar hänvisning

Följande dokument anmälades:

Motioner

med anledning prop. 2020/21:80 Förlängd giltighetstid för yrkeskompetensbevis

2020/21:3800 av Anders Åkesson m.fl. (C, L)

2020/21:3801 av Magnus Jacobsson m.fl. (KD)

2020/21:3802 av Thomas Morell m.fl. (SD)

2020/21:3803 av Maria Stockhaus m.fl. (M)

2020/21:3804 av Jens Holm m.fl. (V)

Kammaren biföll talmannens förslag att ovanstående motioner omedelbart skulle hänvisas till trafikutskottet.

§ 17 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 11 januari

2020/21:287 Skydd i fordonsregistret för känsliga yrkesgrupper

av *Thomas Morell* (SD)

till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

2020/21:288 Sveriges förutsättningar för en stark gruv- och mineralnärings

av *Linda Modig* (C)

till näringsminister Ibrahim Baylan (S)

2020/21:289 Kustbevakningens befogenheter

av *Alexandra Anstrell* (M)

till statsrådet Mikael Damberg (S)

Prot. 2020/21:62
12 januari

§ 18 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 8 januari

**2020/21:1193 Ersättning till kommuner för åtgärder mot ras och över-
svämningar**

av *Pål Jonson* (M)

till statsrådet Mikael Damberg (S)

**2020/21:1194 Garantier mot ökad användning av fossila energikällor
efter nedläggning av kärnkraft**

av *Mats Nordberg* (SD)

till statsrådet Anders Ygeman (S)

2020/21:1195 Barnomsorgsbolag som uppvisar brister

av *Boriana Åberg* (M)

till utbildningsminister Anna Ekström (S)

2020/21:1196 Konkret plan för elförsörjningen

av *Mats Nordberg* (SD)

till statsrådet Anders Ygeman (S)

**2020/21:1197 Ändringar i miljöbalken som möjliggör fler militära öv-
ningar**

av *Alexandra Anstrell* (M)

till försvarsminister Peter Hultqvist (S)

2020/21:1198 Nedläggningen av Ringhals

av *Mats Nordberg* (SD)

till näringsminister Ibrahim Baylan (S)

2020/21:1199 Efterlevnad av regeringens egna uppmaningar till folket

av *Björn Söder* (SD)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

**2020/21:1200 Efterlevnad av regeringens egna uppmaningar till folket
inför julen**

av *Björn Söder* (SD)

till socialminister Lena Hallengren (S)

**2020/21:1201 Efterlevnad av regeringens egna uppmaningar till folket
inför julen**

av *Björn Söder* (SD)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2020/21:1202 Regeringens uppmaningar till folket inför julen

av *Björn Söder* (SD)

till statsminister Stefan Löfven (S)

2020/21:1203 Utnyttjande av polisiära resurser för att undvika frågor från medier

av *Bo Broman* (SD)
till statsrådet Mikael Damberg (S)

den 11 januari

2020/21:1204 Opinionsbildande myndigheter

av *Josef Fransson* (SD)
till statsrådet Åsa Lindhagen (MP)

2020/21:1205 Häktet i Halmstad

av *Hans Hoff* (S)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2020/21:1206 Särskilt farliga vapen

av *Per Söderlund* (SD)
till statsrådet Mikael Damberg (S)

2020/21:1207 Takten i vaccineringen mot covid-19

av *Viktor Wärnick* (M)
till socialminister Lena Hallengren (S)

2020/21:1208 Fyrverkeriförbud

av *Boriana Åberg* (M)
till statsrådet Mikael Damberg (S)

2020/21:1209 Skolors hantering av pandemin

av *Björn Söder* (SD)
till utbildningsminister Anna Ekström (S)

2020/21:1210 Svenska insatser och stöd till Armenien

av *Björn Söder* (SD)
till miljö- och klimatminister Isabella Lövin (MP)

2020/21:1211 Full kostnadstäckning för kollektivtrafiken

av *Jimmy Ståhl* (SD)
till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

2020/21:1212 Sjukersättning vid ej medicinskt betingade skönhetsoperationer

av *Caroline Nordengrip* (SD)
till socialminister Lena Hallengren (S)

2020/21:1213 Tydligare reglerat anbudsförfarande vid avyttring och försäljning av offentlig egendom och verksamhet

av *Mikael Strandman* (SD)
till statsrådet Lena Micko (S)

2020/21:1214 Jämställd vård för könsstympning i hela Sverige

av *Alexandra Anstrell* (M)
till socialminister Lena Hallengren (S)

2020/21:1215 Nedlagda orosanmälningar om barn som far illa

av *Ellen Juntti* (M)
till socialminister Lena Hallengren (S)

2020/21:1216 Postnords post- och tidningsdistribution

av *Hans Wallmark* (M)
till statsrådet Anders Ygeman (S)

2020/21:1217 Hot och våld mot samt trakasserier av polisanställda

av *Ellen Juntti* (M)
till statsrådet Mikael Damberg (S)

2020/21:1218 Takten i vaccineringen mot covid-19

av *Alexandra Anstrell* (M)

till socialminister *Lena Hallengren* (S)

2020/21:1219 Införande av ett register över imamer

av *Björn Söder* (SD)

till kultur- och demokratiminister *Amanda Lind* (MP)

2020/21:1220 En snabbare utbyggnad av elnäten

av *Mattias Bäckström Johansson* (SD)

till statsrådet *Anders Ygeman* (S)

2020/21:1221 Litauens möjligheter att påverka den belarusiska regimen

av *Hans Wallmark* (M)

till utrikesminister *Ann Linde* (S)

2020/21:1222 Relationerna mellan USA och Taiwan

av *Hans Wallmark* (M)

till utrikesminister *Ann Linde* (S)

2020/21:1223 Rymningar från rättspsykiatriska kliniker

av *Björn Söder* (SD)

till socialminister *Lena Hallengren* (S)

Prot. 2020/21:62

12 januari

§ 19 Anmälan om skriftliga svar på frågor

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 11 januari

2020/21:1145 Restaurang- och hotellhögskolan i Grythyttan

av *Per Söderlund* (SD)

till statsrådet *Matilda Ernkrans* (S)

2020/21:1148 Skyddande av yttrandefriheten på internet

av *Björn Söder* (SD)

till kultur- och demokratiminister *Amanda Lind* (MP)

2020/21:1150 Techjättarnas inskränkningar av yttrandefriheten

av *Mattias Bäckström Johansson* (SD)

till kultur- och demokratiminister *Amanda Lind* (MP)

2020/21:1163 Yttrandefriheten på internet

av *Markus Wiechel* (SD)

till kultur- och demokratiminister *Amanda Lind* (MP)

2020/21:1068 Synfäldsundersökning

av *Anders Åkesson* (C)

till infrastrukturminister *Tomas Eneroth* (S)

2020/21:1146 Bristande skolutbildning

av *Björn Söder* (SD)

till utbildningsminister *Anna Ekström* (S)

2020/21:1162 Skola som inte rättar fel

av *Markus Wiechel* (SD)

till utbildningsminister *Anna Ekström* (S)

Sammanträdet leddes
av andre vice talmannen från dess början till och med § 7 anf. 40 (delvis),
av förste vice talmannen därefter till ajourneringen kl. 15.56 och
av andre vice talmannen därefter till dess slut.

Vid protokollet

ANN LARSSON

/Olof Pilo

§ 1 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer.....	1
§ 2 Ärende för hänvisning till utskott	1
§ 3 Svar på interpellation 2020/21:189 om förstärkning av Tullverket	2
Anf. 1 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S).....	2
Anf. 2 KJELL JANSSON (M)	3
Anf. 3 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S).....	3
Anf. 4 KJELL JANSSON (M)	4
Anf. 5 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S).....	5
Anf. 6 KJELL JANSSON (M)	5
Anf. 7 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S).....	5
§ 4 Svar på interpellation 2020/21:186 om skatteförslagens sysselsättningseffekter	6
Anf. 8 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S).....	6
Anf. 9 NIKLAS WYKMAN (M)	7
Anf. 10 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	8
Anf. 11 NIKLAS WYKMAN (M)	8
Anf. 12 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	9
Anf. 13 NIKLAS WYKMAN (M)	9
Anf. 14 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	10
§ 5 Svar på interpellation 2020/21:187 om problem med klädskatten	11
Anf. 15 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	11
Anf. 16 HELENA BOUVENG (M)	11
Anf. 17 NIKLAS WYKMAN (M)	12
Anf. 18 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	13
Anf. 19 HELENA BOUVENG (M)	13
Anf. 20 NIKLAS WYKMAN (M)	14
Anf. 21 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	14
Anf. 22 HELENA BOUVENG (M)	15
Anf. 23 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	15
§ 6 Svar på interpellation 2020/21:188 om problem kring samordningsnummer	16
Anf. 24 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	16
Anf. 25 SOFIA WESTERGREN (M)	17
Anf. 26 NIKLAS WYKMAN (M)	18
Anf. 27 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	19
Anf. 28 SOFIA WESTERGREN (M)	20

Anf. 29 NIKLAS WYKMAN (M).....	21
Anf. 30 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S).....	22
Anf. 31 SOFIA WESTERGREN (M)	23
Anf. 32 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S).....	23
Ajournering.....	24
Återupptaget sammanträde.....	24
§ 7 Svar på interpellationerna 2020/21:222 och 223 om skatten på avfallsförbränning.....	24
Anf. 33 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S).....	24
Anf. 34 ERIC WESTROTH (SD)	24
Anf. 35 ANGELICA LUNDBERG (SD).....	25
Anf. 36 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S).....	26
Anf. 37 ERIC WESTROTH (SD)	27
Anf. 38 ANGELICA LUNDBERG (SD).....	28
Anf. 39 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S).....	29
Anf. 40 ERIC WESTROTH (SD)	29
Anf. 41 ANGELICA LUNDBERG (SD).....	30
Anf. 42 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S).....	31
§ 8 Svar på interpellation 2020/21:246 om ekonomiska krisstöd	31
Anf. 43 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S).....	31
Anf. 44 EDWARD RIEDL (M)	32
Anf. 45 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S).....	33
Anf. 46 EDWARD RIEDL (M)	34
Anf. 47 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S).....	35
Anf. 48 EDWARD RIEDL (M)	36
Anf. 49 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S).....	36
§ 9 Svar på interpellation 2020/21:247 om bankskatt	37
Anf. 50 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S).....	37
Anf. 51 EDWARD RIEDL (M)	38
Anf. 52 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S).....	39
Anf. 53 EDWARD RIEDL (M)	39
Anf. 54 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S).....	40
Anf. 55 EDWARD RIEDL (M)	41
Anf. 56 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S).....	41

§ 10 Svar på interpellation 2020/21:176 om Folkrepubliken	
Kinas agerande i Hongkong.....	41
Anf. 57 Utrikesminister ANN LINDE (S).....	41
Anf. 58 HANS WALLMARK (M)	42
Anf. 59 Utrikesminister ANN LINDE (S).....	43
Anf. 60 HANS WALLMARK (M)	44
(forts.).....	44
Ajournering.....	45
Återupptaget sammanträde	45
§ 10 (forts.) Svar på interpellation 2020/21:176 om	
Folkrepubliken Kinas agerande i Hongkong.....	45
Anf. 61 Utrikesminister ANN LINDE (S).....	45
§ 11 Svar på interpellation 2020/21:250 om konvention om	
förbud mot kärnvapen.....	45
Anf. 62 Utrikesminister ANN LINDE (S).....	45
Anf. 63 HÅKAN SVENNELING (V).....	46
Anf. 64 Utrikesminister ANN LINDE (S).....	48
Anf. 65 HÅKAN SVENNELING (V).....	48
Anf. 66 Utrikesminister ANN LINDE (S).....	50
Anf. 67 HÅKAN SVENNELING (V).....	50
Anf. 68 Utrikesminister ANN LINDE (S).....	51
§ 12 Svar på interpellation 2020/21:238 om	
hastighetssänkningar och tillväxten	52
Anf. 69 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S)	52
Anf. 70 THOMAS MORELL (SD).....	52
Anf. 71 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S)	53
Anf. 72 THOMAS MORELL (SD).....	54
Anf. 73 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S)	55
Anf. 74 THOMAS MORELL (SD).....	57
Anf. 75 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S)	57
§ 13 Svar på interpellation 2020/21:241 om tidsplan för	
Norrbotniabanan.....	58
Anf. 76 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S)	58
Anf. 77 EDWARD RIEDL (M)	58
Anf. 78 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S)	60
Anf. 79 EDWARD RIEDL (M)	61
Anf. 80 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S)	62
Anf. 81 EDWARD RIEDL (M)	63
Anf. 82 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S)	64
§ 14 Svar på interpellation 2020/21:242 om en välfungerande	
flygplats i Dalarna.....	64
Anf. 83 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S)	64
Anf. 84 MALIN HÖGLUND (M).....	65
Anf. 85 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S)	66
Anf. 86 MALIN HÖGLUND (M).....	67
Anf. 87 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S)	68
Anf. 88 MALIN HÖGLUND (M).....	69
Anf. 89 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S)	69
§ 15 Bordläggning och beslut om förkortad motionstid	70
§ 16 Motioner för omedelbar hänvisning.....	70

§ 17 Anmälan om interpellationer	70
§ 18 Anmälan om frågor för skriftliga svar	71
§ 19 Anmälan om skriftliga svar på frågor	73
§ 20 Kammaren åtskildes kl. 19.33.	74